

HAJDÚ-BIHARI

XLIII. ÉVFOLYAM
98. SZÁM

ÁRA: 2,20 FORINT

1986. IV. 26.,
SZOMBAT

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Palesztrina kamarakórusa

Megkezdődtek az egyetemi-főiskolai kulturális napok

Az egyetemi-főiskolai kulturális napok keretében Debrecenben rendezik meg az egyetemi-főiskolai kulturális napok körutastalkozó-ját. Tizenhat egyetem és főiskola kórusai, énekes és hangszeres szolistái mutatják be produkcióikat.

Tegnap délután 3 órakor a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola hangversenytermében kezdődött meg a találkozó. Nyolc énekeskar műsorát hallgatta meg a zsűri a koncertteremben, a hangszeres szolisták pedig a főiskola 14-es számú termében léptek pódiumra.

Az egyetemi-főiskolai kulturális napok ünnepélyes megnyitójára pénteken este 7 órakor a Kossuth Lajos Tudományegyetem aulájában került sor. Dr. Gorilovics Tivadar docens, rektorhelyettes mondott köszöntőt, majd dr. Fostás Sándor, a Debrecen városi pártbizottság első titkára megnyitotta a rendezvényt. Közreműködött a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola kamarazenekara.

Ma délelőtt 9 órakor folytatódik a program a kórusok, szolisták részvételével. Vasárnap, április 27-én délelőtt szakmai tanácskozásra kerül sor, a téma a kórusmozgalom lesz. A kórusvezetők számára pedig Pártai István karnagy vezetésével mesterkurzust tartanak. Az egyetemi-főiskolai kulturális napok jelentős eseménynek ígérkezik, hogy a résztvevők körök tagjaiból fesztiválkórust alakítsanak, amely a zárónapon, vasárnap 14 órakor ad koncertet a főiskola hangversenytermében. A fesztivál befejező eseménye a jutalmak átadása lesz a hangverseny végén.

Sajtótájékoztató és komplex gyakorlat a hajdúszoboszlói pv-bázison

A Hajdú-bihari Napló és a megyei üzemi lapok megjelent képviselőit köszöntötte április 25-én délelőtt a hajdúszoboszlói polgári védelmi bázison dr. Hegedűs Gábor ezredes, a megyei polgári védelmi törzsparancsnokság parancsnoka, majd sajtótájékoztatót tartott. Egyebek közt elmondotta, hogy az elméleti és gyakorlati kiképzés, illetve továbbképzés valamennyi területen eredményesen zajlott meg.

A sajtószolgálati és önvédelmi szervezetek beosztott állományát differenciált, nagyobb jártasságot nyújtó foglalkozásokon sajtótájékoztatót tartott. Egyebek közt elmondta, hogy az elméleti és gyakorlati kiképzés, illetve továbbképzés valamennyi területen eredményesen zajlott meg.

A sajtószolgálati és önvédelmi szervezetek beosztott állományát differenciált, nagyobb jártasságot nyújtó foglalkozásokon sajtótájékoztatót tartott. Egyebek közt elmondta, hogy az elméleti és gyakorlati kiképzés, illetve továbbképzés valamennyi területen eredményesen zajlott meg.

A nagyüzemek pv-feladatait, a gyakorlatiasságát, az ipari katasztrófák megelőzése esetén szükséges teendőket hatékonyabb oktatás, a környezetvédelem és a polgári védelem összefüggéseinek tudatosítását. Hangsúlyozta a helyi propaganda, a komplex gyakorlatok és a sokoldalú tájékoztatás jelentőségét, valamint az aktív közreműködést a kiemelt politikai és különböző szervezeti rendezvényeiben.

A tájékoztatót is részt vevő csehszlovák küldöttség nevében Bohuslav Kadabazek ezredes, a CSSZSZK pv-kiképzési osztályvezetője, parancsnokhelyettese elismerően szólt a bázis felszereltségéről, az itt folyó munkáról, melynek tapasztalatai kölcsönösen gyümölcsözők lehetnek a több mint két évtizedes együttműködés jegyében; egyúttal átnyújtotta dr. Hegedűs Gábornak a Csehszlovák Szocialista Ifjúsági Szövetség KB a Szocialista Nevelésért kitüntetést. Molnár Miklós ezredes, a Polgári Védelmi Országos Törzsparancsnokság kiképzési helyettese elsősorban a honvédelmi nevelés megújítását és az ehhez kapcsolódó hazafias nevelés erősítését emelte ki. A sajtótájékoztató után komplex gyakorlatra került sor a balmazújvárosi, debreceni és hajdúszoboszlói szakalegységek részvételével, melyet Molnár Miklós kiválóan minősített.

Az Elnöki Tanács ülése

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa pénteken ülést tartott.

Losonczy Pál elnök tájékoztatta a testületet Ibrahim Badamosi Babangida vezérőrnagynak, a Nigériai Szövetségi Köztársaság elnökének meghívására április 20. és 24. között Nigériában tett hivatalos baráti látogatásáról.

A barátság és a kölcsönös megértés szellemében véleményeket cseréltek a nemzetközi helyzet legfontosabb kérdéseiről, különös figyelemmel Európára és az afrikai földrészre. A megbeszéléseken hangsúlyozták a nemzetközi élet feszültségei, a nukleáris háború veszélye, a fegyverkezési verseny csökkentésének szükségességét, a különböző társadalmi berendezkedési államok közötti párbeszéd erősítésének fontosságát. Nagy jelentőségűnek értékelték az el nem kötelezett országok szerepét és küzdelmét a fejlődő világ, benne Afrika népei jogos érdekeinek szolgálatában. Egyebek között megállapították, hogy a nemzetközi politikai élet legfontosabb kérdéseiben a két ország álláspontja azonos vagy közel áll egymáshoz.

Áttekintették a Magyar Népköztársaság és a Nigériai Szövetségi Köztársaság között fennálló, mindkét fél számára hasznos, sokrétű kapcsolatokat. Méltatták a két ország közötti, a látogatás és a tárgyalások során tovább bővült egyezmények jelentőségét, amelyek a kölcsönös előnyös feltételek alapján hozzájárulnak a kapcsolatok kiterjesztéséhez újabb területekre.

Az Elnöki Tanács a tájékoztatót tudomásul vette, s megállapította, hogy a látogatás és a magas szintű tárgyalások jól szolgálják a Magyar Népköztársaság külpolitikai törekvéseit, eredményesen járulnak hozzá a Magyar Népköztársaság és a Nigériai Szövetségi Köztársaság közötti kapcsolatok elmélyítéséhez és továbbfejlesztéséhez.

A továbbiakban az Elnöki Tanács határozatot hozott a termelőmunka területén kifejtett kimagasló és példamutató tevékenységért, valamint a szocialista brigádmozgalomban elért kiemelkedő eredmények elismeréseként adományozásra kerülő kitüntetésekéről.

A testület ezután bírálta mentett fel és választotta meg, s más időszaki kérdésekről tárgyalt. (MTI)

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL

BESZÉLGETÉS MARKÓ IVÁNNAL	7. oldal
A NÉPFRONT ÉS A MŰVELŐDÉS	8. oldal
HÍRÜNK A HAZÁBAN	9. oldal
DIVATNÉZŐBEN	10. oldal

Ülésezett a Varsói Szerződés Tagállamai Egyesített Fegyveres Erőinek Katonai Tanácsa

Április 23–25. között a Lengyel Népköztársaság fővárosában, Varsóban — Viktor Kulikovnak, a Szovjetunió marsalljának, az Egyesített Fegyveres Erők főparancsnokának elnöklétével — ülést tartott a Varsói Szerződés Tagállamai Egyesített Fegyveres Erőinek Katonai Tanácsa.

Az ülésen az egyesített fegyveres erők csapatainak és flottaezredek állapotával és fejlesztésével, a vezetési szervek gyakorlati tevékenységével összefüggő egyes időszaki kérdéseket vizsgálták meg, s egyeztetett ajánlásokat fogadtak el.

Az ülés tárgyszerű légkörben, a kölcsönös megértés és a fegyverbarátság jegyében zajlott le. (MTI)

Befejeződött a komádi tévéállomás rekonstrukciója

A tévé első műsorát sugárzó adóberendezés ellenőrző méréseit végzik a Posta Rádió- és Televízióműszaki Igazgatóság szakemberei

Többéves rekonstrukciós munka utolsó eseményeként a napokban a helyére került a Magyar Televízió első műsorát sugárzó új adóantenna-rendszer a komádi televízióállomás adótoronyán. A 16 panelrendszerből álló új adóantenna körsugárzó rendszerű. A BHG által

tesztet a gyártó, illetve a Közmunka utolsó eseményeként a napokban a helyére került a Magyar Televízió első műsorát sugárzó új adóantenna-rendszer a komádi televízióállomás adótoronyán. A 16 panelrendszerből álló új adóantenna körsugárzó rendszerű. A BHG által

A rekonstrukció során az URH-adóhálózat üzembiztonságát javító tartalék adóberendezések is telepítésre kerültek, amelyek a Kossuth, a Petőfi és a 3. műsor sugárzását biztosítják (Péter Imre felvételei)

Finn kulturális delegáció Debrecenben

Debrecen és a finn Jyväskylä városok közötti kapcsolat keretében finn kulturális delegáció érkezett április 22-én Debrecenbe. A küldöttség tagjai Toivo Luukko, a középfinnországi írócsoporthoz elnöke és Teppo Kulmala újságíró. A vendégek Debrecen és Hajdú-Bihar megye kulturális életével ismerkedtek, látogatást tettek az Alföld szerkesztőségében, ahol találkoztak az írócsoporthoz tagjaival. A Napló szerkesztősége is vendégül látta a delegációt, Boda István főszerkesztő-helyettes adott tájékoztatást a lap munkájáról. A programban szerepelt városnézés, múzeumlátogatás és természetesen hortobágyi kirándulás.

Politikai vezetők látogatásai

Németh Károly, az MSZMP főtitkárhelyettese kétnapos látogatást tett Borsod megyében.

Csütörtökön a megyei pártbizottság székházában Fejtő György első titkár és Ladányi József, a megyei tanács elnöke fogadta, és Fejtő György tájékoztatta a megyei politikai és gazdasági helyzetéről. A tájékoztató részt vettek a megyei párt-vegyrehabilitációs bizottság tagjai is.

Németh Károly csütörtök délután Kazincbarcika utazott. A Borsodi Vegyi Kombinátban Ujhelyi Tibor, a városi pártbizottság első titkára és Tolnai Lajos, a BVK vezérigazgatója számolt be a város életéről, illetve a hat és fél ezer dolgozót foglalkoztató nagyüzem gazdasági eredményeiről. A vezérigazgató egyebek között elmondta, hogy a vegyi kombinát tavaly 12 milliárd forintot termelt értékek mellett 1,5 milliárd forint nyereséget ért el.

Az MSZMP főtitkárhelyettese a tájékoztató után gyárlátogatáson vett részt, majd Takács István tanácselnök kalauzolásával hosszú sétát tett a városban, ismerkedett lakóival.

Pénteken Ózdon folytatódott Németh Károly borsodi programja. Itt Molnár László, a városi pártbizottság első titkára fogadta, majd Pethes András, az Ózdi Kohászati Üzemek vezérigazgatója és munkatársai tájékoztatták a vaskohászati üzem helyzetéről, a gondokról és a kilábalás lehetőségeiről. Az MSZMP főtitkárhelyettese az üzemlátogatás során felkereste az OKÚ-rud-

és dróthengerművét, majd a gyári program után az ózdi és városkörnyéki pártalap-szervezetek titkáiraival rendezett találkozón tájékoztatót tartott belpolitikai és gazdaságpolitikai kérdésekről, s válaszolt a résztvevők kérdéseire.

A látogatás befejező állomása a Kontakta újonnan létesített ózdi gyáregysége volt, amely segítséget nyújtott a város egyik gondjának megoldásához, a nők foglalkoztatásához. (MTI)

Szabó István, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának elnöke pénteken Somogy megyébe látogatott. Kaposvárott a megyei pártbizottság székházában Klenovics Imre, a megyei pártbizottság első titkára és Gyenesi István, a megyei tanács elnöke fogadta, s tájékoztatta a megye gazdasági, politikai és kulturális helyzetéről, eredményeiről, gondjairól.

Szabó István ezt követően a Nagybjomji Lenin Termelőszövetkezetet kereste fel. Horváth László elnök tájékoztatója után Szabó István megtekintette a gazdaságot.

Somogy megyei programjának befejezéséért Szabó István a Somogy Megyei Termelőszövetkezetek Szövetségének kaposvári székházába látogatott. Meghallgatta Bogó László, a szövetség titkárnak tájékoztatóját a megye közös gazdaságainak helyzetéről, terveiről, majd a szövetség elnökségének tagjaival folytatott eszmecsere. (MTI)

Elutazott Viktor Csebrikov

Budapesti tárgyalásainak befejeztével pénteken elutazott Budapestről Viktor Csebrikov, az SZKP KB Politikai Bizottságának tagja, a Szovjetunió Allambizottsági Bizottságának elnöke, aki a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának és a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsának meghívására április 23. és 25. között hivatalos baráti látogatáson tartózkodott hazánkban.

A látogatás során Viktor Csebrikov megbeszéléseket folytatott Kamara János belügyminiszterrel a két felet kölcsönösen érintő kérdésekről. Viktor Csebrikovot fogadta Kádár János, az MSZMP főtitkára.

Viktor Csebrikov búcsúztatására a Feriegyi repülőtérre megjelent Horváth István, az MSZMP Központi Bizottságának titkára és Kamara János. Jelen volt Borisz Sztukalin, a Szovjetunió magyarországi nagykövete. (MTI)

Üdvözlő távirat

Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke táviratban jelezte ki jókívánságait Ali Hassan Muinyi-nek, a Tanzániai Egyesült Köztársaság elnökének az ország nemzeti ünnepé alkalmából.

Népi ellenőrzés a környezetvédelemlről

Tudatosult a föld nemzeti kincs jellege

Április 25-én, pénteken délelőtt 10 órai kezdettel a Balmazújvárosi Lenin Termelőszövetkezet vendégházában környezetünk védelméről tanácskoztak a Hajdú-Bihar Megyei Népi Ellenőrzési Bizottság első napirendi pontként tárgyalta a környezetvédelem és a veszélyes hulladék elhelyezéseinek, kezeletének jelenlegi állapotát. Lényegében egy témavizsgálat összefoglaló jelentését hallhatták a meghívottak, köztük a megyei tanács Kádár Lajos megyei főtitkára, Vas József, az AEEF körzeti felügyelőjének vezetője, Varga Lajos, az MSZMP főtitkára.

Viktor Csebrikov búcsúztatására a Feriegyi repülőtérre megjelent Horváth István, az MSZMP Központi Bizottságának titkára és Kamara János. Jelen volt Borisz Sztukalin, a Szovjetunió magyarországi nagykövete. (MTI)

Létjogosultsága van a gyümölcsstermesztési rendszernek

Tanácsülés Hadháztégláson

A Debreceni Gyümölcsstermesztési Rendszer 1985. évi munkáját tárgyalta meg pénteken a rendszertanács Hadháztégláson, a Bocskai Tsz-ben. A tanácskozáson — amelyen megjelent Tóth Zoltán, a tsz-szövetség osztályvezetője — dr. Nyerges János, a Debreceni Állami Gazdaság igazgatója köszöntötte a rendszertanács tagjait, majd Pásti Dániel, a DGYR igazgatója adott tájékoztatást az elmúlt évi munkáról.

Az igazgató előjáróban elmondta, hogy az ötödik ötéves terv végéig a rendszer kiemelt eredményeket ért el. Am a hatodik ötéves terv első felében a közgazdasági szabályozók a nagy előmunkaerőt foglalkoztató ágazatokat, köztük a kertészeteket, gyümölcsös gazdaságokat a mélybe sodorták. 1983-ban volt a mélypont, majd 1984-től kezdődően ismét emelkedés tapasztalható. 1981—85 között az üzemi

ártalmatlanná tétel. Vizsgálták, hogy milyen intézkedéseket hoztak a gyárak, az üzemek, a termelőszövetkezetek a maguk területén, s nagytól alá vették az eredményességet is. A vizsgált időszak négy évre terjedt ki, 1982-től 1985-ig. A vizsgálat átfogta négy tanács szakigazgatási szervet, átfogott hat vállalatot és hat mezőgazdasági nagyüzemet. A konkrét, a helyszíni ellenőrzés 1986. február 14-től február 27-ig tartott, 43 népi ellenőrzési jegyként demonstrálták, hogy évek óta folyik a termőterület védelme és visszanyerése. Széles körben tudatosult a földvédelem, a termőföld nemzeti kincs jellege. Ugyanakkor azt is megállapították, hogy sajnos, tapasztalható a talajerózió, a Hajdú-Bihar megyei Területi Energiaipari Bizottság titkára, Előadó dr. Jóna Lászlóné, a megyei népi ellenőrzési bizottság gazdasági szakértője volt, Kovács Károly, a Hajdú-Bihar Megyei Népi Ellenőrzési Bizottság elnökevel együtt.

Miről volt szó? Elsősorban arról, hogy miként valósul meg a környezetvédelmi törvény, valamint a veszélyes hulladékok ellenőrzése, az

és a hígtrágya-öntözés megvalósítása jelentene. Sajnos, a termelőszövetkezetekben, az állami gazdaságokban főleg a növényvédőszer-göngyöleg, mivel az országban csak három helyen lehet ezeket megsemmisíteni. Több használgöngyöleg-átvevő hely kellene!

A jelentésben szó volt arról, hogy megyénkben hetvenhet természeti értéket tartunk nyilván. Védelmi szempontból kiemelkedik a Hortobágyi Nemzeti Park, de a debreceni Nagyerdő is.

A vizsgálat tematikájából egyelőre természetesen csak kiragadtunk néhányat. Az összefoglaló jelentést a javaslatok követték. Főként, hogy mindegyik reális célt fogalmazott meg, nem rugaszkodott el a valóságtól. Ezekre később részletesen is visszatérünk, mint ahogy a második napirendi pontra is, amely az energiagazdálkodást és a takarékosági elvek érvényesülését fogta gyűjtőlencsébe.

Kongresszusi felkészülés

Kárpáti Ferenc vezérezzel, honvédelmi miniszter pénteken fogadta a KISZ XI. kongresszusának néphadsereg-i küldötteit.

A baráti, elvtársi légkörű beszélgetésen összegyűjtötték a kongresszusi felkészülés tapasztalatait a néphadseregben, valamint azokat a tennivalókat, amelyeket az ifjúsági mozgalom a katonai szolgálatot teljesítő fiataloktól elvár. A találkozón részt vett Kovács Jenő, az MSZMP KB osztályvezető-helyettese és Varga-Sabján László, a KISZ KB titkára.

A Honvédelmi Minisztériumban megtartott találkozót követően a küldöttek a Zelka Máté Katonai Műszaki Főiskolán, a KISZ-kongresszussal összefüggő feladatokról tanácskoztak.

Országos tej- és hústermelési verseny

Az Állatorvos-tudományi Egyetemen pénteken tartott ünnepségen adták át az 1985. évi országos tej- és hústermelési versenyben legjobb eredményt elért nagyüzemeknek és kistermelőknek a díjakat. A MEM, a MEDOSZ és a TOT tizedik alkalommal hirdette meg a tejtermelési versenyt, amelyhez három éve a hústermelő is csatlakozhattak.

A vetélkedésre tavaly több mint hatszáz nagyüzem és tízezer kistermelő nevezett. Közülük különböző kategóriában 44 állami gazdaság, illetve termelőszövetkezet képviselőjének és tíz kistermelőnek Magyar Gábor mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes nyújtotta át a díjakat. A jubileumi verseny nagy-

díjat a Kocséri Petőfi Tsz. kapták. A gazdaság az elmúlt tíz év alatt nyolc alkalommal lett a verseny első helyezettje. A nagyüzemek közül a tejtermelésben az egyes kategóriák győztesei a következők: a Nyírcsaholyi Vörös Csillag Tsz. a Tiszánánai Petőfi Tsz., a Kocsi Aranykalász Tsz., a Csepregi A. G., az Agárdi Mezőgazdasági Kombinát és a Hidashati A. G., a Pélpusztai A. G. és az Enyingi A. G. A kistermelők közül az országban a kungyalui Csernák Béla adta le a legtöbb tejet, míg egy tehéntől átlagosan a legtöbbet Bana Zsigmond földesi lakos fejt. A hústermelési verseny első helyezettje a Martonvásári Új Élet Tsz. és a Mezőheki Tancsics Tsz. lett. (MTI)

Kitüntetett vállalatok, szövetkezetek

POLGÁRI ÁFÉSZ

Elmúlt évi munkája, egész éves tevékenysége alapján kiváló szövetkezet címet kapott a Polgár és Vidéke ÁFÉSZ. Az erről tanúsító oklevelet pénteken délután ünnepi tanácskozáson adta át dr. Tóth Géza, a Szövetség főosztályvezetője Béke László elnöknek. A polgári művelődési otthonban rendezett eseményen megjelent dr. Szolnoki Győző, a megyei tanács kereskedelmi osztályának vezetője, Fábrián Lajos, a KPVD SZ megyei bizottságának titkára és Pápai László, a Mészöly szövetkezetpolitikai titkárságának vezetője. Ott voltak a bázis-szövetkezetek elnökei, a partnervállalatok képviselői.

A Polgár és Vidéke ÁFÉSZ az elmúlt esztendőben számos területen jelentősen előrelépett. A szövetkezet bruttó árbevétele meghaladta a 440 millió forintot, ami az előző évihez viszonyítva 4,5 százalékos növekedésnek felel meg. Ugyanakkor a nyereség 16,3 millió forint lett, ami a bázisidőszak nyereségét közel 25 százalékkal haladta meg. A szövetkezet árbevételének 82 százalékát az alaptevékenységből érte el. Ezen a területen kedvező fordulatot jelentet, hogy az ÁFÉSZ átvette Polgáron azt a 300 négyzetméter alapterületű üzletet, ami eddig más vállalat kezelésében volt. Az is

sokat számított, hogy az iparcikkek forgalmazásának mérséklését ellensúlyozni tudták elsősorban a vendéglátóipari üzemág árbevételének közel 8 százalékos növekedésével.

A legnagyobb mértékben a felvásárlási tevékenység fejlődött, a 22 millió forintos forgalom 88 százalékos növekedést jelentett. Az ipari tevékenység árbevétele tükrözte a népgazdasági változásokat. Kismértékben csökkent a hűszem teljesítménye, 72 millióról 65 millió forintra.

A szövetkezet szociális és kulturális területen is segítette alkalmazottait, s jó irányban fejlődött a szövetkezetpolitikai munka is.

Az ünnepség végén a munkában élenjáró kollektívák és egyének kaptak jutalmakat.

HAJDÚBÜSZÖRMÉNYI VÁROS-GAZDÁLKODÁSI VÁLLALAT

A hosszú évek óta folyamatosan és jól végzett munka alapján az építészeti és városfejlesztési miniszter, valamint a HVDSZ főtitkára elismerő oklevéllel jutalmazta a Hajdúbüszörményi Városgazdálkodási Vállalat vezető Polgáron azt a 300 négyzetméter alapterületű üzletet, ami eddig más vállalat kezelésében volt. Az is

jelzi ez, hogy eredményesen, egyenletesen és jól dolgozik a kollektíva. A vállalat igazgatójának, Lévai Jánosnak az elismerő oklevelet dr. Szabó Imre, a megyei tanács elnöke adta át az április 25-én megrendezett vállalati ünnepségen.

TISZÁNTÚLI ÁRAMSZOLGÁLTATÓ VÁLLALAT

A termelésben és a szocialista munkaversenyben 1985-ben elért eredményeivel a Magyar Villamos Művek Tröszt dicséret oklevelét érdemelte ki a Tiszántúli Áramszolgáltató Vállalat. A Titásznál a múlt évben csökkent az üzemzavarok száma, a villamosenergia-értékesítés 5 százalékkal növekedett, és mintegy 36 millió forinttal sikerült túlteljesíteni a tervezett nyereséget is. A trösztön belüli újítási versenyben ugyancsak kiemelkedően szerepeltek a Titász dolgozói, akik 1985-ben első helyezést értek el.

A szocialista munkaversenyben a vállalat mándoki kiemelkedésének Petőfi Sándor Szocialista Brigádja a közeli napokban kapja meg a Magyar Népköztársaság kiváló brigádja címet.

A Magyar Villamos Művek Tröszt dicséret oklevelét Kaiser László, az MVMT főosztályvezetője adta át Nagy Gézának, a Titász vezető igazgatójának.

A balatoni ajándék- és emléktárgypályázat eredménye

Sajtótájékoztatót tartottak pénteken az IDEA Iparművészeti Centrumban. Nagy László, a Népi Iparművészeti Tanács elnöke a balatoni ajándék- és emléktárgypályázatról szólva elmondta, hogy az várakozáson felül sikerült, s ez nemcsak a nagy részvételi arányban, hanem a beküldött munkák művészeti színvonalában is megmutatkozott.

A pályázatra 151 pályázó 1441 tárgyat küldött be. Eből 834-et fogadtak el. A 151 pályázó közül 33 résztvevő munkája érdemesnek díjazásra. Négyen, Gonda István mezőtúri fazekas, Nagy Sándor debreceni népi iparművész, Székely Piroska keramikusk és Lakatos Istvánné iparművész, mindketten budapestiek, kapták a 25 ezer forintos díjat. A zsűri ezenkívül hat darab 15, egy 12, nyolc 10 és tizenegy 5 ezer forintos díjat osztott ki a pályázók között.

A Népi Iparművészeti Tanács elnöke szöveg arról is, hogy hamarosan újabb pályázatot írnak ki, amely tematikájában nemcsak a Balaton környékére korlátozódik, hanem meríthet az egész ország népi tárgykultúrájából is. (MTI)

Pais Dezső-emlékülés

Pais Dezsőre emlékeztek születésének 100. évfordulója alkalmából pénteken az Eötvös-kollégiumban. Az ELTE-emlékülésen — amelyen a kollégium baráti körének tagjai, volt Eötvös-kollégisták, s az intézmény oktatói és hallgatói vettek részt — előadások méltatták a neves nyelvészprofesszornak a kollégium egykori tanárának életútját, munkásságát.

ben befolyásolta az értékesített gyümölcs minősége, hiszen a legmagasabb árat az export biztosítja. Ez — vagyis az export — 1981-ben még 54 százalék volt, s tavaly már nem érte el a 40 százalékot.

A továbbiakban a DGYR igazgatója arra hívta fel a figyelmet, hogy most már ismét telepíteni kell, de ökológiailag megfelelő helyre és talajra. Ez alapkérdés a továbbiakban a DGYR szempontjából. S természetesen fajtaváltással is számolni kell, ahogy a legfontosabb partnerünk, a Szovjetunió igényei kívánják. Nekünk — hangsúlyozta az igazgató — ezt a piaci igényt kell kielégítenünk. (Érdemes megjegyezni, hogy a szovjet partnert csak 50 százalékot szállítunk.) Számolnia kell azzal is a rendszernek, hogy 200-250 ezer tonnát tudunk szállítani, ezért be kell tárolni körülbelül 100 ezer tonnát a tavaszi szállításra. Viszont tudjuk, hogy a jónát nem jól tárolható, ezért más fajtákkal kell előállni.

A DGYR igazgatója eredményes évről adott számot, nem titkolva el a gondokat sem. S hogy a termelési rendszernek létjogosultsága van, azt mindegyik elért eredmények bizonyítják, de az is, hogy a rendszertanácsi ülésen örvendetesen új tag felvételéről is döntöttek: a Hejőmenti Állami Gazdaság kérte a felvételét a DGYR-be, amit a résztvevők egyhangúlag meg is szavaztak. Így összesen több mint 300 hektárral nőtt a rendszer területe.

Ma a dődik a megye küldötte megvita előzetes teendők zott, ho Szövets adtunk cikkkn zösségi vitatták ezte a ezt mos jeszti. A vit az olvas án 9—1 nyét, h Észrevé érkezt munkáj ban.

Vitaös

A KISZ XI. ra való elők megalapozásár Bizottság és nyilvános vita kumentumok közre. E vitaa nyilvánoságot beleszólási leh tak biztosítani

„Mi a

A feltett kés adni csak azoz zetekben volt az anyag me és elemzésére szert alkalmaz az egyéni elb a taggyűlésig a nem találkozt kel, törekvések hatás elmarad Sokan hiány lémak megoldé elképzeléseket, adás konkrétá során széles k galamozódott, h kérdések, go része nem újsa sukát már re tüzük ki. A k részüknek h a párt ifjúsá

Ifjúság

A fiatalok el fontosabb hogy megfelelő készültéssel fejelemzeten san dolgozzan

Elvárják, ho vák és az egyé mében jobban teljesítmények dasági és társ A népgazdaság letén, a fo minden rétegé tesebben érv munka minősé sára ösztönöz keltség. A bér mek az eddigi jezzék ki a ben rejő külf munka társada ságát.

Résztesüljön merésben az e koto munka, a dést gyorsító t sikeres vállalk tás. Sokan m hogy kések m ni, ha munká nyessége mag életszínvonaluk Általános az e ban, hogy a n kával kell biz jövedelmet és get, amelyet m letmunkával tu A jelenlegi korlata az ifjú szorgalmas n kényszeríti arr maradjon a re zösségi léttől. Jelentős azokn nak a köre, ak sukából adódók hatnak plusz k séget, s bármil vonalú munká jövedelmük s különösen irri értéket egyre anyagiak jelen zösségi tevéke is

Részben érth a közéletből ö

**KISZ KONGRESSZUS
1986**

Hozzászólhat a 14-930-as telefonon!

Ma kezdődik a KISZ megyei küldöttgyűlése

Ma, április 26-án reggel 9 órakor kezdődik a KISZ megyei küldöttgyűlése. A megye KISZ-szervezetei által delegált küldöttek az elmúlt öt évben végzett munkáról szóló beszámolón kívül ezúttal megvitatják a KISZ XI. kongresszusára előzetesen kiadott dokumentumot, a Mi a teendők? -et is. A Napló arra vállalkozott, hogy segítse a Kommunista Ifjúsági Szövetség megújulási törekvéseit. Helyet adunk e témában hozzánk érkezett vitacikkeknek, s tudósítottunk azokról a közösségi fórumokról, ahol a dokumentumot vitatták. A megyei KISZ-bizottság összegezte a viták-esszecsere tapasztalatait, s ezt most a megyei küldöttgyűlés elé terjeszti.

A vitában a küldötteken kívül még ma az olvasók is megszólalhatnak. Április 26-án 9-18 óráig bárki elmondhatja véleményét, hozzászólását a 14-930-as telefonon. Észrevételeikkel, javaslataikkal, telefonon érkezett üzeneteikkel segítsék a küldöttek munkáját a KISZ megújulási folyamatában.

Vitaösszegző – vitaindító

A KISZ XI. kongresszusára való előkészítő munka megalapozására a Központi Bizottság és rétegtanácsai nyilvános vitára szólító dokumentumokat bocsátottak közre. E vitaanyagok széles nyilvánosságot, demokratikus beleszólási lehetőséget kívántak biztosítani az ifjúsági

szövetség helyzetének elemzéséhez, a megújulást segítő vélemények, javaslatok feltáráshoz. Az előzetes dokumentumok fogadtatásában megnyilvánul a KISZ megújulási törekvése iránti igény, és nagy érdeklődés kísérte a felnőttek körében is.

„Mi a teendők?”

A feltett kérdésre választ adni csak azokban a szervezetekben volt lehetőség, ahol az anyag megismertetésére és elemzésére helyes módszert alkalmaztak. Ott, ahol az egyéni elbájosítástól a taggyűlésig a KISZ-tagok nem találkoztak a felvetésekkel, törekvésekkel, az igazi hatás elmaradt.

Sokan hiányolták a problémák megoldását szolgáló elképzeléseket, a programadás konkrétságát. A viták során széles körben megfogalmazódott, hogy a felvetett kérdések, gondok jelentős része nem újszerű, megoldásukat már régebben célul tűztük ki. A KISZ X. kongresszusának határozataiban, a párt ifjúságpolitikájában

korábban rögzített és ma is érvényes tennivalók. Ez pedig azt mutatja, hogy sok felismert és felváltott gondunk megoldása elhúzódik a gazdasági, társadalmi problémák keretein belül.

A KISZ megújulása elválaszthatatlan a gazdaság, a társadalom megújulásától, ezért átfogó céljaink megvalósításában való részvételünknek kell ezt megalapoznia. Más megközelítésben viszont az ifjúság helyzete, jövője az egész társadalom ügye, amiből a KISZ csupán lehetőségeihez mérten vállalhat. Ezek a lehetőségek pedig sok, eddig felváltott, vagy kirótt feladat megvalósításához kevésnek bizonyultak.

Ifjúság és társadalom

A fiatalok elfogadják legfontosabb feladatukként, hogy megfelelő szakmai felkészültséggel rendelkezve, felelősen, szorgalmasan dolgozzanak.

Elvárják, hogy a kollektívák és az egyének jóléte megerősödjön a teljesítmények növekvő gazdasági és társadalmi értéke. A népgazdaság minden területén, a foglalkoztatottak minden rétegénél következtetésebben érvényesüljön a munka minőségének javítása, az ösztönző anyagi érdekesség. A bérek és jövedelmek az eddigénél jobban fejlesszék ki a teljesítményekben rejlő különbségeket, a munka társadalmi hasznosságát.

Részesüljön kiemelt elismerésben az eredményes alkotó munka, a műszaki fejlődést gyorsító tevékenység, a sikeres vállalkozói magatartás. Sokan megfogalmazták, hogy készek még többet tenni, ha munkájuk eredményessége magával hozza az életszínvonaluk emelkedését. Általános az egyetértés abban, hogy a nyolcórás munkával kell biztosítani azt a jövedelmet és eredményességet, amelyet ma csak többletmunkával tudunk elérni.

A jelenlegi túlmunka gyakorlatja az ifjúság értékes és szorgalmas rétegét is rákényszeríti arra, hogy távol maradjon a rendszeres közösségi élettől. Ugyanakkor jelentős azoknak a fiataloknak a köre, akik foglalkozásukból adódóan nem vállalhatnak plusz kereseti lehetőséget s bármily magas színvonalú munkát végeznek. Jövedelmük stagnál. Őket különösen irritálja, hogy az értéket egyre inkább az anyagiak jelentik meg a közösségi tevékenység kárára is.

Részen érthető tehát, ha a közelből ők is kevés-

tást a lakáshoz jutó szociális rászorultsága szerint határozzák meg. A fiatalok lakásproblémájuk megoldását már nem elsősorban a KISZ-től várják, hanem az érdekeiket jobban figyelembe vevő állami intézkedések hatásától. Szeretnék elérni, hogy a lakás ne életcéllé, hanem

életszükségletként váljék elérhetővé.

A KISZ szerepét az elosztás, a támogatások rendszerének folyamatos alakításában, az odaítélésben, új lakáshoz jutási formák kezdeményezésében, a lehetőségek megismertetésében látják.

„Milyen KISZ-t akarunk?”

Tagjaink szervezetünk belső gondjainak okát jó részt a növekvő közömbösségben látják. Úgy vélik, hogy a passzivitás megszűntetése feltétele a KISZ tevékenység megerősítésének. A közömbösség okainak elemzéséből kiténik, hogy csak egyik forrása a fiatalok túlmunkavállalása, a csökkent szabad idő.

Jelentős a család és az iskola nevelő funkciója szűkülésének hatása is. Az okok további része a KISZ-szervezetek működésének belső zavaraira, ellentmondásaira vezethető vissza. A szervezet tekintélyének növelésére javasolt lépések általában egyetértésre találtak, illetve újabb felvetésekkel egészültek ki.

A fiatalok elfogadják a tagokkal szemben támasztott követelmények differenciált emelését, valamint a munka következetesebb számonkérését. Alapvetőnek tartják a mozgalmi tevékenység minőségének javítását. Ezeket a kérdéseket már a tagfelvétel előtt tisztázni szükséges, a tagok körében pedig újra meg kell fogalmazni. A követelményrendszer, a szemlére szóló vállalási szintet az alapszervezetnek mint mértékadó és értékmérő közönségnek kell megfogalmaznia. E funkciójának ellátásához a felülről jövő elvárások arányának csökkentése szükséges, a kollektív fejlettségi szintjétől függően. Az alapszervezetekkel szemben támasztott elvárások — melyek egy része valós, más része csak vélt — nem mindig vannak összhangban a tagság igényeivel. A szervezetek eredményes munkájában meghatározónak tartja a tagság, az igényekre való támaszkodást, az érdeklődési körüknek, felkészültségüknek megfelelő programadást. Az alapszervezeti munkát az öntevékenységek, az önálló kezdeményezések felkarolásának kell jellemeznie, szükséges a demokratizmus növelése, az adminisztráció további egyszerűsítése.

Egyetértés van abban, hogy mind társadalmunk, mind ifjúsági szövetségünk előbbre jutásának nélkülözhetetlen feltétele a demokratia további fejlesztése. Mindazok, akiket egy-egy döntés, intézkedés érint, kapjanak lehetőséget azok befolyásolására. A fiatalok ne csak a végrehajtásban, hanem a döntések előkészítésében is kapjanak felkészültségüknek megfelelő beleszólási, cselekvési teret. Az egyének és közösségek tegyék nyilvánvalóvá, fejezzék ki érdekeiket, ütköztessék azokat, vívjanak meg értük és ne várjanak felsőbb intézkedésre.

zék ki érdekeiket, ütköztessék azokat, vívjanak meg értük és ne várjanak felsőbb intézkedésre.

A KISZ úgy válnon politikai szervezetévé, ha az ily módon feltárt érdekek érvényesítését felvállalja. Képviseletét inkább kapcsolódjanak a közéletbe, és nyilvánítsák ki a fiatalok véleményét. Igény a más szervek munkájába bevont fiatalok számának emelése, felkészültségük, informáltságuk javítása. Fontosnak tartják szervezeteink az érdekképviselet politikai eszközeinek jobb kihasználását. Elengedhetetlenek a nyilvánosság megteremtése az érdeklődésben, a döntéshozatalban és végrehajtásban. Megfogalmazódott, hogy a KISZ-ben tevékenykedő fiatalok munkahelyi és közeleli példamutatása legyen követendő példa a többi fiatal számára. Olyan vezetőkre van szükség, akik mindezen túl felkészültségükkel fogva alkalmasak a mozgalmi munka irányítására, s akik a szervezetet bármilyen fórumon érdemben tudják képviselni. Ennek elérését a párt- és állami vezetőknek minden szinten fokozottabban kell támogatniuk.

Mozgalmi jellegűk erősítésére továbbra is szükség van állandóan megújuló kezdeményezésekre, nagy- és kisközösségi rendezvényekre. Ezek nélkülözhetetlenek tömegbefolyásunk erősítésében. Tagságunk széles körének véleménye azonban, hogy ne vállaljunk egyedüli felelősséget, a csak társadalmi összefogással megoldható gondok felett. Olyan átfogó célokat tűzzünk ki, amelyek megvalósításában fiataljaink tudása, tenni akarása megnyilvánulhat, és egyéni boldogulásukat is előbbre viszi. A fiatalok egyetértésben a KISZ tömegbefolyásának növelésével, ennek mérőszáma azonban nem lehet a szervezetség alakulása.

A kongresszuson született elvi döntéseket megvalósítható célokká kell váltítani, s ennek során egyre több cselekvésre mozgósító helyi célt és feladatot kell kitűzni. Szervezeteinknek eddig is, jelenleg is e téren volt a legtöbb gondja. Az utóbbi időben kialakult egy várokozás: a szervezetek felsőbb útmutatásra, az irányító bizottságok alulról jövő kezdeményezésekre vártak. E helyett sokkal inkább saját feladataink megkeresésére és következetesebb végrehajtására kellene törekednünk.

Közösség és szabad idő

A kérdéskör vitájában elhangzottak szorosan összefüggnek az ifjúság és társadalom téma kapcsán megfogalmazottakkal. Az életkörülmények alakulása jelenlegi állapotunkkal szemben az időre. Megvan ugyan az igény a több szabad időre, a művelődésre, szórakozásra, sportolásra, a közös együttélésre, de a dolgozó és a tanuló fiataloknak egyformán kevesebb idejük jut mind ezekre. A fiatalok olyan szabad idős programokon vesznek részt szívesen, melyek színvonalasak, élményt és kötődést biztosítanak számukra. A közművelődési intézmények nyújtotta lehetőségek ezeket a követelményeket egyre kevésbé tudják kielégíteni, de a KISZ-

szervezetek anyagi feltételei sem teszik lehetővé.

Egyre magasabbak a kulturális rendezvények belépődíjai. A turisztikához kevés az olcsó utazási és szálláslehetőség. Ilyen feltételek mellett a közösségi szabad idős programok jelegében, színvonalában a helyi adottságok dominálnak, melyek rendkívül változók.

Szervezeteink igyekeznek a fiataloknak cselekedtető szórakozási, művelődési és sportprogramokat rendezni, előtérbe hozva a komplexitást és az igények sokféleségéhez való igazodást. Jónak tartják az öntevékeny, érdeklődési kör alapján szerveződő ifjúsági közösségek létrehozásának elképze-

lését, ösztönzését. Általános vélemény azonban, hogy ezek létrejöttét csak a helyi rendszerének létrehozására erők összefogása alapozhatja is.

A réteglevek tapasztalatai

A Mi a teendők? című vitaanyagot kiegészítették az iparban és szolgáltatásban, valamint az élelmiszer-gazdaságban dolgozó fiatalokhoz — a középiskolásokhoz az egyetemi-főiskolai hallgatókhoz — és az értelmiségi fiatalokhoz szóló réteglevek. A dolgozó fiatalok körében a vélemények elsősorban a Mi a teendők? kapcsán jelzett kérdésekben fogalmazódtak meg. Javaslatokban, felvetéseikben ezentúl elsősorban saját munkahelyük kérdéseivel foglalkoztak. Az ágazati érdekekhez, törekvésekhez való kapcsolódás elsősorban mezőgazdasági szervezeteinknél, illetve a küldöttgyűléseken fogalmazódott meg.

Sajátosságként kiemelhető a közéletben való aktívabb részvétel igényének megfogalmazása a közszférában élő, dolgozó értelmiség részéről. A munkahelyi szervezeteknél erőteljes igény nyilvánul meg a közösségi munkavállalásból származó bevétel növelésére, melyet részben közös célokra, részben pedig egyéni ösztönzésre fordítanak. Szükséges lenne az ilyen jellegű munkavállalás feltételeit könyvíteni, jogi, pénzügyi kereteket egyértelműbbé tenni. A réteglevek vitáiban a középiskolai és az egyetemi-főiskolai területről az alábbi sajátos felvetések fogalmazódtak meg.

Középiskolai réteglevél

„Többet akarunk, újat és más!” — mondja a levél írója. Egyetértünk vele a diákok. Különösen nagy vitát kavart a követelményrendszer kialakítása. Ki legyen KISZ-tag? A bukás jelentése felülvizsgálat? (Ilyeneket próbáltak is összeállítani.) A diákmozgalom ötlete nagy lelkesedést váltott ki a tanulókból. A sokrétű tevékenységi területet igényli a diákság. Nem látják azonban anyagi, tárgyi feltételeit. Az irányítás és a KISZ-alapszervezetek mindennapi munkájával kapcsolatban kétségek és gondok merültek fel. Mit csinál egy alapszervezet, ha szabadidős tevékenységet, sportmunkát nem, mert a diákmozgalom veszi át ennek a szerepét. Csak politizál? Hogyan? Mit csinál egy egyszerű KISZ-tag azonkívül, hogy részt vesz a diákcsoportokban? Mi lesz a különbség KISZ-tag és diákköri tag között? Új problémával találkozunk azok az osztályalapszervezetek, ahol jelentősen csökkent a KISZ-tagság. Hogyan képviselik most ők az egész osztályukat? Mennyiben tud a fél osztálynyi KISZ-es újat, többet és mást csinálni? A réteglevél a pedagógusok elfogadta, tartalmával egyetértettek. Hiányolták azonban, hogy állami részről nem erősítették meg a középiskolai KISZ-élet megújításával kapcsolatos elképzeléseket. Az állami szervek támogatása, intézkedései nélkül kevésbé lehet valósítható meg a tervezett lépések.

Egyetemi-főiskolai réteglevél

A réteglevélben megfogalmazott sokrétű vitát változtattak ki, sokszínű véleménynyilvánításra került az irányítás, tenni akarása megnyilvánulhat, és egyéni boldogulásukat is előbbre viszi. A fiatalok egyetértésben a KISZ tömegbefolyásának növelésével, ennek mérőszáma azonban nem lehet a szervezetség alakulása.

tért, a közösségért, ahová tartozom? Megválaszolatlan kérdés maradt, hogy a KISZ a jövőben el tudja-e látni tagjait — nemcsak a választott vezetőket — tartalmaz munkával, s hajlandók-e a KISZ-tagok vállalni és teljesíteni a magasabb követelményeket?

A KISZ-tagság tartalma átalakítása, sokan úgy gondolják, olyan körülmények kialakításával lehetséges, mely a demokratikus hallgatói fórumok hatékony működését biztosítják, s így a hallgatók legalapvetőbb érdekeit szolgálják. A jövőben törekednünk kell arra, hogy szervezeti életünk valóban demokratikus legyen, s rendelkezés, programalkotás valóban alulról fölfelé történjen. Hiányossága a vitaanyagnak az, hogy nem fogalmazza meg az egyetemeken-főiskolákon dolgozó fiatal oktatók problémáit, gondjait, nem ad a felsőoktatási intézmények dolgozó alapszervezeteinek programot.

Megállapítható, hogy viszonylag széles körű vitában igen sok hasznos felvetés, javaslat született. Az előzetes dokumentumok nem törekedtek minden megoldandó problémára, ezért meg kell keresni a közös megfogalmazott kérdésekre a választ a XI. kongresszusig és azt követően is.

Végleges megoldás kerestetik

Hajdú-Bihar negyven-négy településén dolgoznak a Hajdúszoboszló és Vidéke Általános Szolgáltató Ipari Szövetkezet dolgozói. Fel megye gazdái ök, huszonnégyféle szakmában. Ez a szövetkezet azon kevesek közé tartozik, amelyek a szövetkezeti mozgalmon belül csak úgy emlegetnek, tiszta profilú. Vagyis csak szolgáltatásból élnek. Gazdasági helyzetüket jövedelmükkel csak ez határozza meg, mert a kiegészítő tevékenység — a használati cikkek és az engedélyes áruk forgalmazása — bár segít az eredmény növelésében, meghatározó szerepet nem játszik. Inkább a költségek, a terhek csökkentésében van némi szerepe.

A szoboszlóiak tehát a szolgáltatásból élnek. De hogyan? Azt nem lehet elmondani, hogy felveti őket a pénz. A szövetkezet azért nyereséges. Megalakulásától óta nem volt egyetlen esztendő sem, hogy minusz kellett volna írni az eredményt tartalmazó rubrika elejére. A tagok átlagkeresete alacsony, alig haladja meg a negyven ezer forintot. Mégis ki kell jelenteni, hogy ez a szövetkezet harmincöt éve jól látja el feladatát. Már csak azért is így van ez, mert ez idő alatt ugyanúgy magán viselte a gazdasági életünk változásaival járó terheket, mint bármelyik gazdálkodó egység, kis- vagy nagyvállalat, s az, hogy fejlődésben törekszenek, nincsenek, nagy eredmény. Persze kiugró sikerekről sem adhatunk számot.

Bizonyára sokan kísérték figyelemmel az utóbbi öt évben szabályozók alakulását, változásait. A jobbítás szándékával átitott kényeszerűség nem minden területen nyújtott segítséget a munkában. A szolgáltatás kifejezette az a terület volt, ahol bizonyíthatóan a szakembereknek, hogyan tovább? Mert a szabályozók egyértelműen azt sürgették, lép-

ni kell, és megint lépni. Sem megállni, sem megtorpanni nem volt szabad. A jelszó a korszerűsítés volt, ám aki nem tudott lépést tartani, nemhogy korszerűsödni, de talpon maradni sem tudott. Öt év alatt háromszor változott meg a szabályozók, vagyis ennyiszor csökkent az állami támogatás mértéke. Erről a mértékről csak annyit, hogy amíg az öt éves terv első évében kétféle millió forintot felüli állami támogatást kapott a szolgáltató szövetkezet, ez az öt éves terv közepére 250 ezer forintra csökkent. Aztán volt, hogy megint millió felüli összeggel járult hozzá az állam a szolgáltatók munkájához, ám, a következő esztendőben ugyanilyen elvonást alkalmazott.

A szövetkezetnek tehát úgy kellett gazdálkodni, hogy mindezek ellenére talpon tudjon maradni, a tagok ne hagyják el a kollektívát. Sőt még valamilyen kedvezésről is gondoskodni kellett. Ez csupán egy lehetőség, olyan körülményeket kellett teremteni a dolgozóknak, ahol több jövedelemhez jutnak. Szerepe erre az időszakra esett a gebinesítés időszaka, mikor is az addig gazdaságtalanul működő, vagy nagy költségekkel terhelt üzemeket ki lehetett adni átalányeljárású szerződésbe. Ezek az átalánydíjas elszámolásba kiadott különféle üzemek végül hasznát hozták. Az érdekeltségi rendszer változása mindkét szerződő félnek olyan forintokat jelentett, melyre addig nem számíthattak. Ma már a korábban szinte csak veszteséggel terhelő fióküzlet nyereségbe került. Eddig egyedül a férfi fodrászatot nem sikerült eredményessé tenni. Hogy ennek mi az oka, azt még pontosan nem sikerült felderíteni, de abban bizonyos vagyok, hogy egy év múltán ez a gond is megoldódik.

Szövetkezet nélkül?

Szoboszlón tavaly a nyereség összegének 58 százalékát az átalányeljárású egységek termelték meg. Ez a gebines forma átmenetileg nagy lehetőség volt, ám úgy tűnik, hosszabb távon nem oldja meg a szolgáltatás alapkérdését: hogyan lehet az igényeket maximálisan kielégítve nyereségesen dolgozni, állami támogatás és ár-emelés nélkül? A gát egy újabb rendelet, mely a jövedelemadót szabályozza. Ebben ugyanis benne foglaltatik, hogy az átalányeljárású egységek után is kell jövedelemadót fizetni. Ez bizony sok esetben azt jelenti, hogy az üzletvezetőnek ezentúl nem éri meg ilyen formában tovább dolgozni, hiszen a haszon kis vagy nagy része az állam kasszájába vándorol. Ebben az ágazatban pedig egyáltalán nincs szó millióokról, de még százszázalékos ár-emelés is csak árbevétel és nem a nyereségnél emlegethetünk. Mert, ugye, azt senki nem hiszi, hogy egy vidéki cipész vagy fodrász kacsalábon forgó villát vehet a keresetéből. A szövetkezet elnöknője, Csonka Imréné szerint nem egy esetben hosszú rábeszélés kellett ahhoz, hogy a dolgozó ne bontsa fel a szerződést.

Megtalálni a kiskaput

Mindenesetre nincs egyszerű helyzetben a szolgáltató szövetkezet elnöke és vezetője. Nincs, hiszen nem könnyű megértetni 2-300 emberrel két-háromévesként, hogy ismét lépni kell valamit, megint változtatni kell azon, ami-

A széthullás már nemcsak életszínvonal-politikai, de kifejezetten politikai kérdés is lett volna, hiszen települések maradtak volna szolgáltatás nélkül. (Vagy csak szövetkezeti formájú szolgáltatás nélkül. Mert valószínű, hogy a szakmával rendelkező iparos egy idő után kispáris engedélyt váltana.) A szövetkezeti mozgalom egyik célja viszont az, hogy megtartsa azokat a „jobb sorsra érdemes” közösségeket, amelyek egymás, s a népgazdaság hasznára tudnak válni.

Milyen módon lehet megtartani a kollektívát, ugyanakkor megvalíni is töle abban a reményben, hogy az új együttműködés gyümölcsözőbb lesz? Egy Mátyás királyról szóló memóriában található hasonló kérdésre ismét egy rendelet megjelenése adta meg a lehetséges választ: ez a szövetkezeti leányvállalatok létrehozásáról szól. Hajdúszoboszlón azonnal felferték a lehetőségeket, szorozták, osztották. Az eredmény: ez év április elsején két leányvállalat van a szövetkezetnek. Az egyik a vegytisztító-mosó részleg Berettyóújfaluban, a másik a hajdúszoboszlói Béke Gyógyüdülőben lévő szolgáltató részleg.

ról azt hitték, végleges megoldást hoz. Volt tehát a támogatás, volt a „gebinszisztem”, s most a leányvállalati forma. Egyszerűen úgy tűnik, nem kell kételkedni a hosszabb távú sikerben. Am ha mégis? Mi lesz a korábbi években összevont,

naggyá duzzasztott szolgáltató hálózatokkal? S mi lesz a szoboszlóihoz hasonló tiszta profilú szövetkezetekkel? Ma még költői a kérdés, de egy biztos. Helyenvaló. És sajnálatos módon időről időre.

A szövetkezeti elnökök azt mondják, van egy bizalmas megoldás, fel kell szabadítani az árakat. A szövetkezet tartsa el magát, legyen verseny. Azt tudjuk, hogy az árak ebben a kategóriában nem ugorhatnak az egekig. S bár nem hangoztatjuk, hallgatlagosan tudomásul vesszük, hogy a szolgáltatás az életszínvonal-politika része. Ha így van, akkor azt gondolom, az elvet hangoztatni, támogatni kell.

Kihaszni a lehetőségeket, megtalálni a kiskaput, úgy sakkozni, hogy a játszma minél tovább tartson... ez már jó ideje a cél a szoboszlói szövetkezetben. S már azért is dicséret illeti őket, mert ezeket a célokat felismer-

Iván Gizella

Kapacitásterhelés avagy a házgyár kihasználása

a Hajdú Megyei Állami Építőipari Vállalatnál

Az építőipar nem éppen a fellendülés korát éli, hiszen a szerényebb gazdasági helyzetben mindenütt a beruházások visszafogása kerül az első intézkedések közé. Ez volt jellemző hazánk gazdasági életére a VI. ötéves terv időszakában, s ez jellemző ma is.

Az infláció nem kerülte el az építőipart sem, így az árak gyors léptékben nőttek, ami az állami lakásépítés visszaesése következtében a lakosságot egyre jobban érintette. Voltak jogos minőségi kifogások is, melyek ilyen helyzetben még inkább felszínre kerülnek. A házgyári lakótelepeket egyre jobban bírálták azért, mert nem emberi léptékű, drága, sablonos stb.

Az állami lakásépítés nagyarányú visszaesése következtében több házgyáras vállalat igen nehéz helyzetbe került, mivel a nagy értékű eszközök kihasználatlansága komoly veszteségek forrása. A közelmúltban ilyen és hasonló kérdésekről számoltattott be a megyei párt-végrehajtóbizottság, elsősorban is azt vizsgáló, hogy mi a helyzet a Hajdú Megyei Állami Építőipari Vállalatnál.

A házgyár üzembe helyezése óta közel negyvenezer lakásnak megfelelő panelgyártó, amiből huszonegyezer lakás Debrecenben készült el. Azt hiszem, nem kell bizonyítani, hogy házgyár nélkül ez a lakásszám nem épülhetett volna meg, mint ahogy a HAJDÚVÁZ-szerkezet nélkül nem valósult volna meg a nagyleptékű óvoda-, bölcsőde- és iskolaeépítési programok sem. Örömmel mondatom, hogy a debreceni házgyár már 1988 végéig le van terhelve, ami azt jelenti, hogy a megyei lakásépítési folyamatok, történel.

Ilyen jó átmenet, mint most — ötéves tervük vonatkozásában — még nem volt. Ez egy igen jó, előrelátó csapatmunka következménye, amelyet nagymértékben támogatott és támogat a megyei, illetve a városi pártbizottság, a megyei és a városi tanács és az OTP megyei igazgatósága. Lépekek történtek már az 1989-90. évekre történő kapacitásterhelésre is, hiszen a paneles lakásépítés terén legalább két-három év előkészítés szükséges.

Piacot keresni a panelnak

A szolnoki és nyíregyházi paneleladások nagymértékű csökkenése várható, így a megyei igények maximális kielégítésén túl az esetleges kapacitásfelesleg Budapest, esetleg külföldön kívánjuk hasznosítani. Alapvető álláspontunk, hogy panel- és HAJDÚVÁZ-szerkezetből a megyében minden igényt maximálisan kielégítsünk. Tudatában vagyunk annak is, hogy megszűnnek a nagy többségében tizemeletes épületekből álló lakótelepek. A Tócskerti befejezése után például háromezer lakás épül a Tócs-völgyben teljesen új alaprajzi, homlokzati megjelenésekkel, magastetős megoldásokkal úgy, hogy négyzetméterén magasabb épület nem lesz. Folytatjuk a Vezér utcai lakásépítést, ahol már eddig is sok tapasztalatot szereztünk és további terület-előkészítéssel folynak tárgyalások nemcsak Debrecenben. Egyetértésben az OTP-vel is, még jobban figyelembe vesszük majd az előre kijelölt lakástulajdonosok egyéni igényeit is.

Azt hiszem, minden lakásra várót érdekel az árak alakulása. Eltökélt szándékunk,

hogy a lakások emelkedése ne legyen több mint évi 5 százalék, ami szinkronban van a népgazdaság antiinflációs törekvéseivel. Ezt vállalunk különböző találmányok vásárlásával, saját műszaki fejlesztéssel kívánja biztosítani, így akár piacon maradni. 1987. december 31-ig már ilyen szellemben kötöttünk szerződéseket az OTP-vel is.

Az 1966. január 1-jével életbe léptetett új házszabványoknak megfelelő átalált ár-emelés nélkül oldottuk meg termékeinknél. Ami a minőséget illeti, nyugodt lelkiismerettel merem leírni, hogy a vállalatunk által kivitelezett paneles lakások minősége jóval az országos átlag felett van. Ez nem azt jelenti, hogy nálunk nincs sok probléma, amit megunk is ismerünk, és minden intézkedést megtettünk a minőség további javítására, hiszen tudatában vagyunk annak, hogy ha egy lakásért igen sokat fizet a vevő, akkor joggal várja el, hogy a minőség is jó legyen. Vállalatunk kapacitását, természetesen, nemcsak a lakásépítés tölti ki, ez körülbelül 60 százalékot jelent, és egyre inkább versenytárgyalásokon kell elnyerni a munkákat.

Versenymen a megbízásokért

A végrehajtó bizottsági ülésen szóba került a versenytárgyalás jelenlegi helyzete is. A versenykiírás 1983-tól kötelező mindazon munkák esetében, ahol az állami pénzösszege meghaladja a 2 millió forintot. Mint minden új, eleinte nehezen ment, nem hozta meg kellően az árcsökkenést. Néhány év alatt azonban igen nagy előrelépés történt, hiszen a mélyépítők után a magasépítő vállalatok is kénytelenek voltak „harcolni” a munkáért. Különösen a nagy eszközállománnyal rendelkező vállalatok között lett éles a verseny.

Azt hiszem, még mindig nem kell mértékben készülnünk fel a kialakult versenytárgyalásos helyzetre. Vonatkozik ez a beruházókra, tervezőkre, kivitelezőkre egyaránt. Nem elég az, hogy a beruházó az általa kiválasztott tervezővel előre megtervezett létesítményre ír ki versenypályázatot. Ebben az esetben egy adott szerkezetből megtervezett létesítmény „árversenyéről” lehet csak szó, ami sok esetben már adott kivitelezőre van tervezve, így a verseny nem is alakulhat ki, a pályázat eredménytelen. A beruházónak a célt kell jól megfogalmazni, ez lehetőséget ad a műszaki megoldások, technológiák versenyztetésére, egyben versenyre kényszerülnek a tervezők is. Jó példa volt erre a budapesti közepiskolai programban már eddig is alkalmazott versenytárgyalásos módszer, hiszen még az sem biztos, hogy a legolcsóbb a legjobb. A beruházónak azt is tudni kell a döntéskor, hogy a létesítménynek jó minőségben, határidőre történő elkészítése biztosított-e.

Bizom benne, hogy vállalatunk ilyen nehéz versenyhelyzetben is megállja a helyét, időben tud alkalmazkodni az igényekhez, tudja javítani a minőséget és betartja a vállalt határidőket, s ily módon hozzájárul a megye VII. ötéves tervi elképzeléseinek megvalósításához.

Vékássy István,
a Hajdú Megyei
Állami Építőipari Vállalat
vezérigazgatója

A gyógymód: társadalmi összefogás

„Ha az itt lakó leveti a nadrágszíját s rákötö a vödörre — máris meritheti a vizet a kútból...” — üt meg a mondat. S valóban: víz, víz és víz mindenütt, néhol egy méter, de egy biztos. Helyenvaló. És sajnálatos módon időről időre.

Elkeserítő, már-már drámai tények ismertek és komoly gondokat okozók. A talajvíz miatt a problémák Hajdúszoboszló környékén és lakott területeken. (Miként megyénk, sőt a Tiszántúl jó részén.) A városban körülbelül a házak felének pincéiben ott a víz, melynek szintemelkedése a korábbi évekhez képest különösen az utóbbi öt-hat esztendőben vált veszélyessé. Közvetlenül a város északi részén, az úgynevezett északi lucernásban (a téglagyár, Kisdülő, Pásztor utca környékén) csaptak magasra a hullámok. Tudniillik itt a téglagyár hajdani kitermelőhelye volt, agyagos a talaj, s a környék egy nagy „teknő”. 1965-ben még öt-hat méterre volt a víz a talajszinttől, jelenleg már csak hatvan centiméterre.

Természetesen a városi tanács is tudatában volt, illetve van a gondoknak. Hogy gátat vessen a belvízözajoknak, tervet készítettett a víz-telenítésre, csatorna építésére. A költségek viszont nem csekélyek: 13 millió forintba kerül a kivitelezés. Pénz dolgaiban pedig e tanács sem a lehetőségei Mekkája.

— Ezt jól tudjuk mi is — mondja Csontos Mihály és Végvári József —, s mivel az említett városrészen öt-hat hektárnyi szántó van (az ideén már be sem tudtuk vetetni), emellett szövetkezeti tagjaink egy része itt lakik, szóval is tették a munkahelyükön, hogy miféle problémákkal küszködnek, úgy gondoltuk, lépünk kell.

Léptek is: először összedugták a fejüket, megbeszélék a lehetőségeket, a teendőket, tekintvén a tanács kasszájára. Ezzel a tanács kasszájára pontnak. Ezt figyelembe véve öltözték ki, hogy ásnak egy 1500 folyó méter hosszú földcsatornát, a közvetlen károkat elhárítandó.

— Március végén hozzáfogtunk a tereprendezéshez a leendő csatorna nyomvonalán, a 20 és 70 centis földnyesés után nyolcvan centiméter mély csatornát nyitottunk meg a térszembével és gépeivel. Persze ez még önmagában edeskeves volt, nem vitte le a vizet — kellett egy átemelő szivattyú is. Ezzel eddig 120 órát dolgoztunk, ami 70-80 ezer köbméternyi talajvizet leszártatást jelent. Éjjel-nappal folyt a munka. Hozzávetőlegesen 100 centit apadt a víz szintje, sőt a több száz méterre lévő házakban is húsz-harminc centiméternyi csökkenést tapasztalhattunk.

A látványos eredmények jobb kedvre derítették az ott élőket, egyszersmind társadalmi munkában bekapcsolódtak az akcióba. A földcsatorna ugyanakkor két helyen is érintkezik forgalmas közúti csomóponttal, így e helyeken átvesztéseket kellett építeni. Ehhez anyagot s technikai eszközöket a szövetkezet és a tanács biztosított.

— Mindezeket természetesen csupán gyors mentőakcióknak tekintjük — tartják a Béke Térszében —, s már a következő lépéseket tervezük. Hogy melyek ezek? Végleges „ágyba” kívánjuk helyezni a csatornát, hasonlóképpen a szivattyúállást. (Szerencsére olyan a város fekvése, lejtése, hogy átemelés nélkül funkcionálhat a kanális.) Mindamellet nyilvánvaló: meg kell valósítani a tanács tervét. Ezt szövetkezetünk és más szervek pénzben, gépekben s munkában való összefogásával váltjuk valóra. A VII. ötéves tervidőszakban a Béke Tsz jelentős összeget szán a belvíz elvezetésére. Megnyugodhatnak a kedélyek, újra virágozhatnak a kertek...

Visszafelé indulunk a városközpontba. A Fürdő utcára fordulván újabb tavacska tűnik föl. „Ezt is meg kell szüntetni majd társadalmi összefogással.” S akkor már nem vezet fodroz, hanem virágozó veteményes vagy gyümölcsös fölött nyargalhat az áprilisi szél...

Debrece a de... Beszélget

Közismert, hogy a Napló olvasói, hogy megjelenik a napló, a Debreceni születe nem napról a másik napra is hosszú jűdása előzetesen bekövetkezett. Dr. Hornyák a Debreceni kényt közzétehet, ben a Napló vezetőjeként tatunk — elő kérdeztem: szándék hivatalos szándék főtárolást?

— Az igény róla már van zeddel elölth mondhatom ban, mióta nincsen saját Hiszen e térén sebbek a hagyomány városokban hajdan megjelent, az voltak szokványos elközelés a mőtött formát, tek meg az eltervezés, a szűdélyek megszűdai kapacitás és mostanára ni oda, hogy gyedikei után május évfolyam első szőnhetjük.

— Egy sokadő kérdés ha zak meg. Ez utóda lesz a vel írt Debre

— Csak anny nyben valam bi debreceni l azokat, amelye arculatát semm tekintjük örö mésztesen m és elreívó szerelőnk n továbbvinni sajtó történeté anekdota, h tény, hogy a leendő helyisé táskor a p 1906-ban meg czeni Ujság-pé elő. S mikor meghallotta hölgy, behozot 1891-es Debre őrt, mondanom gyon megörült

— A Debre maj debreceni Mit tekint a legfőbb feladása meghatáro nak?

— Abban ki teni, hogy az rek jobban nak a várospó sába. Ehhez nyújtunk, és kosság vélem nénk közrem hogy a fontos jobban ismer kikristályosodj lemény. Rends ket tervezünk, retében meg debreceniek olyan kérdése doul hogyan vabb a trolij elégedettek-e felügyelőség Az egész lap tározottan va rospolitizálás” képpen valam ennek a célna delve. Lesz az doul „Széka afféle magazin tében is a szág, a világ főként azokro lyeke valamit,

Debrecen a debrecenieiekhez

Beszélgetés a városi lap főszerkesztőjével

Közismert már a tény, hogy a Napló olvasói is jól tudják, hogy május elsejétől megjelenik a „konkurencia”, újjá indul a városi hetilap, a Debrecen. Egy újság születése nem történik egyik napról a másikra, ez esetben is hosszú hónapok vajdása előzte meg a jövő héten bekövetkező eseményt. Dr. Hornyák András, a Debrecen főszerkesztője-ként köszönhetünk — s egyben a Napló pártrovatvezetőjeként kell búcsúztatnunk — először is arról kérdezzük: **Milyen igény, szándék hirta életre a Tiszántúli fővárosnak új lapját?**

— Az igény régi. Szó volt róla már vagy két évtizeddel ezelőtt is, de akár mondhatom úgy, egyfolytában, mióta Debrecennek nincs saját városi lapja. Hiszen e téren talán erősebbek a hagyományok, mint más városokban, Debrecenben hajdan több újság is megjelent, az olvasók ahhoz voltak szokva, hogy akár válogathattak is. A konkrét elképzelés a múlt év nyarán átvett formát, akkor kezdődtek meg az előkészületek, a tervezés, a szükséges engedélyek megszerzése, nyomdai kapacitás biztosítása, és mostanára sikerült eljutni oda, hogy az áprilisi negyedikét mutatványszám után május elsejét az első évfolyam első számával köszönhetjük.

— **Egy sokakban felvetődő kérdést hadd fogalmazzak meg. Ez a Debrecen utóda lesz a régi, a „cs”-vel írt Debrecennek?**

— Csak annyiban, amennyiben valamennyi korábbi debreceni lapnak, kivéve azokat, amelyeknek politikai arculatát semmiképpen sem tekintjük örökségnek. Természetesen minden pozitív és előrevivő hagyományt szeretnénk megőrizni és továbbvinni a debreceni sajtó történetéből. Nemcsak anekdota, hanem valóság, hogy a szerkesztőség leendő helyiségének felújításakor a padló alól egy 1906-ban megjelent Debreceni Újság-példány került elő. S mikor ezt a rádióban meghallotta egy idősebb hölgy, behozott hozzánk egy 1891-es Debreceni Ellenőrt, mondanom sem kell, nagyon megörültünk neki.

— **A Debrecen tehát a mai debreceniek lapja lesz. Mit tekint a szerkesztőség legfőbb feladatának, az újság meghatározó funkcióinak?**

— Abban kívánunk segíteni, hogy az itt élő emberek jobban beleszólhassanak a várospolitika alakításába. Ehhez információkat nyújtunk, és kérjük a lakosság véleményét. Szeretnénk közreműködni abban, hogy a fontos döntések előtt jobban ismertté váljon és kikristályosodjon a közvélemény. Rendszeres fórumokat szervezünk, amelyek keretében megkérdézzük a debreceniek véleményét olyan kérdésekről, mint például hogyan fejlesszék tovább a trolijáratokat, vagy elégedettek-e a közterület-felügyelőség munkájával. Az egész lap nyíltan és határozottan vállalja a „várospolitizálás”-t, tulajdonképpen valamennyi rovat ennek a célnak lesz alárendelve. Lesz az újságban például „Székkakas” rovat, afféle magazin, ennek keretében is a megye, az ország, a világ dolgai közül főként azokról írunk, amelyek valamilyen formában

kapcsolatban vannak Debrecennel. A Tájékoztató című rovatunk, amely programokat ajánl, a város lakosságának mozgósítását szolgálja. Kulturális rendezvényekre is, de mondjuk, a hagyományos „pulykafutás”-ra is.

— **Hogy egy újság milyen, az alapvetően a munkatársi gárda tehetségén, felkészültségén, odaadásán múlik. Kiket sikerült „megszerezni” a városi lapnak?**

— Velem együtt nyolc újságíró dolgozik majd a szerkesztőségben. A főszerkesztő-helyettes, olvasószerkesztő Tóth Dénes, az Egyetemi Élet felelős szerkesztője volt eddig. A lap külső arculatát a nagy nyomdai gyakorlattal rendelkező Szakál László tervezi. Sztetgyörgyi János és T. Szűcs József a Naplótól, Fazekas Valéria az Egyetemi Élettől, Szabó Katalin a hajdúszoboszlói újságtól jön, fotóriporterünk pedig az ugyancsak a Naplónál nevelkedett Nagy Gábor lesz. Egy-egy sajátos érdeklődési területet nem számítva, valamennyien „mindenevő” újságírók, éppen ezért nem is akarjuk mereven elhatárolni a működési területeket, minden témáról az ír majd, akinek a legtöbb kedve van hozzá. Olyan műhelymunkát szeretnénk kialakítani, amelyben a tervezés, az ötletek összerakása, az írások elbírálása is zömmel kollektíván történik majd.

— **Majd az olvasók eldöntik, hogy mindennek eredményeként, sikerül-e olyan újságot csinálni, ami nemcsak Debrecenben jelenik meg, hanem valóban a debreceniekhez is szól. Most viszont beszéljünk konkrét dolgokról. Hol és hogyan terjesztik a lapot?**

— Miként az a hirdetésekben is szerepel, bárki bárhol előfizethet. Debrecenben és a megye valamennyi városában kapható lesz az újságárusoknál például

danként 5 forint 60 fillérért. Természetesen azt szeretnénk, ha a Debrecen városkörzetéhez tartozó tizenhét községben is minél többen olvassák a lapot, hiszen az ő életükkel, problémáikkal is rendszeresen foglalkozni akarunk majd.

— **Az sem titok, hogy hirdetni is lehet majd a Debrecenben, s úgy tudom, lesz néhány specialitás is e téren.**

— Közéleti és lakossági hirdetéseket veszünk föl, köztük házassági hirdetéseket is. De módja lesz nálunk a családoknak arra is, hogy gyermekük születését vagy éppen egy házasságkötést közhírré tegyenek hirdetés formájában. Hogy erre lesz-e és mekkora igény, majd elvlik.

— **Május elsejéig már egy hét sincs, a főszerkesztő tehát biztosan ismeri az első szám tartalmát. Hallhatunk belőle valamit izeltől?**

— Három cikket említek. Lesz egy riport a csecsemőotthonról; gondolom, sokan olvassák majd érdeklődéssel a város ötéves sportpolitikai koncepciójáról, a tömegsport fejlesztésének irányairól szóló írást. Az én Debrecenem címmel sorozatot indítunk, amelyben közismert és kevésbé ismert emberek mondják el, mi köti őket ehhez a városhoz, e sorozat első szereplője dr. Ács István tanácselnök lesz.

— **Még néhányat alszunk — mondanák a gyerekek — és itt az újdonsült hetilap. A főszerkesztőre talán inkább még néhány álmátlan éjszaka vár addig. De bizhatunk benne, hogy a gyerekipőben meggett botladozó lépések után — hiszen ez óhatatlan — népszerűvé válik „a” Debrecen. Így legyen, mi ha egy kis konkurenciát jelent is — újságíró egy új lap indulásakor nem tehet mást: szorít, hogy sikerüljön a kollégáknak.**

Nagy Zsuzsa

Fuvaros furfangok

HOZZÁSZÓLÁSOK KORÁBBI CIKKÜNKHÖZ

Az elmúlt három hétben több olvasónk kereste meg szerkesztőségünket személyesen vagy telefonon, s újabb adalékokat szolgáltatott a Debreceni Fuvarozó, Szállítványozó és Szolgáltató Gazdasági Munkaközösség tevékenységét tagláló cikkünk kapcsán.

Az ügyben érintett szervek közül is reagáltak néhányan.

A Debrecen Megyei Városi Tanács V. B. ipari osztályának vezetőjétől és munkatársaitól megtudtuk, hogy a Pénzügyminisztérium Ellenőrzési Főigazgatósága megyei igazgatóságának kezdeményezésére oszlatta fel a Nyírségi Fuvarozó és Szolgáltató Gmk-t a nyíradonyi nagyközségi tanács. A felosztató határozat ellen a gmk fellebbezést nyújtott be. Tekintettel arra, hogy az elsőfokú döntés nem volt kellően megalapozva, ezért a felosztató határozatot meg kellett semmisíteni.

Együttal a városi tanács vb ipari osztálya új eljárás lefolytatására utasította a nyíradonyi nagyközségi tanács vb-titkárát. Tetelesen felsorolták, hogy milyen feladatokat kell elvégezni, így többek között a gmk járműparkját típus, rendszám és tulajdonosok szerinti ellenőrzését, a tehergépjármű-tulajdonosok tagsági, illetve alkalmazotti viszonyának elemzését írták elő.

Sajnálatos módon ez a vizsgálat nem történt meg kellő részletességgel. Közel három hónap alatt az ügyben érdemleges intézkedés nem történt, és ez lehetőséget teremtett arra, hogy Debrecenben új gmk alakuljon. A szerkesztőségünk rendelkezésére álló iratok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a nyíradonyi nagyközségi tanács nem megfelelő ügyintézésre is szerepet játszott abban, hogy Fekete Antal, aki a nyírségi gmk-nak nem volt tagja, valamilyen formában mégiscsak szerepet játszott a Nyírségi Gmk tevékenységében. Erre utal az is, hogy a Nyírségi AFÉSZ-szel 1983. július elsején kötött fuvarozási és szállítási tevékenységre vonatkozó szerződést a gmk részéről Karap Sándorné írta alá, ám mellette ott szerepel Fekete Antal aláírása is.

A nyíradonyi vb-titkár jelentését követően a Debreceni Megyei Városi Tanács V. B. ipari osztálya a nagyközségi tanács elnökéhez írt levelében újból kérte a hatósági ellenőrzést. A nyíradonyi tanács a nyilvántartás vezetésében és az alkalmazott fuvardíjakban hiányosságokat nem állapított meg, azt azonban felfedte, hogy a két gmk telephelye azonos, emiatt megfelelően ellenőrizni a gépjárműparkot nem lehetséges. A polgári nagyközségi tanács vb egysége szakigazgatási szerve átiratban közölte a nyíradonyi tanáccsal, hogy a polgári AFÉSZ gépjárműbontó részlegéből 1984-ben és 1985-ben 1 millió 249 ezer 700 forint értékben történt gépjárművásárlás. Tizenkét alkalommal a gmk részére vettek gépjárművet, míg egy esetben Fekete Antal volt a vásárló.

A városi tanács vb ipari osztálya a nyíradonyi tanácselnök válaszában kézhezvétele után a vb-hivatal igazgatási osztályától kérte a debreceni gmk működésének teljes körű felülvizsgálatát, s javasolta a vizsgálat lefolytatásához a H.-B. M.-i Tanács V. B. közlekedési felügyeletének, valamint a rendőr-főkapitányság illetékes osztályainak bevonását.

— **Szerkesztőségünk megjegyzése: nem a mi dolgunk eldönteni, hogy az ügyben érintett tanácsai szervek elkövetek-e mulasztást avagy sem. Pusztán jelezni szeretnénk: nem biztos, hogy a községekben megfelelő felkészültségű szakemberek állnak rendelkezésre egy ilyen vizsgálat lefolytatásához. Mindazonáltal most sem tudjuk, hogy a Nyírségi Fuvarozó Gmk tevékenységét vé-**

gül is teljeskörűen melyik szerv és mikor szándékszik felülvizsgálni? Mert jelenleg úgy fest, hogy a sok baba között elveszett a gyerek.

KÉT LEVÉL

A megyei Társadalombiztosítási Igazgatóság vezetőjétől kaptunk hozzászólást Fuvaros furfangok című cikkünkhöz.

„A gazdasági munkaközösségeknél, ipari szakcsoportoknál, ügyvédi-jogtanácsosi munkaközösségeknél a PM Ellenőrzési Főigazgatóság Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóság munkatársaival együttműködve, a vizsgálati kapcsolatos anyagaink megküldésével, kölcsönös tájékoztatással tartunk ellenőrzéseket. Így történt ez a Nyírségi Fuvarozó Gmk esetében is, mely 1983. május 9-én alakult meg és 1985. július 31-én szűnt meg.

A munkaközösséget két alkalommal (1984. július, 1985. november) ellenőriztük, és mindkét alkalommal fizetési kötelezettséget írtunk elő, mert a tagok bevallott jövedelmét a PM Ellenőrzési Igazgatóság módosította, és ez a járulékfizetési kötelezettségüket is érintette. Összesen 119 733 forint összegű fizetési meghagyást adtunk ki, mely magában foglalja a jogszabályban meghatározott mértékű bírságot és késedelmi pótlékat. Adatszolgáltatási kötelezettségüknek sorozatosan nem tettek eleget, ezért tételes bírság kiszabására többször intézkedtünk.

A Debreceni Fuvarozó, Szállítványozó és Szolgáltató Gmk 1984. december 1-én alakult meg. A munkaközösséget 1985. augusztus 22-én ellenőriztük. Tekintettel arra, hogy könyvelésük szerint a tagok 1984-ben adóköteles jövedelmet nem szereztek, az akkor hatályos jogszabályaink értelmében 1984–85-ben I. osztály szerint havi 400 forint járulékfizetésére voltak kötelezettek.

A Népi Ellenőrzési Bizottság tájékoztatóját mi is megkaptuk és bekapcsolódunk a rendőrségi vizsgálatba, melyhez társadalombiztosítással kapcsolatos adatokat szolgáltatottunk.”

A Polgár és Vidéke AFÉSZ is válaszolt. „A Polgár és Vidéke AFÉSZ négy éve működtet Polgáron autóbontó és -értékesítő telepet. A telep gépjárművek vásárlásával és értékesítésével, illetve gépjárművek alkatrészeire bontásával és a bontott alkatrész értékesítésével foglalkozunk.

Gazdasági érdekünk minél több eladható gépjárművet megvásárolni és értékesíteni, bontva vagy változtatlanul. A Fekete Antalnak 320 ezer forintért értékesített IFA gépkocsi kiutalását a Püspökkladányi AFÉSZ-től vettük át, mivel a körülmények változása következtében az AFÉSZ nem tartott igényt a két évvel korábban megrendelt gépkocsira, s felajánlotta szövetkezetünk részére. Ezt a gépkocsit vásárolta meg Fekete Antal, kifizetve az alapárat és a jutalékot. A vásárlási ügylet lebonyolításához tehát szövetkezetünknek gazdasági érdeke fűződött.

A gépkocsit az eladási ár szempontjából újnak tekintettük, de mivel az elhagyta a forgalmazó vállalat telephelyét, s futott néhány száz kilométert, így fizikai vonatkozásban már használt gépjárműnek minősült. Ezért szerepelt az adásvétel szerződésen tehergépkocsiként.”

Szerkesztőségünk megjegyzése: a választól sajálatos módon nem derül ki, hogy miért is vette át a Polgári AFÉSZ a püspökkladányiak kiutalását, ha a járművet — a szabályokkal ellentétben — magánszemélynek adta el?

Szia, néni!

Ismerősöm ötéves kis-korosztályára jellemző aranyos mosollyal és hangos „szia”-val szokott találkozásunk — közönséges találkozásunk — Talán életünk egyetlen területén sem ment végbe kor. Az utóbbi időben a szülők ilyenkor erőlyesen rászólnak, s ki tudja, hányszor elmagyarázzák nekik, hogy nem minden felnőtellel lehet ilyen bizalmasan csevegni. Bár a közvetlenség nekem jól esik, megértem a szülőket: a gyerek hamarosan iskolába kerül, ez az egy év most arra való, hogy „betörjék” a felnőttek világának kötelező korlátai közé.

Ahogy visszaemlékszem, nekünk nem volt ilyen problémánk. Az én korosztályomban még az volt természetes, hogy a gyerek magázt a szülőket, a nagyszülőkről, felnőttről rokonokról nem is beszélve. S mivel ez együtt járt azzal, hogy a fiúnak vagy lányunk beleszólása sem lehetett a családi — sőt azon belül a dolgokba — mélyét illető — sajátokba. A közönséges megnyilvánulás változást tulajdon-

ügy, nem is akarok vitatkozni senkivel — ám bárányimot, része van a saját lábra álló fiatalok rossz közérzetének kialakulásában — inkább visszakanyarodom a közönséges, megszólítás kérdése azaz problémaköréhez.

KISZ-küldöttgyűlésen ültette meg a fületem valamit az egyik fiatalember felszólalásában letegette a küldöttket — aztán gyorsan helyesbített, valahogy ilyen formában: „Ha egyet ért velem a tisztelt küldöttgyűlés”. De hát hol tegeződjenek fesztellenül a fiatalok, ha nem ilyenkor, amikor valóban egymás között vannak? Az üzletben, ahol az eladó gondolkodás nélkül úgy beszél a vadidegen vásárlóval is, mintha együtt kopartatták volna az iskola-padot? Merthogy ezt meg természetesen veszik. Van tehát valami zavar e téren. S a nagyobb baj, hogy nemcsak köszönés, megszólítás formájában.

Mintha sokszor a dolgok helyét, idejét nem tudnák a fiatalok. Akadémiához illő komolysággal fesszengnek, amikor például egy KISZ-taggyűlésen — lehetnének fiatalok, de viháncoláskukat megzavarják — volt alakítását, éppoly hely-

telen, a viselkedéskultúra oktatásának, nevelésének elhanyagolása.

Nagyszüleink illemtanóráinak vélhetően lejárt az ideje — de azért némi elismeréssel figyelem a tévé Századunk sorozatában, milyen tökéletes biztonsággal tudtak az emberek abban az időben, kinek milyen megszólítás dukál — ám valami újat, korszerűt adni kellene helyette. Ha emlékeztem nem csal, még magam is az ifjabbak közé tartoztam a tévé legutóbbi viselkedési kérdésekkel foglalkozó sorozata idején...

Lehet a gyereket szidni, a fiatalról elmarasztaló véleményét alkotni, ha tiszteltelennék, neveletlenek találjuk. Csak azt az egyet ne feledjük el kérdésként legalább önmagunkban feltenni: vajon volt-e módja bármikor is megtanulni a közösségi élet normatíváit sajátos módon kifejezésre juttató viselkedési szabályokat? S rajon vesszük-e a fáradságot — sokszor bátorságnak hisszük! — hogy nem tetsző dolgok láttán, hallatán először figyelmeztessünk, csak aztán ítélezzünk. Legalább a saját környezetünkben.

N. Zs.

VESZPRÉM

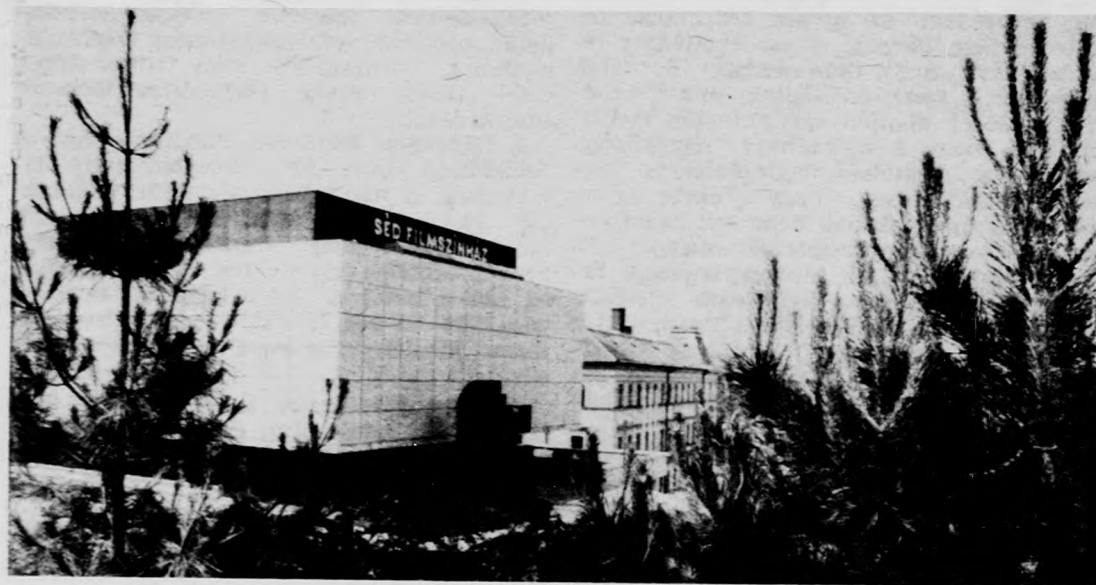
Nevezték és nevezik a történészek a magyar királynék városának is. Okkal és joggal, hiszen az Árpád-ház királynéinak székhelye volt ez az ősi város a Bakony-fennsík, félúton a Magas-Bakony és a Balaton között. Püspökségét I. István királyunk alapította azt követően, hogy a város mellett északnyugatra elterülő dímbes-dombos tájon tönkrezúzta a lázadó somogyi horka: Koppány pogány hadait.

Évszázadokon keresztül szigorú püspöki és közigazgatási székhely volt, s még a második világháború előtt is lakóinak száma alig haladta meg a 15 ezret. Ma a több mint 60 ezer lakos többsége nagyüzemekben dolgozik. Veszprém méltán székhelye az ország harmadik legiparosodottabb megyéjének.

Most is a megújulás időszakát éli az ősi város. A terjeszkedő új lakótelepek építése mellett mind többet áldoznak a múlt örökségének megőrzésére, folyamatosan felújítják a történelmi belváros gyönyörű régi épületeit, a vár palotásorát, ahol kulturális és tudományos intézmények, iskolák kaptak és kapnak helyet.

A tavaszt hozó bakonyi szél városnéző sétára hív, megtekintendő a régi és új értékeket, szépségeket.

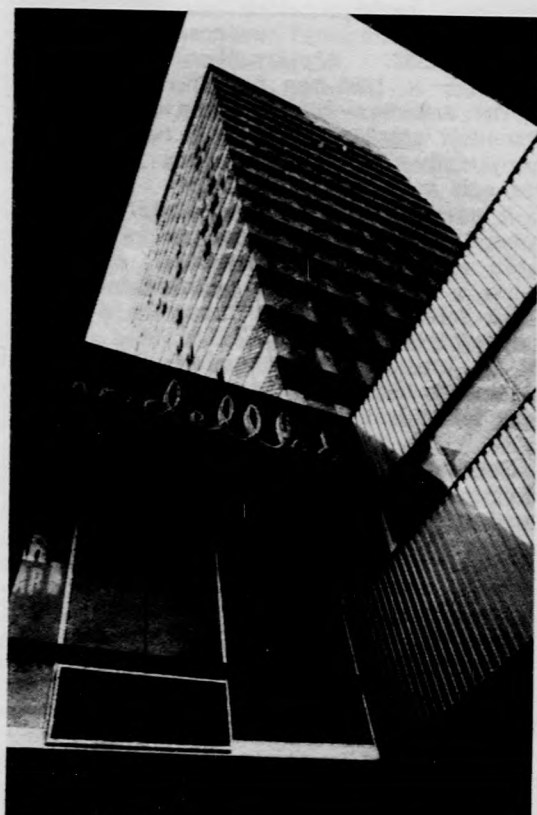
Nagy Gábor képriortja

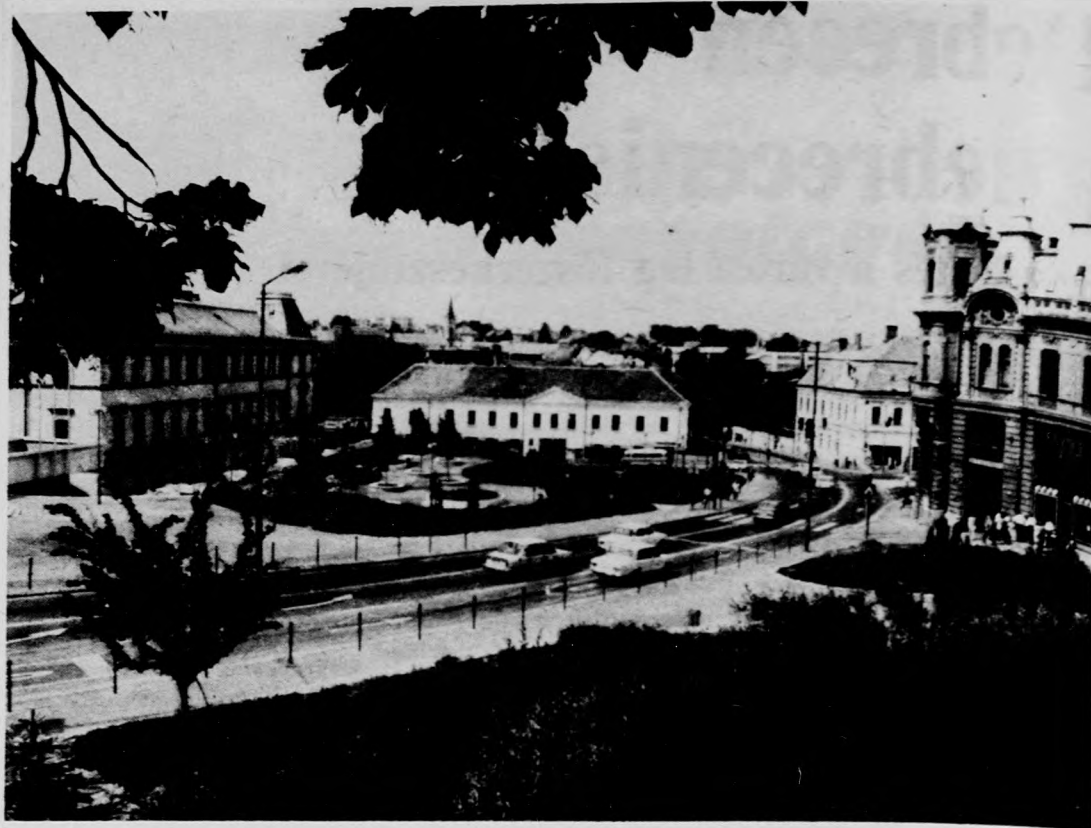
GONDOZOTT PARKOK KÖZÖTT

LÉPCSŐK

ÉGRE TÖRVE

A RÉGI BELVÁROS EGY RÉSZLETE

A SÉTALÓUTCAN

ÚJ ÉPÜLET — MODERN VONALAK

TÁGAS TÉREN

ÁPI BESZÉ

(Egy abszo...
az ajtón: vás...
vid ujjú ing...
móvza vékon...
Aki csak a s...
levizióból is...
is — annak...
látvány a...
köznap...
belehuppan...
Nincs verejté...
nincs csikos...
nincsenek a...
boruló izzadt...
mondják, se...
eddig feltétl...
lyéhez tartoz...
Ha nem...
stanclit —...
az ajtóresen...
most, este há...
nevezetű két...
úgy vélhetn...
ta emberrel...
színházi irod...
persze még...
mert a hely...
tától kezdve...
Markó Iván...
vagy oda, m...
hétköznapi é...
lanul, spekt...
természetes...
tályosak, ele...
ján vannak...
jam, ne mon...
segnek. Mo...
pontos, akár...
koreografált...
mond, telt é...
mas. A csón...
zsömlék és...
monumentál...
magnetofon...
beszélgetünk...
már próbáln...
hétkor előad...
a Csokonai

— A...
újságinté...
sősorban...
a győri...
fellépése...
Természe...
fogom t...
nem, ha...
sünkben...
mélyeset...
érinthe...
kat, mel...
vész po...
ségképpe...
toznak...
ne, hogy...
szerűen...
nül vagy...
rült erre

— Két-hár...
romban, am...
sem tudtam...
nét hallott...
táncolni. Ne...
tam, ahogya...
talában m...
zenére, han...
szüleim szer...
stílusban. K...
lékszem err...
mindenhol...
a fürdőben...
született b...
Salgótarján...
toztunk, en...
munkaközöss...
kilencéves k...
keztem a...
Nem vettek...
tragédia vol...
Szentül meg...
ve arról, hog...
Tízévesen ú...
és újra nem...
zenegy éves...
utolsó lehel...
jelentkeztem...
játszottam e...
riássy Félix...
című művéb...
sért, végre

— Tud...
rától, h...
végső...
lött val...
ma lesz

— Mindig

— Kit...
valójába...
képzeln...
táncosok...
ban oly...
zó mond...
mondás...
kellett...
táncért?...
nál, van

— Sok...
hatnék, de...
mondhatom...
nyőnek két...
jelentenek a...
Egy balett...
nyolckor ber...
tanak a sz...
kettőtől fél...
Ami általa...
és érettségi...
főiskoláig, m...
művészkepz

ÁPRILISI INTERJÚ

BESZÉLGETÉS MARKÓ IVÁNNAL

(Egy abszolút civil lép be az ajtón: vászonnadrág, rövid ujjú ing, a nyakába csomóva vékony, kék pulóver. Aki csak a színpadról, a televízióból ismeri — mint én is — annak meghökkenő látvány a művész, amint köznapin ember mivoltában behuppant a börtöfelbe. Nincs verejték a fénylő arcán, nincs csikos fűrdőköpeny, nincsenek a homlokpantra boruló izdadt hajtinecek, mit mondják, semmi sincs, amit eddig feltétlenül a személyéhez tartozónak véltem. Ha nem látám azt a stancit — valaki benyújtja az ajtóresen — amiben most, este hatkor, az ebéd nevezetű két zsonle van, úgy vélhetném: magamfajta emberrel üldögelek a színházi irodában. A dolog persze megem igaz így, mert a helyfoglalás pillanatától kezdve bizonyosság: Markó Iván, pulóver ide vagy oda, minden, csak nem hétköznapi ember. Manírtalanul, spekulációk nélkül természetes. Gondolatai kristályosak, élesek, válszai híján vannak minden mondanom, *né mondjam* mögötteségnek. Mondatszerkesztése pontos, akár egy hibátlanul koreografált tánc, amit mond, telt és mindig tartalmas. A csöndben szikrádó zsonlék és egy ódivatúan monumentális szerkesztőségi magnetofon társaságában beszélgetünk. A táncosok már próbálnak a színpadon, hetkor előadás. Vendégeik a Csokonai Színházban.)

— A televízióban, újságinterjúkban *önt* elsősorban a munkájától, a Győri Társulatról, a fellépésekről kérdezik. Természetesen én is ezt fogom tenni. De szeretném, ha a beszélgetésünkben néhány személyesebb témát is érinthetnénk: olyankor, melyek a táncművész portréjához szükségesek a hozzátartozóknak. Például érdekelné, hogy elrendeltetés-szerűen, kikérülhetetlenül vagy véletlenül került erre a pályára.

— Két-három éves koromban, amikor még járni sem tudtam igazából, ha zenét hallottam, elkezdtem táncolni. Nem úgy mozogtam, ahogy a gyerekek általában megmozdulnak a zenére, hanem, legalábbis a szüleim szerint, egészen más stílusban. Kicsit en is emlékszem erre. Táncoltam mindenhol, az utcán, otthon, a fürdőben, a WC-n. Ez születtől betegség. Azután Salgótarjánból Pestre költöztem, én bekerültem egy munkaközösségi iskolába, és kilencéves koromban jelentkeztem a balettintézetbe. Nem vettem föl. Ez óriási tragédia volt számomra! Születni meg voltam győződve arról, hogy sikerülni fog. Tízévesen újra jelentkeztem és újra nem vettem föl. Tizenegy éves koromban, az utolsó lehetőségeként ismét jelentkeztem, de előtte már játszottam egy filmben, Máriássy Félix Almatán évek című művében. Ezért-e másért, végre fölvetek.

— Tudta, gyerekkorától, hogy a tánc a végős és mindennekfőltt való kifejezési forma lesz az életében?

— Mindig tudtam.

— Kívülálló ember valójában el sem tudja képzelni, mit jelent a táncosokkal kapcsolatban oly sokszor elhangzó mondat: életük a lemondások sorozata. Mit kellett feláldoznia a táncért? Van, amit sajnál, van hiányérzete?

— Sok mindent sajnálhatok, de ezt így megem mondhatom. Mert a serpenyőnek két oldala van. Mit jelentenek a lemondások? Egy balettintézetes gyerek nyolckor bemegy, egy évig tanulnak a szakmai órák, és kétótól föl hatig az iskola. Ami általánossal kezdődik és erettségig tart, most már főiskoláig, mert egy két éves művészképző is van. Ez te-

hát azt jelenti, hogy a tízeveses gyerekek reggeltől estig egyfolytában dolgozik. Második évtől kezdve az Operában, gyerekszereplőket igénylő darabokban már felépnek, s akkor tizenegy körül végzik a napot. Ami a „normál” gyerekek életéhez hozzátartozik, az a balettintézetes életéből teljesen hiányzik. Ezek a gyerekek nem játszanak. En sem játszottam. De nemcsak játékról van szó, mindenről, ami az étellel kapcsolatos, természetes élmény lehet. De a másik oldal: hogy a tánc olyan művészet, amellyel mindent meg lehet élni.

— Sokan hullanak ki, tehetőséges gyerekek, azért, mert nem tudják tisztába tenni magukban ezt a kérdést: hogy mit akarnak, miért? Aki nem bírja a korai, gyerekkori választás lelki-fizikai terhet?

— Biztosan, de ez mégsem a kortól függ. Embere válogatja. Mert van olyan ember, aki még húszévesen sem tudja, hogy mit akar. Azt hiszem, ez nem csupán a pálya kérdése, hanem az egyéni kérdés. Fontos, hogy milyenek az egyéni adottságok, milyen a családi háttér. Összetételük-e például a gyerek és a szülők akarata? Támogatja-e valaki a gyereket? Mondok egy példát, kicsit már távolodva az iménti kérdéstől. Mi Győrben, egy általános iskolában létrehoztunk egy balett-tagozatot. Először kísérletként, de két éve szepen működik. És mit tapasztaltunk? Rengeteg a tehetséges gyerek. Két darabunkban már szerepelnek is, az egyik a tavalyi Memento, a másik idén a Jézus, az ember fia. Ha belegondolok abba, hogy nem megyünk le Győrbe, és nincs balettiskola, akkor ezek a gyerekek nem szembeülnének azzal a tudással, hogy ők alkalmasak a táncra. Nekem szembeülnék azzal, ami esetleg az életük értelme lehet. En megkaptam a családi támogatást, engem a körülményeim segítettek.

— Győr szinte kivétel nélkül lett egyszerre munkahelye a társulat valamennyi tagjának. Egy évfolyam ment oda, most már hetedik éve. Legendásan szép az indulás: együtt, szoros kötelékben, azonos célképzetel, egymást segítve. A semmiből, előzmények nélkül megteremtettek egy, ma már világhírű balett-együttest. Az elmúlt évek a távlatos is elégségesek. Ezért kérdezem: így képzelte? Sikerült a szövetség? Minden jel arra mutat, hogy igen. Mégis, az együttes vezetőjeként, koreográfusként, vezető táncosként, erre gondolt, amikor társulatot alapított?

— En nem mertem ilyen messzire menni a terveimben, mint amilyen messzire jutottunk a valóságban. A legvadabb álmaimban sem. En az elején csak egyetlen dologban hittem — amikor azzal ijesztettek, hogy Győr egy munkásváros, ahol semmiéle táncosradicók nincsenek, hogy bukunk majd egy jó nagyot — tehát en azt gondoltam magamban, hogy mindezek lényegtelen szempontok. Függetlenül a városról, a város jellegétől, ha valami jó, a saját műfaján belül, akkor az emberek arra fogékonyak. De mi az, hogy jó? Először is olyan gondolati és érzelmi töltésű darabokat készíteni, amelyek minden embert érdekelnek. Nem a balettomán közönségre gondoltam, ez egy kis réteg mindenhol, hanem az utca emberére. Ezt a táncot magas színvonalon előadni. Abszolút felemelkedéssel, technikailag tudással, művészi átélessel. És ami az egész összefogás a tánc iránti hittel. De ez is kétserpenyős dolog. Van egy együttes, ennek az együttesnek munkafeladatai, és van egy közönség, aki

veszi vagy nem veszi a látványt. Az derült ki, hogy az első bemutatónkon 1979. november másodikán, halottak napján született egy tánc-együttes és született egy közönség. Ez a közönség az első előadástól kezdve mind a mai napig velünk van. Ideális, nyitott, érdekes. Az előadásainkra a lépcsőt is eladják, a bemutatókra egy hónappal előre már nem lehet jegyet kapni. És amikor bajban voltunk, amikor összeütköztünk a színházzal, a hivattallal, akkor ezek az emberek álltak ki mellettünk, visszakövetelték, hivatkozva bennünket.

— Lehet, hogy önök próféták a saját hazájukban?

— Nem egészen. Mert a hivatallal nagyon sok problémánk volt. A körülmények ma sem nevezhetők ideálisnak, bár sokat javultak.

— Művészet és hivatal kapcsolata lehet egyáltalában ideális?

— En azt tartanám ideálisnak, amit régen csináltak.

— Győrben, vagy általában?

— Utoljára a reneszánszban. A művészek és a mecénások kapcsolata akkor volt utoljára éteri. Amikor egy II. Gyula pápa bezárta a syxtusi kapornába Michelangelót, és mindennap lemeozta, hogy mit tett, meddig jutott és amikor leesett, az eszéje, akkor fölvettem. Tudta, hogy kit kell kiválasztani, mert azért volt ott akkor egy pár tehetség, neki az fontos volt, és az alkotóshoz minden lehetősége, megadott. Rászorította, hogy a maximumot preselje ki magából. Ez a hivatal és a művészet alkalmas kapcsolata: amikor megvan a lehetőség és megvan a jövedelmű követelmény. Igen, a mai gazdasági helyzetben elsősorban nem a kultúrán emelnek. Ezzel én nem értek egyet. Az embereknek a kenyér és a tej mellé, vagy a hús mellé, az élet elvisezésére kapniuk kell gondolati-érzelmi fogyasztánivalót is. Valami többletet, amit szerintem, jelen pillanatban, tisztán csak a művészet képviselhet, és különösen a színház. Benne a tánc, a zene.

— A siker viszont önök mellett van, amióta csak léteznek. Megpróbáltam összeszámolni csak a tavalyi külföldi útjaikat. Legalább kilenc-tíz fellépésről szólnak a kritikák. Isztambul, Bayreuth, Graz, Várna, a Saar-vidék, Prága, Pozsony, Moszkva, Amszterdam, Lódz, és ezek mellett felléptek például a szeptemberi játékokon, és persze ott vannak a győri bemutatók. Tavaly Párizsban arattak sikert a Szabó István-féle Tannhäuserben. Egy vallomásában, bár szót ezekről az utakról, megemert azt tartotta a siker legfontosabb ismérvének. Mi hát a siker?

— A sikernek vannak tényei és vannak mérhetetlen mutatói. A tények közé tartozik a nézőszám, az anyagi bevétel, a külföldi utak, a sajtóbeli megjelenés. Ami lemerhetetlen, de jelzett, hogy a közönség megkapta-e tőlünk azt a szükséges többletet. És van még más is, amiről csak a Jézus, az ember fia bemutatója után beszélhetek igazán. A bemutatás után, Pesten a tavaszi fesztiválon, meg a győri előadások után is, nagyon sok, nagyon különféle emberrel váltottam szót. Pártitkártól kezdve komoly rangú papokig — és nemcsak azért, mert kötelező volt —, és azt láttam, hogy a táncunk ugyanazt mondja mind egyiküknek. Túlnyomó többségüknek megértették, amit én a szeretetről mondtam akartam. Az egyetlen, de na-

gyon nehezen megvalósítható egymás mellett élési formának én a szeretetet tartom. A reakálás engem megerősített abban, hogy nem fából vaskarikát akarok, hanem amiről a táncal beszélünk, az az emberek létező, erős igénye. Ez a siker. Kitapintani a létező zéseket, vagyakat, és úgy kifejezni, hogy félreérthetetlen legyen.

— Önt táncosnak is, koreográfusként is rendkívülnek tartják. Ezt a rendkívültséget problémák nélkül tudja elvisselni a társulat? Nemcsak arra a közismert tényre gondolok most, hogy Krámer György, aki ugyancsak nem lehet átlagember, kivált a társulattól, és másutt próbálja meg kamatoztatni, főleg a koreografusi tehetségét. Inkább azt szeretném, ha a társulattól jellemezne: mennyire igénylik az irányító akarat szüntelen jelenlétét? Maguk fölött a rendkívül személyiséget?

— Előbb mondom egy példát. Ez nem a társulatról, hanem rólam szól. En a Béjárt-együttesnél voltam a Győri Balett előtt hét évig. Béjárt vegtelen kegyetlen, zsenialis, ördögi, csodálatos ember. En őt igaz-ve rig szolgáltam, mert hittem abban, amit csinált. Amire jöttem tőle, az az volt, hogy elkezdett olyan műveket alkotni, amelyeknek a mondanivalóját nem bírtam elvisselni. Nem a zsenialitásával volt probléma, nem a művek minőségével, hanem a közönlivalójával. Azok az igazságok számomra elfogadhatatlanok voltak. Az én erkölcsi, etikai, gondolati beállítottságom tiltakozott ellenük. Na most, ha én valamire azt mondom, hogy nem, és eljövök, ha nem vállalkozok valamit a magam számára, akkor meg nem történik semmi. Ezt megtehettem. De igazam csak akkor van, ha bebizonyítom az igazságot. Ha megcsinálom, ha be tudom bizonyítani, Ez mindenre érvényes, aki a külön utat választja. Mármost, ami az együttesre vonatkozik. En egyetlen dologt akartam, azt, hogy számukra a tánc az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka folyamán megfeleljenek. Ez lehet természetes követelmény, de lehet természetellenes is. Embertől, táncosbeállítottságtól függ. Mondok buta példát. Ha egy alkotómunka-folyamatban, egy óra után, mert a szakszervezet úgy írja elő, hogy tíz perc szünet jár, le kell állni, és a táncos követeli azt a tíz percet, az abszolút, a szent hivatás legyen. Ennek a célnak mindegy, a munka

A magyar művészet doyenje

A vázlatoktól a biofestészetig

A szarvasi születésű (1896) Ruzicskay Györgyöt kilenc évtizedes életútja során szenvedések, történelmi pillanatok, sőt „kozmosz” látomások is foglalkoztatták. Az a művész, akinél minden gondolat képpé válik, akinek mappáiban a rajzok ezrei várják, hogy összefüggő sorozatokká álljanak össze, kilencvenedik éveinek küszöbéhez érkezett. Nagyon a szívemhez nőttek ezek a vázlatok — mondotta tavalyi nyíregyházi tartományi Pál Géza újságíróval folytatott interjújában — Ahol csak megfordultam a világban, mindig feljegyeztem egy-két gondolatot. A baj az — idézte Bartókot —, hogy kevés az idő, s így kénytelenek vagyunk teletölteni a kofferrel. Budapesti és szarvasi lakása világban zsúfolva van megvalósításra váró vázlatokkal, s feljegyzésekkel. Igazi „modern romantikus”. Varázseruzáját s ecsetjét nemcsak a megformálás öröme, hanem a szellem lobogása is irányítja. Már indulása idején elég volt számára egy fiatalon elhunyt óegyiptomi leány szarkofágjának megpillantása, hogy évtizedek múlva is képregényé érlelje akkori látomását („Amon Hertwebrecht”).

Életműve óriási távlatokat nyit meg a tenyérnyi vázlatokból a freskó- és pannótervekig. Idézzük most fel az eddig megírt utó néhány jelentősebb állomását. A harmincas években a dolgozó ember küzdelmei foglalkoztatják, de ugyanakkor megragadja figyelmét a gépek mozgásának szépsége, monumentálisága is. A Világosság felé című rajz-sorozatban ramutat az alkotók felelősségére. „A művész tárja fel a társadalmi és történelmi igazságtalanságokat, s vetítsen a nézők elé egy jobb, egy humánusabb világot.” Ezt a sorozatot különösen a francia kritika fogadta nagy elismeréssel.

Andre Salmon sajtónyilatkozataiban a század legnagyobb művészei közé sorolja.

Olasz, holland és belga tanulmányútjai után visszatér hazájába. Ekkor készülnek az Est-lapok részére a munkanélküliség s az éhség ellen küzdő, mozgósító erőt adó rajzai. A II. világháború szörnyűségeivel zsúfolt éveiben részt vállal az üldözöttek mentésében, miközben a saját életét is kockáztatja. (E tevékenységéért izraeli útján becsületrenddel tüntetik ki és emlékfát ültetnek a tiszteletére.)

De Ruzicskay nemcsak a fehér-fekete árnyalatok viszályában alkotott maradandót, hanem a fény színeire való átköltésében is. A világvárosok lüktető tevékenységét, elevenségét, fényekkel átitatott forgatagát is lenyűgöző erővel tárta fel.

A szarvasi születésű Ruzicskayt régóta foglalkoztatta a szülővárosában tevékenykedett, fanatikus lelkes-biológus s kísérletező polihisztor Tessedik Sámuel küzdelmes élete. Mindkettőjük eszjárásában sok közös vonást fedezhetünk fel. Ruzicskay is ilyen örökké kísérletező, nyugtalan alkotóművész. Élő múzeumává varázsolta szarvasi barbizonjában, szülővárosára diszpolgaraként felelősségteljesen vállalta feladatát, hogy Tessedik már feledésbe hulló életét vizuálisan is átmentse az utókorra. Rajzainak nagy részét szívesen látó látogatókat fogadja nagy elismeréssel.

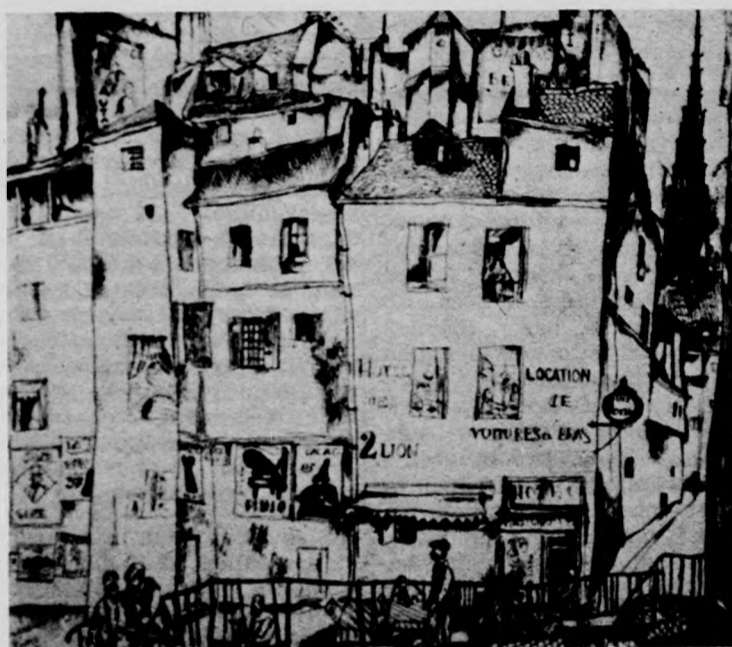
Ruzicskay 1960-tól Szarvason élve, s a közeli híres arborétum növényvilágából kiindulva, egy sajátosan új művészeti irányzatot alakított ki, melyet ő biofestészetnek nevezett el. Effajta műveit növényi elemekből, falevelekből, ágakból, virágokból kollázstechnikával állította össze, s a lakásához épített házi múzeumban állandó jelleggel besorolta életműve kiemelkedő darabjai mellé biofestészetnek jeles példáit is.

Zárjuk a sort az 1978-ban megjelent Fantasztikus utazás című rajzmappájával, ahol tenyérnyi nagyságú, kávéházi beszélgetések és viták közepette rajzolt grafikáin közelünkbe hozta a világtörténet nagy eseményeit. A szerző varázseruzáját nem történelmi pontok vezették, hanem azok a víziók, melyek képzeletbeli utazásai során fantáziáját megragadták. Erdeklődésünket fokozta azáltal is, hogy a festő és kísérlete minden lapon szerepel, s szemléltetve vagy aktív résztvevője a jelenetnek.

Munkácsy-díjas és kiváló művésznőnk 1959-ben Edinburgban nemzetközi díjat nyert, 1961-ben pedig Párizsban megkapja a Grand Prix International de la Peinture nagydíját. „Amit csinál, nem emlékeztet senki másra, és mindenkihez szól” — írja róla Hegedűs Géza, a Népszabadságban megjelent kritikájában.

Dr. Tóth Ervin

VADÁSZ ENDRE: PÁRIZSI HOTEL

vörös bort, gyorsan belitta, elnyelte a derűnek azt a néhány cseppjét, mely az ügyetlenül szétvert palackból közéjük permegett. Az eső már elállt, a kövér vízrügyek még hibátlan gyöngyörökben ültek a fák ágain, s üvegesen, hidegen fényltek. Mintha valaki más számára volna feldiszítve az éjszaka, azt érezték mindketten, és némán, galériába húzott nyakkal vágta keresztül a Nagyerdőn, a város felé. Anna tudta, hogy se presszó, se kocsmák nincsen már nyitva a környéken, fázott, fáradt volt és gyenge, mellében, arcizmaiban a sírás utáni merevség, reménytelen és fölösleges körbejárásnak látta a kettejük tévója, hallgatag vonulását. Csodálkozva észlelte, hogy foglyos belőle a fájdalom, enyhülnek a rossz kis gyomoröregcsők, és lassanként eluralkodik rajta valami ernyedt, leverettség utáni tisztáltság. Nincs hova menniük, ahogy tegnap sem volt záróra után, s nem lesz holnap sem. Ez a ködös ország nem az ő számukra van feldiszítve. „Ti vagytok az évtől legjobbjai!” — mondta tegnapelőtt a professzoruk, akit felko-

sznítotték a neve napján. — „Nehéz sorsot jósolok, és majdnem olyan nehéz kívánok nektek. A világos elmét és a szilárd jellemet semmi sem erősíti biztosabban és védekezőbben, mint az alacsony kisértesek sorozata. Ezért titeket el fognak kerülni a nagy pénzek és a teljes tudás felének elhallgatását tartalmazó rangok.” — Itt már egészen elérzékenyült, szinte gyermeken moosolygott a szép öregemberről. — „Reménységei és albérlői lesztek ti az édes hazának.”

A fiú akkor kedves iróját idézte pohárral a kezében: „A felderítő induljon hátizsák nélkül, és tartsa edzésben magát.” Anna abban a pillanatban mélyen, anyáson büszke volt a fiúra ezért a mondataért, de most, amint némán jártak az üres utcákat talán egy órája már, megérezte a benne lappangó kíméletlenséget. Mennyi idő még így? Tíz év? Húsz? És az alatt hányszor felszök a fel még arra a kegyetlenül és megalázóan célszerű szerkezetű vizsgálóasztalra, hányszor matatnak benne idegen, türelmetlen férfiujjak, és amit a mádeli vizsgálat óta kétség-

beesetten próbál elképzelni, combjai tövében a saját vére melegtől hányzor kell borzongva megéreznie?

— Még „egy” szót sem szoltam, és már túl vagyunk? rajta — mondta halkán, épp csak mozogó ajakkal. — Ha ez ilyen olcsó, akkor forduljunk vissza, és menjünk lefeküdni. Azért az egy mondatért, amit órák óta tartogatsz nekem, nem gyalogolok el a város másik végébe. Ki vele, aztán erredj egyedül, ha dolog van.

— Ne beszélj így!

— Hát hogy beszéljek? Mit mászkálunk itt fel-alá? Mire várunk? Mit akarsz?

— Téged meg akarlak tartani.

Megálltak a sötét utcában, szembefordultak. Anna hangját reszelőse tette valami szorongó, esett gyűlölet.

— Pontosan fogalmazol, mint mindig. És büszke pillantással nézel elébe a felmerült nehézségnek. Ki fogod küszöbölni, te ugyan ki... — Visszanyelt nyugtázással a hangjában, szinte levegő után kapkodva beszélt már Anna. — Hát nem érzed a nyomor-

rúságát ennek a büszkeségnek?

Allán érezte a fiú ujjait, hagyta, hogy a vékony, erős kéz felemelje az arcát, pillantása foglyos volt a fiú egyenes tekintetében.

— De érzem — mondta a fiú. — Semmit nem érzem még ilyen határozottan. És mégis érzem, mint ez a büszkeség. Ez a nyomorúságos büszkeség. Neked, sincsen, Anna. És erre... erre eleget vagyunk ketten is. Gyere!

Végig az erdő sötányain, egyik sötét alagútból a másikba fordulva Anna ráhagyta már magát a másik akaratra. Az első emeletől már ölben vitte a fiú a kollégium lépcsőjén, de a tanulóban kiszabadította magát, és kitért az ablakot. Nyitott szemmel szökölta vissza a fiút, nyitott, kimeredt szemmel látta, hogy a feketéig ismét ott vergődik az ágszövényben, mint egy ravaszul szerkesztett kettecében, és közben érezte, a hosszú csókoknál élesebben és világosabban érezte, hogy mellen a simogató tenyer alatt szétmorzsolódik a csörgő száradt gesztenyelevél, törekes izel lepergnek lassan a hasára, forró, lapos hasára, és szurnak, szurnak kegyetlenül.

Hírünk a hazában

1986-6.

ÉLET ÉS IRODALOM

Bornemisza László: A Tiszántúli Figyelő meg a Kelet Népe. — Élet és Irodalom, 1986. márc. 21. XXX. évf., 12. sz., 2. l.

Koita Tamás: „A kollégiumnak java...” (Szabó Magda: Szent Bertalan nappala). — Élet és Irodalom, 1986. márc. 21. XXX. évf., 12. sz., 13. l.

Péter László: A Kelet Népe hasonmásban — Élet és Irodalom, 1986. márc. 28. XXX. évf., 13. sz., 2. l.

Bakó Endre: Filológizálás a Kelet Népe körül. Élet és Irodalom, 1986. ápr. 4. XXX. évf., 14. sz., 4. l.

ETHNOGRAPHIA

Balogh István: Kertek Debrecen környékén a XVI—XVII. században. — Ethnographia, XCV. évf., 4. sz. 505—519. l.

Bencsik János: Mindennapi élet a XVIII. századi Nánás szálláskertjein. — Ethnographia, XCV. évf., 4. sz. 541—557. l.

Bárh János: Ethnographia et Folkloristica Carpathica, I—II. (Ismeretelés a debreceni egyetemi Néprajzi Tanszék évkönyveiről). — Ethnographia, XCV. évf., 4. sz., 639—640. l.

KERTESZET ÉS SZÖLÉSZET

Munkaterv Debrecenből. — Kertészet és Szőlészet, 1986. jan. 30., 35. évf., 5. sz., 15. l.

MAGYAR IFJUSÁG

(—is—): „Most mi jövünk!” (Hajdú-Bihar megyei körkép a fiatalok közösségi életéről). — Magyar Ifjúság, 1986. márc. 14. XXX. évf., 11. sz., 26—27. l.

MAGYAR HÍRLAP

Gyapay Dénes: Téli telt ház Szoboszlón — Magyar Hírlap, 1986. márc. 5., 19. évf., 54. sz., 10. l.

Hajdú István: Buszkesergő. Debrecen. — Magyar Hírlap, 1986. márc. 8., 19. évf., 57. sz. mell., 1. l.

MAGYAR MEZŐGAZDASÁG

Berényi Sándor: Hajdúsági Cukorgyár. — Magyar Mezőgazdaság, 1986. jan. 15., 41. évf., 3. sz., 7. l.

MAGYAR NEMZET

Keresztényi Nándor: A csodaszor: Purina. (HAGE-tapasztalatok is). — Magyar nemzet, 1986. márc. 5. XLIX. évf., 54. sz., 7. l.

(hankó): Drogériából gyógyszergyár. Emléktábla a Biogalonn. — Magyar Nemzet, 1986. márc. 6. XLIX. évf., 55. sz., 9. l.

(görömbölyi): Ismét hármaskörök Debrecenben. (Két hónap alatt harmadjára). — Magyar Nemzet, 1986. márc. 19. XLIX. évf., 66. sz., 6. l.

Hegedűs Lajos: A debreceni gyógyszeripar megalapítója. (Rex Ferenc életútja). — Magyar Nemzet, 1986. márc. 25. XLIX. évf., 71. sz., 4. l.

Görömbölyi László: Mentőőv családi ügyben. (Családvédelem Hajdú-Biharban). — Magyar Nemzet, 1986. márc. 23. XLIX. évf., 74. sz., 5. l.

Tungli Gyula: Csűrű Bálint emlékezete. — Magyar Nemzet, 1986. ápr. 1., XLIX. évf., 76. sz., 6. l.

uo.: (görömbölyi): Új hetilap: Debrecen. 4. l.

Berkes Erzsébet: Szent Bertalan nappala. Szabó Magda műve a Madách Színházban. — Magyar Nemzet, 1986. ápr. 6. XLIX. évf., 80. sz., 4. l.

Görömbölyi László: A dobozból is meg lehet élni. (A debreceni Kartonpack szövetkezet). — Magyar Nemzet, 1986. ápr. 7. XLIX. évf., 81. sz., 5. l.

(ti-ás): Perbeszéd a grazi szerencsétlenség ügyében. — Magyar Nemzet, 1986. ápr. 8., XLIX. évf., 82. sz., 8. l.

MAGYARORSZÁG

Hajdúsági harsonák. — Karnevál Debrecenben (A hajdúsági farsangról). — Magyarország, 23. évf., 1986. 6. 29. l.

MAI BULGÁRIA

Lévai Béla: Negyedszázad a bolgár nyelv és kultúra szolgálatában. (M. Pandur Julianna, a KLTE oktatója). — Mai Bulgária, 1986. febr., XXXII. évf., 2. sz. 24. l.

MUNKÁSÖR

Szabó István: Minden tekintetben magasabb követelményeket támasztunk (Felszólalás a püspökladányi egység gyűlésén). — Munkásör, 1986. febr., XXIX. évf., 2. sz., 5. l.

MUZSIKA

P. Eckhardt Mária: Fialat kutatók Liszt-konferenciája. (Köztük két debreceni származású szakember: Papp Márta és Szitha Tünde közreműködését is részletesen értékelik). — Muzsika, 1986. március. Huszonkilencedik évf., 3. sz., 13—16. l.

Szitha Tünde: A debreceni Tosca. (Az operaelőadás bírálat). — Muzsika, 1986. március. Huszonkilencedik évf., 3. sz., 17—18. l.

NAPJAINK

Lévay Botond: Segítség a jövőnek. A Debreceni Szemle repertóriuma. — Napjaink, 1986. márc., XXV. évf., 3. sz., 33. l.

NÉPFRONT

(—sk—): Itt a video! (Debrecen) — Népfrent, 1985. dec., XXX. évf., 12. sz., 39—41. l.

uo.: Török Imre: Ifjú községek találkozója. (Ebes—Nagyhegyes) — 57—59. l.

NÉPSZABADSÁG

Kékesi Katalin: Egy vásárló zsörtölődése. Barangolás Debrecen boltjaiban. — Népszabadság, 1986. márc. 3., XLIV. évf., 52. sz., 9. l.

Fezekas Valéria: Debreceni kollégisták. — Népszabadság, 1986. márc. 15., XLIV. évf., 63. sz., 17. l.

SZÍNHÁZ

Novák Mária: Poszeidón átka. A trójai nők Debrecenben. — Színház, 1986., XIX. évf., 1. sz., 25—28. l.

Reményi József Tamás: Megváltás nélkül. Dosztojevskij-adaptációk Budapesten és Debrecenben. (F. M. Dosztojevskij: A Karamazov testvérek bemutatója a Csokonai Színházban). — Színház, 1986. XIX. évf., 2. sz. 28—32. l. (képpel).

ÚJ TÜKÖR

M(olnár) K(ároly): Tanulhatunk sakkozni Barczától. (Emlékezés Barcza Gedeon debreceni sakknagyjára). — Új Tükör, 1986. márc. 16., XXIII. évf., 11. sz.

Szerkesztette: Surányi Béla

Az álmosdi kertek alja

A ZSILIPÉ A KULCSSZEREP

Szép, tavaszi verőfény. Ez fogad Álmosdon is. A falu hangulata békés, nyugodt. Zöldülnek a fák, zöldül a határ.

Már-már festői a táj: lombjukat bontó fakoronák, barnán csillogó földhátak, csillogó víztükör. Ahogy elhagyjuk a község utolsó utcáját, megállunk.

— Szép táj — mondom ösztöntén.

Am Kalmár Péter arca e szép látvány ellenére is elborul:

— Szépnek szép, csak itt senki nem érge vágyik. Látja, olyan magas a vízszint, hogy a felszínre tör.

Itt házikertek vannak, amiket művelni kell, hisz szükség van a termésre, de hát ilyen állapotban nem lehet. Minden víz és sár, rá se lehet lépni a talajra.

— Majd megszikkad, hisz az április szél meg napsütés megteszi a magáét...

— Bár így lenne — sóhajt Kalmár Péter. — De nem ilyen egyszerű ez az egész. Jöjjön, mutatok mást is.

Egy másik utcán megyünk, épp a Kölcsey-ház előtt. Hangulatos utca, sok zöld bokor, fa övezi a régi és az egyre gyarapodó számú új házakat. Aztán az utca végén megint a kertek aljára jutunk. A távolba lejt.

— Ott folyik az árok — magyarázza kísérem —, aminek el kellene vezetnie a vizet. Illetve összegyűjtenie és tovább szállítania. Csak hogy ez megint nem megy.

— De miért? — Jöjjön, nézzük meg közelebbről. Habár nem biztos, hogy oda el tudunk menni gumicsizma nélkül.

Azért mégis sikerül. Első pillantásra nekem megint a táj szépsége tűnik fel: az árok tele vízzel, ráhajló falombok árnyékolják néhol, ahol meg nem, ott vakítóan csillog a felszín a nap fényében.

— Jól tele van!

Hát éppen ez az! Ez az árok gyakorlatilag semmit nem old meg, holott az egész környék mindkét oldalán — mivelhogy a területnek ez a legmélyebb vonulatán folyik — erre az árokra hagyatkozik. Mármost a vízlevezetés szempontjából. De mivel ennire tele van, nyilván ezt a szintet tartja a környezete is. Így aztán nem fogad be jóformán semmit. Marad tehát a környéken ilyen magas a víztartalom.

— De hát miért? Csak folyik tán valamire ez az árok? ha már ilyen fontos szerepet kapott a község határának életében?

— Folyik, normális esetben. Csak hogy arra lejjebb van egy zsilip. Az el van zárva. Így aztán a víz szintje nem változik.

— Na de azt a zsilipet ki is lehet nyitni. Gondolom. Vagy valamiért lezárták, s oka van, ha nem nyitják meg...

— A zsilip már kokadi területen van. Menjünk el a csatornaórhoz. Hátha tud mondani valamit.

A csatornaór Papp Gáspár. Türelmetlenül közvetlen természetű, s beszédes. Még azt is megmondja, hogy mit írjak a jegyzetfüzetembe, ám arra már nem válaszol, hogy miért van lezárva a zsilip.

— Nekem azt mondta a főnököm, hogy semmire se válaszoljak, csak végezzem a

Az a bizonyos árok, amely felített vízzel

munkámat. Akinek kérdése van, az keresse meg Vámospércsen, a vízügyi felügyelő-ségen Gál Sándor felügyelőt.

Aztán gyorsan és kérdezősködően magyarázza, hol találom a felügyelőt Vámospércsen.

Elbúcsúzunk rövid úton, s aztán megyünk az ominózus zsiliphez. Nem könnyű eljutni oda, a talaj nedves, sáros, csúszkál rajta a jármű. De azért odaérünk.

Ismét szép látvány fogad. Itt már tőszertűvé terebélyesedik a víztükör, s messze a távolba nyúlik. A zsilipnél állunk, halk, jellegzetes motorrajást sodor felénk az áprilisi szél.

Látja — magyaráz Kalmár Péter, aki ismeri a tájat —, ahol azok a fák vannak, ott húzódik az árok. De ilyen magas a vízszint. Fel van duzzasztva. Ezért nem vezet le a mi határunkból a vizet.

— De hisz itt átfolyik a víz a zsilipen!

Igen, viszont csak bizonyos magasság felett. A mi árkunk azért van annyira feltevé, mint ahogy láttuk. Ha itt lejjebb engednék a vízszintet, akkor az árok betölthetné vízigyűjtő és vízlevezető funkcióját.

Állunk, nézzük a vizet, hallgatjuk a zsilip zúgását. Aztán távolról egy gépkocsi tűnik fel, s felénk közeledik. Megáll. Két fiatalember száll ki belőle. Egyikük a kokadi termelőszövetkezet fiatal szakembere, Osváth István kertészeti ágazatvezető.

A véletlen az egyik legilletékesebb személlyel hozott össze.

Az ágazatvezető igazán készséges és magyaráz:

— Ez az úgynevezett kokadi-álmosdi belvíztározó. Teljes befogadóképessége félmillió köbméter víz. Amint látja, az tulajdonképpen egy természetes völgyszerűség, aminek a feladata a környező belvizek összegyűjtése és továbbvezetése. Tíz-tizenkét éves tapasztalat azt mutatja, hogy a tél végi és tavaszi vizeket itt kiválóan össze lehet gyűjteni, s majd később öntözésre hasznosítani. A tér, amit most víz borít, végső soron alig volt hasznosítható, tehát nem károsítottunk senkit. Persze vannak, akiket érint, mert mondjuk kaszáló volt korábban ott, ahol most víz van, de azok számára a mi szövetkezetünk a kiesés pótlására ugyanannyi takarmányt biztosít.

— Ok kokadiak? — Igen, a mi szövetkezetünkhez tartoznak.

— Nekem most 800 négyszögöl területem van ott a vizes részen. Nem vagyok egyedül, legalább ötven családot érint ez a helyzet. Tavaly egy katasztrális holdam volt, tormát természettem benne. Most is azt akartam. Már csirázna a dugványok, ami pénzt ér önmagában is. Tavaly április 20-ra eldugványoztuk az egészét. Most meg rá se tudunk menni a földre. Most kit pereljek? Mert nyilván veszteség ér engem is, meg a többi hasonló gazdát, amiatt, hogy a területünk vizes. Ha a zsilip így marad, akkor a vízszint így marad.

De vajon nem lehetne közös nevezőre jutni? Hogy mindkét fél elégedett legyen?

— Tehát nem akarnak kockáztatni?

— Minden vásárlás kockázattal jár, csak olyan üzletet kötni azonban, amely bizonytalan, nem érdemes. A fiataloknak már nem olyan szürke a kinálattunk, de merészebb divatot itt sem kínálunk. Az anyagok azonban korszerűek, s a szokottnál színesebbek.

Szélesebb vállú, tehát V alakú, vagy hosszabb, netán rövidebb fazonú zakó azonban nincs az osztályon. A részleg vezetője szerint, aki divatos akar lenni, az a fiatalok osztályán, az Interferr részlegén vásárol. Mostot farmert, vagy Wrangler pótlót. (A kettőnek az árából szinten lehetne venni egy nyári öltönyt.) Sok helyen kínálják is a kereske-

— Az ideai férfi divatban is mint a nőiben, kétféle vonalvezetés érvényesül. Az egyik a hagyományos, amelyben azert van változás; az anyagok korszerűsödtek. A hagyományos divatot követő férfiak továbbra is öltönyt viselnek, ám ezek az öltönyök könnyedek, puha anyagúak, vekony és természetes hatásúak, bélelték, vagy béleletlenek. A másik vonalvezetés a különlegesebb, igényesebb divatot kedvelőké. Itt már a zakók alakja és formája a merészeg határát sűrölja. Hol szélesített a vállonál, a kabát vagy a szokásosnál hosszabb, vagy pedig rövidebb. Készülhet zakó egyenes vagy kocka formájúra is. Az anyagok és a színek itt szinten változatosak, sok a nagy kockás. Am ezeknél nem a régi kockás kabátokra kell gondolni, mert a minták finomak, frissék, paszettek lettek, de lehetnek feltűnőek is. Mindenfélre csikos divat, például az élénk kék a feketével kombinálva, s minden olyan szín, amely a női divatban is megtalálható. Szintén nagy az anyagok választéka, lenvászonról a pamut-szintetikus keverékig. A lenveg persze az, hogy az anyagok puhák és vekonyak legyenek. A nadrágokon ismét van felhajtó, no persze csak a derekig érőknek. A csipőnadrágokhoz ez nem illik. Ujdonság a férfiaknál is a bő combrésszel készülő fazonú, és ismét divatba jött a cigarettaforma meg a csőnadrág. A kiegészítőkről annyit, hogy az ingek és a nyakkendők skáláját nehéz lenne felsorolni, ám szerencsére van választék a hagyományos és a merészebb stílust kedvelőknek is.

S most nézzük, mi újság Debrecenben? Azt előre elmondom, hogy teljességgel szűttel sem törekedtem, csak három férfiruhát árusított szaküzletbe tértem be. Azonban úgy hiszem, ennek a három árudának a kínálata a debreceni férfi vásárlók körében meghatározó. Az első mustrára az Unió Áruház férfikonfekció-osztályán került sor. A részleg vezetője szívesen vezetett körbe a férfiruhák között, de „nyitkozni” nem akart. Nagy Sándor, az áruház igazgatója azonban nem szabódott. Még akkor sem, mikor elmondtam a véleményemet, hogy szerintem aki futólag körülnéz az osztályon, úgy érzi, itt elszűrik a férfiakat. Elszűrik, mert sok a szürke és sötétebb árnyalatú öltöny. Persze egy idő után kiderül, hogy ez csak a látszat, mert a világosabb férfiruháknak szélesebb sora is ki tudják állítani, csak össze kell gyűjteni a fogasokról.

— Azt nem lehet mondani, hogy nincs választékunk — mutatott körbe az igazgató. — De egy kereskedőnek nem az egyedi igényeket kell figyelembe venni, hanem a többségét.

— Vagyis a többség, a hagyományos öltözködést kedvelő? — Igen! Nagyon kevesen vennék meg a nagy kockás, nagy mintás zakókat, öltönyöket. S nekünk sem jók, ha az áru nem forog, csak a pénzüket fektették bele.

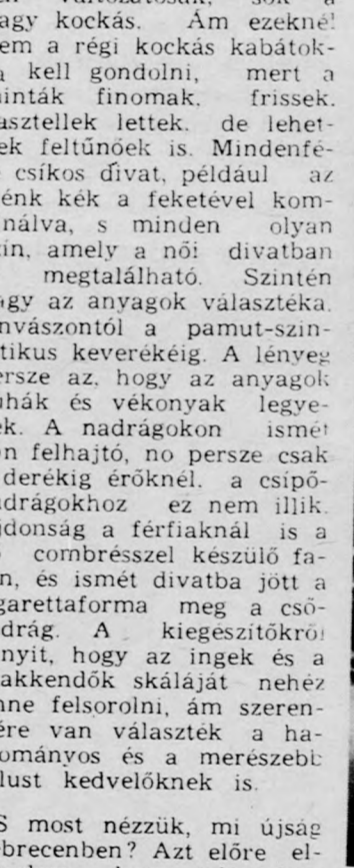
— Tehát nem akarnak kockáztatni?

DIVATNÉZŐBEN FÉRFIAK SZÍNESBEN

Nem is olyan régen, ugyanezek a hasábon a tavaszi, nyári női divatról volt szó. Arról, hogy a debreceni konfekciót áruzó üzletekben kaphatók-e divatos holmik. Ezúttal a férfidivat a téma. Most is segítséget kértem, mégpedig Mészáros Évától, a Magyar Divatintézet tervezőnőjétől. Mészáros Éva telefonon mondta el, hogyan kell annak a férfinak öltözni, aki szeretné követni a divatot. Természetesen a beszerzési forrásokat is figyelembe vette. A mai divatirányzatoknak szerencsére van realitásuk. A legmerészebb sem annyira szél-szerűség, hogy ne lehetne követni.

— Minden vásárlás kockázattal jár, csak olyan üzletet kötni azonban, amely bizonytalan, nem érdemes. A fiataloknak már nem olyan szürke a kinálattunk, de merészebb divatot itt sem kínálunk. Az anyagok azonban korszerűek, s a szokottnál színesebbek.

Szélesebb vállú, tehát V alakú, vagy hosszabb, netán rövidebb fazonú zakó azonban nincs az osztályon. A részleg vezetője szerint, aki divatos akar lenni, az a fiatalok osztályán, az Interferr részlegén vásárol. Mostot farmert, vagy Wrangler pótlót. (A kettőnek az árából szinten lehetne venni egy nyári öltönyt.) Sok helyen kínálják is a kereske-

— Az üzletvezető jó formájú zakókat, öltönyöket vett elő, mindegyikben divatos lenne a viselője. S hogy a szélsőségesebb divatot kedvelők-re is gondoltak, néhány olyan színű és mintázatú öltönyt is levett az állványokról, amelyek első pillantásra meglehetősen szokatlanok. A meggyipros bársonyöltöny-re gondolok, ám Kristóf János szerint nem marad belőle egy sem a nyakukon.

Nem elkieserítő tehát a kínálat. Ugy tűnik, a kereskedők is rájöttek, hogy a férfidivatban is lépni kell. Kell, hiszen a butikok, a sportos jellegű öltözékek csak egy részét képezik a férfiak ruházatának. Vagy legalábbis így kellene lenni. Persze nehogy azt higgye bárki, hogy ennek a három üzletnek a kínálata, az árukészlete tökéletes. De ahhoz képest, amit akár tavaly ilyenkor is láthattunk a fogasokon, óriási a fejlődés. S ez jó jel. Jó, hogy nem mindenütt akarják hagyományos ruhába öltöztetni a teremtés koronáit, s jó, hogy néhol rájöttek, a férfinek sem kötelező — még ünnepre sem — a szürke vagy fekete öltöny. Ünnepeknél, vagy pályázatokban is lehet. A lehetőség tehát adott. Csak élni kell vele.

— Nem félnék, hogy ezek a legújabb divatot követő zakók, öltönyök a nyakukon maradnak?

— Nehogy azt higgye, hogy nem keresik. Csak persze nem mindenki. De nem is illik minden alakra például ez a nyújtott fazon. Magas, jó kiállítású fiatalembereken azonban jól mutat vett le egyet a fogasról az üzletvezető. — A választé-

— Nem bizony, hiszen a kereskedők közvetítik az üzletet, vagy az üzletelenséget. Nekik nemcsak az a feladatuk, hogy eladjanak, hanem az is — igaz, nem közvetlenül —, hogy formálják a közlést. Lehet, hogy mindezt feltételes módban kellett volna írnom, ám úgy gondolom, a többség ezzel tisztában van. Valószínű, hogy így gondolkodik Kristóf János is, aki a Csonka templom melletti felújított ruházati üzlet vezetője. Itt a felújítás óta nemcsak férfiruhákat árulnak, ám a nagyobb teret még mindig ez kapta.

— Szerettünk volna kínálatban is újítani.

— Az üzlet azt mutatja, sikerült, hiszen itt is sok vásárló találhat kedvére valóit.

— Van, amit a negyven fölötti korosztálynak ajánlunk szívesen, s van, amit a fiataloknak.

Ha tallózunk irodalomban neti munkák zony hamá hogy szűke olyan típus amelyek vég zai erdőgazd dos történet hogy miként kintetben a llyen szerepe gazdasági éle ha gyermeke kodás hazai történetírásu Pál munkái elöszöböl ki nyolc évtizede dagabb az amely a nép született.

De az erdő veléséhez jó megalapozot berek is szü megszabják földrajzi eg kultúráját. mos számba ket, ha erről milyen okná kezett. Debr kodásának n olyan korsza ténete már p Gondoljunk Dènes munká Den posztum tott napvilág olyan szemé aktivan mű má, s ezz gondolataika ket írásban Közéjük tar la, aki hos meghatározó a város e ban. Elettűj val egy soks ben gazdag, pályá tárulk el.

A Tikos netéhez” tar mlia közel város polgár to. Tözsér ós gaének, egy nek nemesse tenek testet után mind g nek a család gász pályára tudott” lett nek közöttű ugy... is a ne stilizált “Agt to. A család hez” tartozil

Akine az élet TIKOS

A fa, az erdő szerves tartó tünő, hogy a rán jörszt a gyarapodott a melésbe bevo sága. A 19. s dülő erőteljes városiasodás még létező en ekkor mit je nek egy mit le zet „higiéniaj lett sok időb jünk: önpusz ha nem szab eszelen irtás dencia fölerő ban. Rájött a nemcsak kivá is lehet, sőt, gazdálkodni dógazdálkodá daság fontos Fát ültetni a ni a jövőben egyúttal óvia segít környé ribbé formál nomítja, való Elményt nyu Talán az erd legjobban ös bert a termé kiti” a realis álló tudomár lommál, műv

A táj sz

Ha tallózunk irodalomban neti munkák zony hamá hogy szűke olyan típus amelyek vég zai erdőgazd dos történet hogy miként kintetben a llyen szerepe gazdasági éle ha gyermeke kodás hazai történetírásu Pál munkái elöszöböl ki nyolc évtizede dagabb az amely a nép született.

De az erdő veléséhez jó megalapozot berek is szü megszabják földrajzi eg kultúráját. mos számba ket, ha erről milyen okná kezett. Debr kodásának n olyan korsza ténete már p Gondoljunk Dènes munká Den posztum tott napvilág olyan szemé aktivan mű má, s ezz gondolataika ket írásban Közéjük tar la, aki hos meghatározó a város e ban. Elettűj val egy soks ben gazdag, pályá tárulk el.

A Tikos netéhez” tar mlia közel város polgár to. Tözsér ós gaének, egy nek nemesse tenek testet után mind g nek a család gász pályára tudott” lett nek közöttű ugy... is a ne stilizált “Agt to. A család hez” tartozil

Kép és szöveg: Boda László

Akinek az erdő volt az élete

TIKOS BÉLA (1885–1974)

A fa, az erdő környezetünk szerves tartozéka. Szembetűnő, hogy a történelem során jórészt az erdő rovására gyarapodott a szántóföldi területbe bevont terület nagysága. A 19. századtól meginduló erőteljes ipari fejlődés, városiasodás nem kímélte a még létező erdőket sem. De ekkor még nem mérték föl, hogy mit jelent ez a környezet „higiénijában”. Nem telt sok időbe, hogy rájöjünk: önpusztítást végzünk, ha nem szabunk gátat az esztelen irtásnak. Ez a tendencia felerősödött korunkban. Rájött az ember, hogy nemcsak kivágni, de ültetni is lehet, sőt, kell, fát, tehát gazdálkodni vele. Így az erdőgazdálkodás a nemzetgazdaság fontos elemévé vált. Fát ültetni annyi, mint hinni a jövőben. A fa, az erdő egyúttal óvta egészségünket, segít környezetünket emberibbé formálni, izlésünket finomítja, valamint esztétikai élményt nyújt számunkra. Talán az erdő az, amely a legjobban összeköti az embert a természettel. „összébékíti” a reális valóság alapján álló tudományokat az irodalommal, művészetel.

A táj szerepe

Ha tallózunk a hazai szakirodalomban — ami a történelmi munkákat illeti —, bizony hamarosan kitűnik, hogy szűkben vagyunk olyan típusú munkáknak, amelyek végigvezetik a hazai erdőgazdálkodás évszázados történetét. Bemutatva, hogy miként változott e tekintetben a honi táj, milyen szerepet játszott az erdő gazdasági életünkben. Mostoha gyermeke az erdőgazdálkodás hazai története agrártörténetirásunknak. Csőre Pál munkája is — amint az előszóból kitűnik —, közel nyolc évtizedet késett. Gazdagabb az az irodalom, amely a néprajz jóvoltából született.

De az erdőgazdálkodás műveléséhez jó fölkészültség, megalapozott tudású szakemberek is szükségesek, akik megszabják egy-egy város, földrajzi egység erdészeti kultúráját. Különösen ildomos számba venni személyeket, ha arról az utókor, valamilyen oknál fogva, elfeledkezett. Debrecen erdőgazdálkodásának múltja van olyan korszak, melynek története már papírra is került. Gondoljunk csak Penyigei Dénes munkájára, ami 1980-ban posztumusz műként látott napvilágot. De voltak olyan személyiségek is, akik aktívan művelték a szakmát, s ezzel kapcsolatos gondolataikat, elképzeléseiket írásban hagyták reánk. Közéjük tartozott Tikos Béla, aki hosszú évtizedekig meghatározó szerepet játszott a város erdőgazdálkodásában. Életútjának bemutatásával egy sokszínű, eseményekben gazdag, tevékeny emberi pályát tárunk fel az olvasó előtt.

A Tikos család „előtörténetéhez” tartozik, hogy a familia közel fél évezrede a város polgárai közé sorolható. Tözsér őseket tudhat magáénak, egyúttal az erdemek nemességi oklevelében öttenek testét 1714-ben. Ezután mind gyakrabban lépnek a család tagjai közül jogász pályára. Mintha „előre tudott” lett volna, hogy lesznek közöttük erdészek is, ugyanis a nemesi címerben stilizált „gyfalevél” található. A család „frott történetéhez” tartozik egy szakado-

zott írás, amely tudatja, hogy Tikos Béla édesapja, Tikos István 1848. március 22-én a városi tisztújító választáson 470 szavazatot kapott, így előkelő helyet foglalt el a városi tanácsnokok sorában.

A szintén régi debreceni családnak számító Komlóssy családdal is — házasság révén — rokoni kapcsolatba kerültek. A családi krónika úgy tartja, hogy Komlóssy Terézia, a Kossuth Lajos vezette

A talajtan művelője

Tikos Béla 1885. febr. 11-én született. Középfokú tanulmányait az Állami Fazekas Mihály reáliskolában végezte el. Ezután Selmecbányára került a Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskolára, ahol intézményesen 1809-től indult meg az erdészeti oktatás. 1923-ban került át az intézmény Sopronba, ahol jelenleg is működik. Tikos Béla Soprontól kapja meg aranydiplomáját. A selmeci évek alatt kitűnően elsajátította a német nyelvet. De magának tudhatta a latint is, noha jártasságát nem „hitelesítette” erettségű bizonyítványra. Selmecbánya után visszatért Debrecenbe, mint segédmérnök. Hamarosan főerdőmérnök, a Nagyerdő gondnoka, sőt 1920–1940 között a Pallagi Gazdasági Akadémia szakelőadója. A két háború között hívta Sopronba Fehér Dániel, a magyar talajtan nemzetközi hírvétele, de ő nem ment, szerette szülővárosát, lételeme volt a Hortobágy. Az 1940-es évek elején külön laboratóriumot kapott az Erdőgazdálkodásról, ahol a telepítéshez szükséges talajvizsgálatokat végezte. Nyugdíjazásáig, 1947-ig vezette a laboratóriumot. 1941-ben Erdélybe küldték. Székelyudvarhelyre, az erdészeti közigazgatás megszervezésére, ahol két évig tartózkodott. A felszabadulás után a Duna vonaláig ő a fásítási teendők szakértője, a Dunántúlon egy másik személy végzi a kormányzat megbízásából a fontos tevékenységet. Ebből is kitűnik komoly szakismerete, alapos elméleti, s gyakorlati tudása. A Hortobágy fásításával kapcsolatos szakvéleménye kiálta az idő próbáját, amit mutat az 1960-as évek elejéről való FM elismerés. 1949-től megszűnik gyakorlati kapcsolata a fával, az erdővel, de szellemi érzékenysége tovább köti életét a szerves erdővel. Az írás kitölti életét. A családi irattár őrzí füzeteit, melynek

A szikesek betelepítése

Ez utóbbi hasznosítható lehetne a tej néprajzának kimunkálása során is. A család még további kéziratokat őriz, amelyek minden bizonnyal sok érdekességet tartogatnak. A Magyar Nyelvőrben több írása jelent meg a Hortobágy növényneveiről. De vonzódtat az érdeklődési körébe eső problémák néprajzi megközelítéséhez is. A családhoz tartozott a jeles néprajzkutató N. Bartha Károly, aki testvéreinek férje volt. Jónéhány közleményét jelentette meg az Erdészeti Kísérletek c. szaklap, valamint az Erdészeti Lapok. Ezekben értekeznek a gyapjas pille hernyójának kártételéről, amely a tölgyeseket károsította. 1913-ban Török Gábor városi erdőmester számítása szerint 40 ezer korona az október 1-én kár nagysága. Általában ötvenként ültette fel fejét a hernyóinvázió, amely ellen a védekezést igyekezett kidol-

kormány debreceni hónapjai alatt, Kossuth feleségének, Meszlényi Teréznek baráti köréhez tartozott. Maga, Tikos István az István-gözmalom főpénztárnoka hosszú időn keresztül.

első darabjai az 1920-as évek elejétől datálódnak, a legváltozatosabb témákkal foglalkozva. Az 1949 után eltolított pródi évek is serkentőleg hatottak a széles érdeklődési kör egyes kérdéseiben való elmélyülésre, szellemi búvárkodásra. „Herzman Ottó-i külsővel” a hajnali órák már íróasztalánál találják, ahol sorjázta a hosszú életem tapasztalatait, s olvasmányaimból kiszűrte a legfontosabbakat. Idős korában az írás jelentette számomra az életet. Nagy könyvtárat hírebe állt, e nemes szenvedély átfogta az emberi művelődésnek szinte az egész tárházát. Sajnos, könyvtárának jórésze a harci cselekmények során elenyészett. Fiatal éveiben nagy vadász is volt, ami ritkán választható el az ilyen szakmától. Szellemi frissességét haláláig megőrizte, töretlen érdeklődése segítette élete nehéz szakaszait átvészelni, s talán ez volt hosszú életének is záloga. Szakmai igényességére csak egy példa: az erdőre ültetőkötvetelt a fák talaj nevének ismeretét is.

Nézzük meg, hogy milyen szellemi hagyaték maradt Tikos Béla után! Gunda Béla professzor jóvoltából a KLTE Néprajzi Intézete megvásárolja kéziratának egy részét. Ezek közül is elenyésző hányad jelent meg nyomtatásban. Erdemes lenne számba venni, s esetleg kötetbe rendezni. Barna Gábor kitűnő munkájában (Néphit és népszokások a Hortobágy vidékén) már hasznosít belőle. A kéziratok anyag témái közül egynehány: A nomadizálás nyomai a közelmúlt juhászainál, Népi időjárás-gazdasági naplár, A Hortobágy pusztja és a hortobágyi ember lélektanja, Halász János gyógykönyv-receptjei, a Körjászol, Hajdú megyei népies állatnevek stb. Különösen érdekelte a tej- és tejtermékek köre.

Surányi Béla

Levelek az 1831-es kolerajárvány idejéből II.

A következőkben leveleket közlök 1831 augusztusából. A Tiszántúli Református Egyházközség Levéltárának kollegiumi iratai között találhatók. Az ország különböző területeiről érkeztek Kerekes Ferenc rektor professzorhoz. Kértek tudósították hírekről, saját életrészéről. Kommentálták a Debrecenből hozzájuk jutott híreket. Leírták hétköznapjaikat, továbbá a Kaba és Debrecen közötti postai küldemények kacsakaringós, füstölésekkel tarkított útját.

Egy aggódo édesapa írta Felsőbányáról 1831. augusztus 9-én ezt a levelet: „Nagy Erdemű Tekintetes Professzor Ur! Leg elsöbenn is azon instálom, ne vegyek érte nehezéget, ha talán ezen Levelem és benne foglalt kérelemmel terhéré vagyok. Kikerültem volna, ha úgy szölvá, a végső szükség nem kényszerítene rá; de nintsen senkim, a kihez az ékszeredelt állapomban olly biztosann folyamodhassak.

Külömb külömbféle, és naponként mind inkább szomorító hírek érkeznek hozzánk Debreczen felöl. A fiam József, 5a Julii irt Levelebbenn jelenti, az alkalmatlanság nem kaphatása miatt, ott rekedését. En, az arra nyombann küldött válaszombann, kívántam ötet meg nyugtatni, s egyszersmind szoros kötelességévé tetten, hogy ha minden Posta naponn nem is, leg alább minden két hében tudósítson állapotja felöl. De, azért, é, hogy ö restellkedik, vagy hogy a mostani Zúrvavaros környülállások közt a Levelel tévedt s el sikkadt, vagy talán annál fogva, hogy a Városból valahova a Vidékre húzta magát; vagy pedig, — a mi, — ha szinten reszketek is töle — de szint’ ollyan lehető — egyenesen azért, mivel ö nints többé: elég, hogy attól fogva mostanig semmit nem tudhatok rólla.

Képzelteti a Tekintetes Professzor Ur, mitsoda kitos nyughatatlanságot okoz ez a bizonytalanság, a melyet már tovább ki nem állhatvann, reménykedem a T. Professzor Urnak, méltóztatossan, ha még életben, s valahol a Városon van a fiam, ötet tartozó gyermeke

tisztere serkenteni. — Söt bátorodom a Tks. Professzor Urat, a rólla való gondoskodásra is bizodalmasan instálni — Akarmennyibe kerülne is ez a fel tétel, ha fel teszem p: o: a Teks Professzor Ur ötet magához venné, vagy más valamely biztos és bátorságos szállásra helyeztetné kész vagyok minden reá tett ’s tejendő költséget körülötte való fáradságot ’satb. forró háládatossággal megtéríteni; Azon feylül, megmaradás’ Isten után, legközelebből a Tks. Professzor Urnak köszönvönn, Atyáskodásáért, egészsz Házam népével együtt, hóltunkig áldani.

Tsupánn abban az esetben kérek ’s várok — tsak hogy, a legelső alkalmatlansággal — a Tekttes Professzor Uról magától, circumspete (körültekintően) irándó tudósító választ, ha nints többé az, a ki kötelességből írni tartozna!

Szívem egészszten el lévönn fojlódva (sic!), többit nem írhatok. — Mi, Istennek: hálá! azaz, e mi lakó Városunk, söt bátrann mondhatom egészsz Vidékünk, még eddig minden dögletes metelytől — Cholérától, de még a gyanújától is, tökéletesen mentek és tisztá: vagyunk, Engedje a Nagy Kegyelmi Mennyei Atya, hogy Kedves Házam tájékáról is hallhassunk minél előbb örvendetes híreket.

A Felséges Ur, vége Kezgyes Atyai öltalmába a Tks Professzor Urat, ’s egészsz Uri Házát — söt mindnyájukat, és minden szomorú v: tozástól őrizze meg! Ezt kérvöl ’s óhajlja szívénél, belsöjéből, tisztelete mellett a Nagy Erdemű Tekintetes Professzor Urnak bánatos alázatos szölgája, Lugassi József FBányai Prédikátor!”

József deák túlélt a kolérát és Lugossy néven a Kollegium tanára lett. 1848-ban nemzetörnek állt, majd elfogadta a magyar kormánytól Budapesten az egyetemi könyvtárári kinevezést. A Bach-rendszer ezek miatt csak 1851-ben engedte meg, hogy elfoglalja ismét a debreceni Református Kollegiumban tanszékét és a könyvtár igazgatói tisztét. Az Akadémia tagsággal tisztelte meg és 1884-ben távo-

zott az élök sorából. Azon pedig igazán nem szabad csodálkoznunk, hogy a fiú másként írta a nevet, mint az édesapja. A családnevek írása is erősen változott attól függően, hogy ugyanazt a nevet ki és milyen kedvében írta le. A bélyeggyűjtők, postatörténészek számára csemegét jelenthet a levélen olvasható téglalap alakú feladási bélyegzőnyomat, „NAGYBAN”. A bélyegzőkeret lenyomatából is könnyű megállapítani, hogy Nagybánya neve állt a bélyegzőn.

Egy héttel később Kecskeméten keltezték a másik levelet: „Kedves Barátom! Egy részről az öröm — más részről a fájdalom érzés iratja vélem ezenn levelet.

Öröm-még pedig igazi belsö öröm fogta el szívemet midönn éppen most vévönn a Professzorunk Tiszt. Tatai Andrást testvérétől levelet, abbann olvastuk, hogy te nem csak egészes vagy; hanem egyszersmind a Collegiumban be szorult Ifjaknak valóságos Edes Attyok vagy, mely atyáskodásokat elsötöl fogva utoldják soha meg hálálni. Többit erröl nem írök — ö tudom, hogy ezt egyedül jó szívből teszed, nem pedig dicsöszégre való vágyásból — jölehet azt tudom, hogy erröl a Deáksg sohá el nem fog felejtkezni.

Más részről fájdalmas érzéssel olvastuk, mely nagy mértékben dühösödök a Cholera Debreczenbenn. Ez re névze téged kérek meg igen-igen barátságosan, hogy minelyt ezenn levelem kezdedhez meg: ird meg nekem környülállásosann a Debreczeni dolgokat — nevezetesenn, hogy van[na]k a Pr[édikátor]ok és Professzorok? — hogy van T. Zákány Ur és Aranyi Barátomék? —

Szabadszállásánn August. 4-kénn ütött ki Halász Notarius Urnak egészsz háza népüstül lett meg halásával éppenn Halász Notarius felesége vivönn be vala a Cholérát, titkókn meg menövén Kún Szentl Miklósrá az Ed. Anyja látogatósára, hól már akkor uralkodott a nyavalya. Sámuel Barátunknak a mint lehetett küldtem be min[de]l [...] olvashatlan szöj mind orvosságot, min[de]l[h]ogy ott sem patika, sem Dr nincsen. August 8-kától fogva rólla semmit sem tudok.

Itt ezenn a vidékenn leg nagyobb pusztítást tett Várkonyban — Csongrádon és Szegedenn. — Várkonyban Tek. Fráter Ádámné N. Assz. és csak nem min[de]n] aratói ’s házi cselédjei m[el]eg haltak — Szegedenn már szinte 2 Hónap óta dühöszödik — innét terjedt a Bányába

Itt Kecskeméten a leg bizonyosabbann August. 11-kénn ütött ki, — még eddig tegnap ment a halottak száma leg többre, t. i. a Refformálta részről 22-re, a Catholica részről 34-re

Czegledénn valami két nappal előbb ki ütött, ’s oda való Pr[édikátor] Tiszt Nagy István Ur 12-kénn este 9 órakor lett rosszul, ’s 13-kánn reggel Cholérában meg halt.

Körösröl még mind ekkoráig is bizonyost n[em] írhatok — Az Isten öltalmazza m[el]eg mindnyájunkat — ’s szüntesse m[el]eg minél előbb Kedves M[agya]r Hazánkban, szívéből óhajlja Kecsk. d. 17. Aug. 831. szerető barátod Matolcsi László mk”.

A levél át van lyuggatva és az erős füstöléstől barnára perzselve.

Dr. Csobány János

TAVASZ A MÉHÉSZEKNÉL

Az Egri AFÉSZ méhész szakcsoportjának csaknem 600 tagja van. A tavasz beköszöntével a méhészek megkezdtek a kaptárak kitakarítását, fertőtlenítését, valamint kukorlepény és cukorszörp behelyezésével a méhek felerősítését.

Felvételünkön Rohonczy Gyula egri méhész a keresedni akacokban 35 méhcsaládot készített fel az akácvirágzás kezdetére. Méhei az elmúlt évben 26 mázsa mézet termeltek

AKÁRCSAK A HÁBORÚHOZ:

pénz, pénz és pénz kellene

Szárnyaskerek. Hunyadi utca. Igy emlékszem egészen halványan a vasutasok egykori címére. Azóta megváltozott a vasutasok jelvénye: nem szárny és nem kerék, valahogy mégis jobban kifejezi a vasúti közlekedést, a forgalmat. (Igaz ezzel a véleményemmel ki sebbésben maradtok.) Megszűnt maga az utca is. Készszer szűnt meg. Először a valóságban, tragikus körülmények között: 1944-ben háztömbök semmisültek meg a bombázásban. Így pusztult el a Hunyadi utca. Később hivatalosan is megszűnt, vagyis csatlakozott a Petőfi terhez.

Itt található a vasutasok nyugdíjasklubja. A forgalom különösen kedden és pénteken nagy. Főleg ha a hivatalos ügyeket vesszük előre. Mert igaz ugyan, hogy kényelmes hely ez a hétnek bármelyik napján, jó időtöltés esik itt, meg egy kicsi presszó is van a folyosó sarkában. A fontosabb események mégis az említett délelőttökön történnek. Ekkor van fogadóórja a két tiszteletdíjas tisztviselőnek: Stefan Lászlónak, a szakszervezeti nyugdíjas-csoport elnökének és segítőjének, Barbócz Mihálynak. (Társadalmi munkást írnek szívesebben, hiszen anyai a feladat, hogy azt ügysem lehet megfizetni.)

Hogy is működik a nyugdíjasklub, a nyugdíjas-csoport?

3200 KLUBTAG

Először a működési területet tisztázzuk. Természetesen vasutasüzemek nyugdíjasai tartoznak ide, a fővonalon Hajdúszoboszló Hadháztéglás és a szárnyvonalakon Fuzesabonyig, Tiszalókiig, Nagykerékig, Létavértesig és Nyirábrányig.

3200 klubtag ügyeit intézik itt: nyugdíjasoké és családtagjaiké.

110 tagú aktív foglalkozók ezekkel az ügyekkel. Debrecenben 63, vidéken 12 bizalmi csoport található. Egy-egy csoportnak 40-60 tagja van. A bizalmiak évente legalább kétszer fölkeresik csoportjuk tagjait. Összeszedik a tagdíjat. Nem nagy összeg: havonta 2,5 vagy 10 forint. De sok kicsi sokra megy. Néhány százezer forint a teljes évi befizetés. Rögton van mihez nyúlni, ugyanis a bevételek hatvan százalékával itt helyben gazdálkodnak. És ez nem mindegy, hiszen — akárcsak a szállóige szerint a háborúhoz — a nyugdíjasgondok enyhítéséhez is pénzre, pénzre és pénzre van szükség.

Ehhez elég megjegyezni néhány számadatot. A vasutasok átlagos nyugdíja 3200 forint körül van. Minden ötödik nyugdíj még a 2300 forintot sem éri el. Nem véletlen tehát, hogy a segélyeket odaítélő bizottságnak van a legtöbb dolga. A kiáradulásokat, egyéb rendezvényeket nem nagyon erőltetik. Hasznosabbnak bizonyul a készpénz. De ezt is egyeztetni kell más segélyforrásokkal: a helyi tanácsok szociálpolitikai csoportjával, a vasútüzemekkel. Egyik-másik helyen sző hagyomány, hogy egy kommunista műszak bevétele a nyugdíjasok kápják. És még egy segítő: talán ezzel kellett volna kezdeni, összegében legjelentősebb a Vasutasok Szakszervezete társadalombiztosítási osztályának támogatása.

MIT ER A FEL SZÁZALÉK?

Anélkül, hogy részletesbben kitérnénk rá, érde-

mes megemlíteni, hogy a vasutasoknak külön társadalombiztosítási intézetük van. A nyugdíjasok egy egészen szerény összeget fizetnek, nyugdíjuknak mindössze fél százalékát, vagyis legtöbbször 10-20 forintot havonta. Ez általában sokszorosan megterül. Aki rá van utalva, visszakapja a fogászati költséget, a halálkészszer, a tolokocsi vagy más gyógyászati segédeszköz árát. Innen kapnak segélyt a cukorbeteg, mert étkezései drágább, mint másoknak. De egyéb betegségek gyógyítását is segítik ezen a módon. Aki évente 500 forintnál többet költenek gyógyszerre — és sajnos sokan vannak ilyenek —, 300 forint segéllyel számíthatnak. Ha nagyon kicsi a nyugdíj, és sok az ilyen kiadás, ezer forintig is terjedhet a gyógyszersegély. Az igénylés támogatására elegendő a gyógyszerre rész igazolása. Ehhez természetesen a segélyezési albizottság javaslatára is szükség van. De még így is előfordul, hogy szerény, szemérmes emberek nem jelentkeznek segéllyért: ráutaltságukat a szakszervezeti bizalmi deríti fel.

3-4 HÉT ÜDÜLŐBEN

Rangos szolgáltatást a vasúti társadalombiztosításnak az üdülők bérelése, fenntartása. Gyógyüdülő volna a pontosabb kifejezés, legalábbis ez jobban fedi a valóságot. Mert orvosi javaslattal jutnak el a nyugdíjasok Hévízre, Balatonfüredre. Telen persze. Ez talán határnya is ennek az üdülésnek. De aki a csendet szereti, nyáron aligha találja meg a Balaton partján. Aztán a kiadásokra is gondolni kell. Nyáron egyértelműen foglaltak ezek az üdülők, de telen se szívesen zárnák be őket, mert akkor nyár elején kezdenek előlrol a személyzet toborzását, és nem biztos, hogy sikerül. Három-

négy hétre szól a beutaló. Ahogy mondják, ebben is van jó és rossz. Jó, mert van idő arra, hogy a szervezeted megszokja az új környezetet. De rossz, hogy kevesen jutnak hozzá. Van, aki telen végképp nem megy szívesen. Különösen akkor, ha itthon jó ellátása, távfűtéses lakása van, vagyis nincs lényeges megtakarítás, ha üdülni megy a nyugdíjas. Van aztán olyan is, hogy a debreceni Kohászudulóba vagy Hajdúszoboszlóra szólna a beutaló, ennek viszont vajmi csekély az érdekessége, mivel nem jelent környezetváltozást.

Egyébként van egyszemélyes és páros beutaló. Az odaítélés szociális oldala: olyan házaspárokat keresnek, akiknek a jövedelme nem több 5000 (személyenként 2500) forintnál. Az egyedül élőket valamivel magasabb jövedelemmel is elfogadják. A kedvezmény valóban nagy. Ingyenes az üdülés, az orvosi ellátás, még fürdőjegyekről is gondoskodnak a központ.

Csupán az üdülési költségek több mint egymillió forintot rúgnak. A központtól érkező összes segélyt néhez volna területenként kiutalni. A becsült adat: négy-ötmillió forint.

Ennyire telik most, Nem minden, de nem is kevés. Vajon hány vasutas gondol erre, amikor nyugalmában jár?

Pedig csak annyi történik, hogy a munkahelyi szakszervezeti bizottság átadja a kartont a nyugdíjas csoportnak, ez utóbbi küld egy papírt az új nyugdíjasnak, amelyből kiderül, hogy sorra várják. Hozza el a tagsági könyvet és a határozatot a nyugdíjazásáról. A többit majd itt megbeszéljük. A fél százalékot, a tagdíjat, a klubot, az évenkénti összajutásokat, a névnapit, születésnapit köszöntőket, minden, amit tudni kell, vagy ha nem kell, de legalább érdemes.

K. S.

SZÁZ ÉV

Alig egy hónappal ezelőtt volt századik évfordulója Berký Lili színésznő születésének. Vadas Mihály nyugdíjas olvasónk kérésére közöljük a képet, amely férjének és pályatársának, Gózon Gyulának társaságában ábrázolja. 72 évet élt. Legalább három generáció volt tanúja kivételes színészi tehetségének.

Az öregedés krízishelyzetei

Egy nagy család édesanyjának a történetét szeretném előadni. Vagy inkább felvázolni néhány jellemző eseményt, amely válságot idézett elő az asszony életében.

Négy gyermeket szült 1938 és 45 között, három lányt és egy fiút. Fiatal, jókedvű és munkabíró volt, negyedik születekor is jóval a harminc alatt. Az élet, a család válságos eseményeit mégis nehezen viselte el.

Az első krízis akkor következett be az életében, amikor hozzájuk költözött az anyósa. Valószínűleg a családi hegemonia feladása volt a krízis valódi oka. Megjelent a családban egy másik asszony, aki őt mellőzve érvényesíti elképzeléseit, mert idősebb és ennél fogva okosabb. (Mikor leszünk már túl azon az előítéleten, hogy az idősebb szükségzetten okosabb is?) Öregsegről még nem beszélhetünk, mégis a kor krízis-volt már ez is, hiszen az összeköltözés az idő múlását is jelezte.

Ujabb lelki válság következett az első lány férjhezmenetelével. Bizony nem ilyen házasságot képzelt el gyermekének. Ráadásul meg ez az idősebb volt az anyósa, aki korai érkezése miatt.

Az anyja — ahogy mondani szokás — „túlélte” ezt a krízist is. De túlélté lányának házasságát is, mert az — várható volt — nem bizonyult sem jónak, sem tartósnak. A lány haza is költözött, amikor férje disszidált. Akkor rövid ideig négy generáció élt a lakásban. A harmadik krízist a második lány férjhezmenetelével okozta. Nem tudni, hogy a két házasság közül az anyja számára melyik volt a rosszabb. Ez a lány nem jött többet haza, büszkén vállalta az önálló életet. Harmadik lány, érdekes módon, krízist nem okozott, csupán állandó gondot; ez éltette — a szó jó értelmében — az anyát.

Nagy krízist okozott a fiú. Az apa fiúcentrikus szemlélete az anyát kötelezte valamely olyasmire, amit mi, nők nem ismerünk. Miért különös a fiúcska, mint egy kis-lány? Nos, a fiú megnősült és feldúlva az eddigi együtt- és hagyományait, követelt.

Közben meghalt az anyós és elköltözött a legidősebb lány a fiával, tehát a család ismét szülő-gyermek relációba került, mikor a legkisebb családot alapított. Rövidesen a lakást átalakította, és újabb unoka született.

Nem sikerült ez az együtt élés sem. Nehéz lenne megmondani, miért. Nem feltételezhető, hogy az általánosnak vélt anyós-meny nézeteltérés miatt. Inkább arra gondolunk, hogy ilyen helyzetben az anyja fiának nehéz helyzete van: kinek adjon igazat: édesanyjának vagy feleségének.

Az ötödik krízis ennek az áldatlan együttélésnek lett a következménye. Ugyanis a család szétszóródott, mindenki teremtett magának fedelel a feje fölé. Az anyja és az apa magukra maradtak. Az apa számára ez nem okozott különösebb válságot, mivel munkáját megőrizte, fontosnak érezhette magát. Családjától független barátai tovább léteztek.

Ezzel szemben az anyja kifosztott lett. Gyerekei elmentek — bár ő kívánta ezt. Barátai, baráti köre megszűnt, mivel elköltözött, és számára a „barátság” helyhez kötött volt, és munkája, célja, életcélja nem volt többé. Befejezett lett az élete.

Utolsó krízise a betegsége volt.

Nehéz abban dönteni, hogy ki mikor miért tesz valamit helyesen. Az anyja legidősebb lánya felnevelte fiát, és átélte ugyanazt a krízist: elvesztette. El kellett válnia fiától, és immáron nagymamaként meglehetősen tanácstalan: mikor, mit helyes tenni.

Mit tehetett volna az anyja érdekében a család? Vagy talán a gyerekek saját maguk érdekében tehetek volna va-

lami, hiszen az anyja halálával a család széttzilálódott. Az anyja, úgy gondolom, magányos maradt, nagyon sok teherrel a vállán. A nagy család minden egyes tagja elmerült a saját problémájában, ami kétségtelenül — ki állíthatná az ellenkezőjét — azonos súlyú volt az anyja problémájával.

Nem voltak a gyerekek elég hálasak. Édesanyjukat „menedékként” használták. Am a „menedék” csak akkor funkcionál, ha ápolják, ha örülnek neki, ha igazán lakják, és örökre meglepet csúsznak benne.

A gyerekek nem értékelték egymást. Ennek okai ma már kideríthetetlenek. A gyerekek hajlamosak az összetartás hiányát a szülőkre fogni.

vagy ami még rosszabb, a meghalt anyja hiányára. Véleményem szerint nem is töprengtek soha, milyen okok is rejlenek a jelenség mögött. Milyen tanulságot lehet ebből az egyedi esetből levonni?

Az öregedés krízisei nem fejtelenül biológiai-fiziológiai folyamatok következményei, sokkal inkább az életvezéssel függnek össze. Ha az élet folyamán állandósnak a célok és a megoldási formák. Am az élet más célok és más megoldási formákat tesz szükségessé csupán aztalát, hogy az előző célok megszűntek, és az eddigi megoldási formák elavultak.

Dr. Varjasi Edit

Meddig olcsó?

Néhány panaszos levéllel a zsebemben járom a hűs-üzleteket pénteken délelőtt, déltájban, egy kicsit délután is, mert nem egyszerű munka a bevásárlás. Egyszer, néhány évvel ezelőtt olvastam, hogy a kereskedelem a pénteket tekinti az élelmiszer-bevásárlás „kiemelt” napjának. Ennek — legalábbis így gondolom — a kinaltában is jelentkeznie kell.

Az említett levelek olcsó árak, elsősorban húsfélék hiányát jelzik. „Nagyon rég láttam utoljára csirkeapróleket — írta Molnár István. — Lehet annak már egy fél éve is, hogy egy kereskedelmi nyilatkozat foglalkozott ezzel. De az is lehet, hogy a feldolgozó ipar vezetői nyilatkoztak. A lényeg az, hogy a boltban sem lehet több olcsó hús, például csirkeapróleket, mint amennyi a baromfi testében található.”

Hajlanék rá, hogy igazat adjak a nyilatkozatnak. Mert olyan tasakot, amelyben olcsó apróleket volt volna, valóban nem láttam a hűtőpultban, és ez nem csupán egyszeri hiány, véletlen tapasztalat. Mert — úgy látom — megjelent a combhúsall feljavított apróleket, de a módosításnak megfelelően, jóval magasabb áron. Apróleket tehát van, csak olcsó apróleket nincs. Ezzel a feldolgozási szemlélettel pedig már vitatkozni kell, még akkor is, ha az ipar, a kereskedelem — ahogy mondani szokás — szintén a piacról él.

Kiss Gergelyné levele így biztatott: „Tessék csak próbálni egy kis olcsó sertéshúst vásárolni, mondjuk fejet.”

Megpróbáltam ezt is. Olcsó sertéshúst nyolcból két helyen találtam, fejhús volt az egyik. Kértem egy fél kilót. Nem kaptam, csak elutasító választ, hogy nem lehet elválni. Aggódom kérdeztem, hogy talán kést nem kapott a munkához, de mutatta, hogy van kése. Akkor hát? Csak nem mondtott egyebet, csupán annyit, hogy „nem lehet”. Ha nem, hát nem. Nem volt időm megvárni, amíg egy forgalmasabb üzemi konyha vagy más intézmény jelentkezne az ép egész disznófejért. Mert mondanom sem kell, a fejhús nem lett az enyém. (Mit is kezdtem volna az egészszel?) Csak a töprengés, hogy miért nem ismerik a fejhús súlyának (vagy tömegének?) mérésekor a fél kilót. (500 grammot kellett volna mondanom? 500 pondot?)

Fejlett korunkban hovatovább kismiskaságnak számít az anyag legkisebb részének, az atomnak a további feldarabolása. De megoldhatatlan gond egy fél kiló hús levágása. És akkor már nem is olcsó az olcsó.

Kovácsvolgyi Sándor

A POSTA VÁLASZA

A Hajdú-bihari Napló 1986. február 22-i számában megjelent újságcikkkel kapcsolatban — mely **Idült betegségek, telefonok** címmel jelent meg — a következőkről tájékozatom.

A Magyar Posta és a Debreceni Postaigazgatóság a VII. öt-éves tervben továbbfejlesztési a tavbeszélő-hálózatot. Anyagi források korlátozott mértékben állnak rendelkezésre, ezért közéleti

hozzajárulással és könyvnykiadó-csattással bővíthők az anyagi erőforrásaink. A Magyar Posta is arra törekszik, hogy kielégítse a felmerülő távbeszélőigényeket és javítsa szolgáltatásainak minőségét, továbbá arra, hogy a telefon ne csak üzleti vagy százezer ember privilégiuma legyen.

Zombor Ferenc
távközlési igazgatóhelyettes

A POLC, AZ ÉRDEKELTSÉG

Idős emberek panaszoik, hogy ritka az élelmiszerbolt, ahol mindig kapható ásványvíz, diabéteszes keksz és befőtt: megszűről kell ezeket cipelni. Az élelmiszerüzletek polcai nehezen célozzák meg az egészséget, az egészségkárosodást annál inkább.

Április 21-től drágábbak a tömény szesz italok. Ezzel kapcsolatban azonban nemcsak az árarányokról érdemes beszélni. Az ilyen természeti áremelés a legkevésbé borzolja fel a kedélyeket. Odafigyelést sem érdemelne. De itt nem csupán az áráról van szó. Nevezük egy-fajta kereskedői magatartásnak? Vagy érdekeltétségnek? A keleti valószínűleg összefügg. Nem lehet véletlen, hogy az áremelésről szóló rendelkezés jelzi az érdekeltétség rendszer módosítását is.

Mert bizony sok oka lehet annak, hogy olyan nagy mennyiségben fogyanak az alkoholos italok. És köztük nem kis helyet foglal el ezeknek az árúknak a kinalása, a kereskedelmi és vendéglátói érdekeltétség. Jobb (vagy inkább jobbnak tartott) vendéglátás is gyakori, hogy az eladott hús nem hoznak vizet. Az „Itall teszik?” kérdés csak szeszese ita-

lokra vonatkozik. A boltban kühöng kell kérdezni, hogy van-e ásványvíz, gyögyvíz. Az alkoholt ott vannak a polcokon, gazdag választékban. Magukat ajánlják. A munkahelyi büfékben, a kórházi boltokból rendeltet kellett kiiltani az alkoholt. (Máig is sajnalva, máig se teljesen.)

Ha valamilyen italból — például kávéból, de máskor is — hiány van, ez a hiány sohasem a pálinkákon kezdődik, hanem az üdítőitalokon. Italtöltőn egyetlenegyszer láttam olyan táblát, hogy „Vízhiány miatt zárva”. De amint kiderült, ez a víz sem az ivásnál hiányzott, hanem a pohármosásnál. És ugye a minimális tisztaság... a Kőjál...

Nos, azt hiszem, sokkal többet helyeslik majd, mint kifogásolni, hogy kézzelfoghatatlan a polcokra, egyébként pedig az érdekeltétség rendszer rangosabb foglataira kerüljenek az egészségvédő, kímélő vagy legalább nem romboló árúcsok. Ha csak emiatt lesz kisebb a bevétel, nem kell feyelmet adni a boltvezetőnek.

Akik
nevez
Debre

Simon Is

A felszabadulás után Simon (1975) költő, szíró, publicista, parasztságból mázástól soha meg. A gimnáziumban vérszágba esett, szabadult, s a vős-kollégium fővárosi tudományoskarán zett középkor német szakos let.

Első versei s az Új Há meg. Verseib érzelmi töltés meg akkor, a lyi kultusz, a dogmatizmus megrekedt a közhelyek m poetikai ert kisiklott irod rült trónra. A be öltöztetett zavarában ú Simon István az orgona, meggyört néple kibontakozás szemérmes átélésével ko hiteles megralkozott, s e zást népi te népével val sággal tud (Konnyes hű zak.) Versein ember, aki hogy valóban gven (Téli elég). Az éle erőszakkal, h mel akarja e nusz az érte pasztellszinek ialu átalaku (Zeng a fűré leket jelkepp (Száll a rostjosa kenye sebből egy da számára is (Politikai mon vési termész lirájába beol volt modern vel szokták legfeljebb cs lésege emlé akinél, ahogy is megállapít gyabb hangv inkább Tomp hász Gyula közelebb, s a latokat is sz fejezi ki”. K és Heine vo Catullus.

A tanári k szerette a sz nál, s mint és — tanítván szerették, m kolléga és volt, aki h tudta bilines tanított a Sz iskolán. Ezze onban sze kenységet is —55 között a kulturális r majd az Új H tője (1955-1 rovatvezető ként (1957- Titkára lett. Szövetségéne szággyűlési megválasztot

21 kötetny tás, tanulm mi pályafu versét idege fordították M tologiákban Szeles körü közelet és a aktuálisabb gál. Egy ver nyálen is n verseiért 19 napok c. kö József Attil majd 1955-b jal tüntették megkapta a

Debrecenbe vánról 1984- utcát, mely a nyílik.

Dr. I

Akikről utcát neveztek el Debrecenben

Simon István

A felszabadulás utáni lírikusnemzedék kiemelkedő alakja Simon István (1926-1975) költő műfordító, esz-szeirő publicista. A szegény-parasztságból jött és származását sohasem tagadta meg. A gimnázium padjai közül került ki a II. világháború vérvizatarába. Fog-ságba esett, csak 1947-ben szabadult, s 1948-tól az Eötvös-kollégium tagjaként a fővárosi tudományegyetem bölcsészkarán tanult és szerzett középiskolai magyar-nemet szakos tanári oklevelet.

Első versei a Csillagban s az Új Hangban jelentek meg. Verseiben egy gazdag érzelmi töltésű hang szólalt meg akkor, amikor a személyi kultusz, a sematizmus, a dogmatizmus dzsungelében megrekedt a magánérzelem. Közlekedő megénekelté vált poétikai értékéről, s a kisklört irodalmi ízlés került trónra. A csillag mezbe öltöztetett frázisok zür-zavarában úgy bűgött fel a Simon István hangja, mint az orgona, melyben a meggyőrt néplelek kereste a kibontakozás lehetőségeit. A szemérmes alkatú költő mely atléssel kora szemérmes hiteles megragadására vállalkozott, s ezt a vállalkozást nemi természetességgel, népevel való egybeforrtsággal tudta teljesíteni. (Könyves hűség Szélső házak) Verseinek hőse az az ember, aki harcol azért, hogy valóban „ember” is legyen (Téli ablaknál. Nem elég). Az élet buktatóit nem erősözkkel, hanem értelemmel akarja elkerülni (Himnusz az értelemhez). Finom pasztellszínekkel festi meg a falu átalakulásának képét (Zeng a fűrés), anyja emléket jelképe magasztosítja (Száll a rosta), és tud tori-josaga kenyeréből, megértéséből egy darabot az öregek számára is (Táncoló öregek). Politikai mondanivalóját műveszi természetességgel tudja lirájába beolvasztani. „Nem volt modern költő”. Petőfi-vel szókat rokonítani, de legfeljebb csak népdalközé-lisége emlékeztet Petőfiről, akinél, ahogy Hegedűs Géza is megállapította, sokkal lágyabb hangvételű költő, s inkább Tompa Mihály és Juhász Gyula állanak hozzá közelebb, s „a harcias indulatokat is szelíd bensőséggel fejezi ki”. Kedvencei Petőfi és Heine voltak, s a római Catullus.

A tanári katedrát jobban szerette a szerkesztői asztalnál, s mint tanárt, kollégái és tanítványai osztatlanul szerették, mert jó barát, jó kolléga és kitűnő előadó volt, aki hallgatóságát le tudta bilincselni. Irodalmat tanított a Szinművészeti Főiskolán. Ezzel párhuzamban azonban szerkesztői tevékenységet is folytatott. 1952-55 között a Szabad Nép kulturális rovatát vezette, majd az Új Hang főszerkesztője (1955-1956), a Kortárs rovatvezető szerkesztőjeként (1957-től) dolgozott. Titkára lett a Magyar Írók Szövetségének (1971) és országgyűlési képviselővé is megválasztották.

21 kötetnyi vers, műfordítás, tanulmány jelzi irodalmi pályafutását. Számos versét idegen nyelvre is lefordították. Műfordításai antológiákban jelentek meg. Széles körű publicistikájára a közélet és az irodalom legaktuálisabb kérdéseire reagál. Egy verseskötete orosz nyelvre is megjelent. Újabb verseiért 1952-ben, Erlelő napok c. kötetéért 1954-ben József Attila-díjat kapott, majd 1955-ben Kossuth-díjjal tüntették ki, de 1971-ben megkapta a SZOT-díjat is.

Debrecenben Simon Istvánról 1984-ben neveztek el utcát, mely a Sámsoni útból nyílik.

Dr. Nyakas László

Magazin - Magazin - Magazin - Magazin - Magazin

Aforizmak

Valamennyi találmány közül a tükör a legfélelmetesebb. Honnan veszik az emberek a bátorságukat ahhoz, hogy belenézzenek? (Brendan Behan)

A vereségekből könnyen tanulunk. Nehezebb a győzelmekből tanulni. (Gustav Stresemann)

A szerelem olyan vadászat, amelynél a vadásznak arra kell vigyáznia, hogy ne szaladjon el túl gyorsan a vad elől. (Alphonse Kerr)

Nem mind állatvédők azok a férfiak, akik nem hajlandók feleségüknek nercbundát venni. (Chris Howland)

Egy igazi nő egy sokatmondó pillantással ugyanúgy leleplezi magát, mintha valamennyi ruháját levetette volna. (Colette)

Az emberek többsége kicsivel kezd, és azután felküzd magát. Nálam fordítva történt. (Orson Welles)

Az angolok sohasem hűznek meg egy vonalat anélkül, hogy mindjárt el ne törölnek. (Winston Churchill)

Minél idősebb az ember, annál inkább szüksége van egy „élelkszel?”-barátra. (Tilla Durieux)

Egy éppen divatos ostobasággal semmilyen okosság nem tud szembeszállni. (Theodor Fontane)

Ha a bűnös szenvedélyek elhagynak minket, hiú módon beképzeltjük magunknak, hogy mi hagytuk el őket. (La Rochefoucauld)

Az idealista simán átmegy a falon, és kékre-zöldre veri magát a levegőben. (Alfred Polgár)

OLEG NAZAROV:

Bruttó és nettó

Ott jön egy fiú, kezében hegedűtökkel. A hegedűtökben kotta és májas szendvics.

Ott jön egy hölgy. Kezében Marlboro feliratú nejlonzsatyor. A zsatyorban háztáji krumpli, kilónként tíz kopejkaért, és fagyott az egész.

Ott jön egy izompacsirta. Kezében irattáska — s benne két-három üveg száraz fehérbor, azonkívül egy váltás fehérenemű: minden eshetőségre készen.

Ott jön egy lányka — gyufásdoboz-méretű kistáskával. A gyufásdoboz-kistáskában kecskete, cigaretták, kötött sapka, jógó csizma, és némi aprópénz.

Ott jön egy kövérkés mámi csizmában és lélekmelegítőben, a hátán zsákot visz. Hátizsákjában Helvetius és Rotterdams Erasmus összegyűjtött művei.

No és — ott jön az én főnököm, Georgij Szerjubkin. Ő aztán csomag nélkül. Könyvedén. Nincsen itt kérem se tok, se zsatyor, se irattáska, se kistáska, se zsák. Mindamellet ő is visz valamit a vállán.

Mégpedig — a fejét. No és a fejében...?

Ugye, ezt nem hinné senki?

A fejében viszi... az agyát.

(Fordította: K. J.)

NYAKRAVALÓ

Ülök és figyelek. Figyelem a karcsú, zenére mozgó lányok ruhát ajánló mozgását, az új divat bemutatkozását. Milyen is lesz az elkövetkező szezon, mit kell észrevenni, ami majd „bejön”, amit megszeretünk, és viselni is lehet!

Világrengető újdonságokat nem látok, vagy inkább az okos, megfontolt, „előszedni a régit”, „felújítani a meglévőt” divat hódít. Az anyagok, a jó minőségű és hordható holmik divatja tartja magát immár évek óta. Ez így jó, így hasznos, de nem volnánk egy kis divatos kiruccanásra. Nos, amit minden nő viselhet, és szinte pénz nélkül divatosá válik, az a nyakravaló, amit hívnak nyakkendőnek, sőt kravátlinak...

Nem, nem elég férjünk szekerényéből kiemelünk egy színes nyakkendőt, mert a női módi egy kicsit más, a női nyakkendő keskenyebb, rövidebb, és harsogó, erős, de a főleg harmonizáló színű, főleg durva szövésű vászon alapanyagból készül, gyakran selyemfonalból horgolják. A megkötési módot az 1-4. ábrán mutatjuk, tessék gyakorolni! A blúz, a ruha gallérja alatt, látszólag rendetlen hatással, hat centiméter mélyen ül a csomó.

Az új divat szerint a derék-kon húsz centiméter széles bőrvő fogja össze a szoknyát. Erre dekoratív divatot azonban csak a szabályos méretű és jó alakú lányok, asszonyok engedhetik meg maguknak.

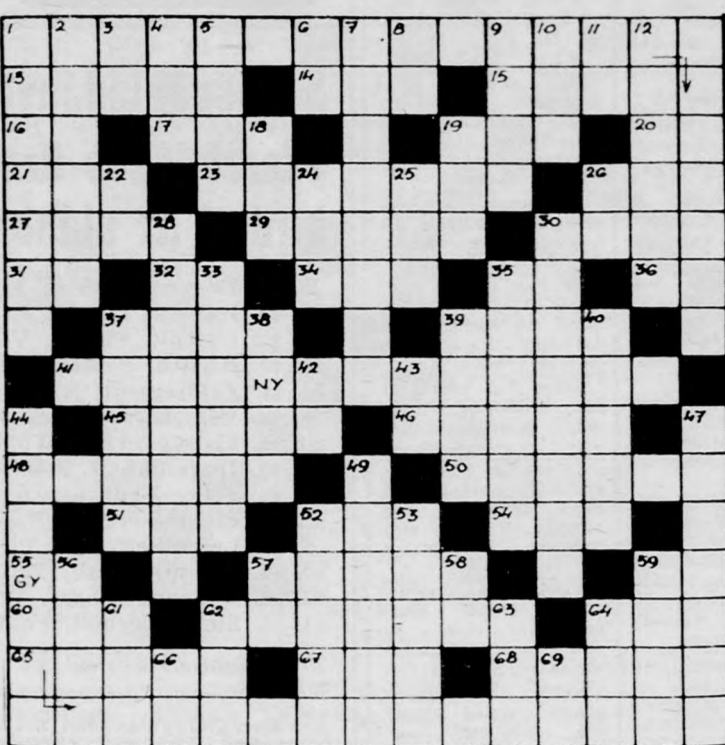
PV

KERESZTREJTVÉNY

CSONTVÁRY

Rejtvényünkben Csontváry Kosztka Tivadar, korának legnagyobb magyar festője három művének címét találják.

VÍZSZINTES: 1. Csontváry első főműve 1903-ból való. 13. Klasszikus görög piactér. 14. Hónap nevének rövidítése. 15. Keresztülhajt. 16. Szolmizációs hang. 17. Vonatköz névmás. 19. Jár. 20. Bácsi, népiesen. 21. Két névelő. 23. Firenzei ten-gadarsz, utazó. Amerika név-adója (Vespucci). 26. Vala-mely egyesülethez tartozik. 27. Rómán népi tánc. 29. Ütemmérés eszköze. 33. A tal-Francia táncdalénekes. 30. Jár. 31. Gazdasági épület. 32. Jár. 33. Régi óbudai sportegyesület névbetűi. 35. Szolmizációs hang. 36. Azonosak. 37. Via... (John Knittel regénye). 39. A sakk-játszma egyik lehetséges be-fejezése. 41. A festő egyik legismertebb műve: 1907-ben festette. 45. Ezen akad fenn a hal. 46. Perjel. 48. Csillag-kép. 50. Ingszerű római ruhadarab. 51. Vízi állat. 52. Felvette az... a pontot. 54. Mondatrész! 55. Gyula egy-nemzetű. 57. Női név. 59. Te meg ő. 60. Görög betű. 62. Szorongatott. 64. Csúf. 65. Kisebber vált. 67. Mongol fejedelmi cím. 68. A Rába római neve. FÜGGŐLEGES: 1. Európa-ban (magyar film). 2. Tisztáz. 3. Csapadék. 4. Pa-pagájfajta. 5. Margarin. 6. Biztatás. 7. Önféjű. 8. Loco-motív... 9. Hegyeken át ve-zető út. 10. A jelzett időtől kezdve. 11. Üres rúd! 12. Trinidad és... (szigetor-szág). 18. Fohász. 19. Szín-művész (Eva). 22. Az argon-vegyjele. 24. Tokió egykori neve. 25. Lám. 26. Megszóli-mely egyesülethez tartozik. 28. Részekre osztás. 30. Ütemmérés eszköze. 33. A tal-Francia táncdalénekes. 30. Jár. 31. Gazdasági épület. 32. Jár. 33. Régi óbudai sportegyesület névbetűi. 35. Szolmizációs hang. 36. Azonosak. 37. Via... (John Knittel regénye). 39. A sakk-játszma egyik lehetséges be-fejezése. 41. A festő egyik legismertebb műve: 1907-ben festette. 45. Ezen akad fenn a hal. 46. Perjel. 48. Csillag-kép. 50. Ingszerű római ruhadarab. 51. Vízi állat. 52. Felvette az... a pontot. 54. Mondatrész! 55. Gyula egy-nemzetű. 57. Női név. 59. Te meg ő. 60. Görög betű. 62. Szorongatott. 64. Csúf. 65. Kisebber vált. 67. Mongol fejedelmi cím. 68. A Rába római neve. Beküldendő: május 5-ig a három festmény címe. E. B.

Bélyeggyűjtőknek

Bélyegkiadási elvek Angliában

A szigetországban bélyeg megjelentetését néhány kritérium alapján mérlegelik. A kiadvány emlékeztessen — jelentős évfordulóra — nemzeti vagy nemzetközi mértékben rangos eseményre — angol részvételre a világ dolgaiban, különösen a művészet vagy a tudomány terén — Angliára és különböző nézőpontból az ottani életre. Végül, de nem utolsósorban csak olyan bélyeget adnak ki, amely előreláthatólag biztosítja a filatelista eladásból tervezett bevételt. A bélyegbizottság figyel bizonyos tiltó hagyományokra is. Nem jelenhet meg bélyeg — félreérthető vagy viszályt keltő ábra, kiváltképpen olyan, ami politikai vagy egyházi tekintetben sérelmezhető — elő személy képmása, kivéve a királyi család tagjait — 50 évnél vagy ennek többszörösénél gyakrabban évfordulóra utaló megemlékezés. A bélyegkiadás felelősei évekre előre és visszatekintve megszabják a témák arányát és a megfelelő mértéket egy adott éven belül is fenn tartják. A hazai bélyegkiadási irányelv öt évre szól, kiterjed minden apró részletre. A terjedelmes előírás (sokszor éppen a túlszabályozás miatt) gyakorta ütközik az étellel.

Hongkong

Ibolyántúli fényben Hongkong újabb bélyegein a felső részen előtűnik a kibocsátó megnevezése latin és kínai betűkkel. A titkos, biztonsági jelek a szokásos megvilágításnál nem látszanak. Az infláció mindenütt nagyobb névértékű címletek kiadására kényszeríti a postákat, Hongkongban 50 dollár névértékű bélyeg is megjelent. Valószínűleg ennek a hamisítását kívánják megakadályozni.

A városállam első bélyege 1862-ben jelent meg Viktória angol királynő arcképével. Az egymást követő uralkodókat száz évig szinte változatlan kinézetű bélyegek dicsőítették. 1962 óta II. Erzsébet festmény alapján ábrázolják, elhagyva a díszítést, a kereteket. A forgalmi sorozat nem helyet kapott az országnak és a sárkány mint nemzeti jelkép.

Újdonságok

Oskar Kokoschka festőt születésének 100. évfordulóján egyszerre tisztelte meg bélyeggel a német és az osztrák posta. Az expresszionista művész számos kifejező önarcképet festett, ezekből két különbözőt reprodukálnak a bélyegek. Haladó szelleme (a náciák 417 művét zárták el a közönség elől) hatott jeles magyar mesterekre is. 1980-ban halt meg.

Franciaország a nemzetközi nőnapot Luise Michel arcképének bemutatásával köszönti. — 2,20 frank névértékű bélyeggel emlékeznek meg a néprönt megalakulásának 50 éves jubileumáról F. Léger festményének reprodukálásával. — 5 fr névértékű bélyeg Raymond Gid nyomdászati tiszteletére készített grafikáját ábrázolja.

A finnek modern építészetük remekeivel hat bélyegen büszkélkednek. Hazai, valamint Bagdadban és New Delhiben megvalósított változatos anyagú és formájú épületek körvonalait gyönyörködtetjük. Építetek a Tokelau szigeteken is. A Csendes-óceán e távoli vidéke kórházakról, iskolákról ad hírt bélyegein. Az épületek többnyire helyi stílusban, fából, pavilon rendszerben készültek.

HALLOTTUK VALAHOL

- Igazatok van, a pénz önmagában nem elég a boldogsághoz, de én valahogy mégis szívesebben vagyok boldogtalan egy Fiatban, mint egy autóbuszban.
- Nagyon korán elvezítettem a szüleimet.
- Mi történt?
- Még egészen kisfiú voltam, amikor elmentem otthonról.
- Holnap küldd be a nagyapádat.
- És miért a nagyapámat, tanár úr kérem?
- Mert azt akarom, hogy mondja meg az apádnak, hogy minden feladat, amit helyetted megcsinál, tele van hibákkal!
- En nem hiszek a reklám erejében! — mondja a vállalati igazgató a reklámosztály vezetőjének, mert sokallja a reklámra fordított kiadásokat.
- Ne haragudjon, igazgató elvtárs, nem tudok magával egyetérteni. Csak egy példát mondok: hal-lotta már, hogy kotkodácsol a tyúk, amikor tojik?
- Természetesen.
- És azt is tudja, hogy a liba meg a kacsa viszont ilyenkor csöndben van.
- Igen.
- Na látja! Nem véletlen, hogy mindenki tyúk-tojást vásárol, és nem libatojást vagy kacsatojást!
- Ó az osztályunk lelke!
- Ne mondd! Hiszen soha nem is látjuk.
- A lelkek láthatatlanok.
- Doktor úr, köhögök.
- Hány éves?
- Nyolcvan.
- És ötvenéves korában köhögött?
- Nem.
- És amikor hatvanéves volt?
- Nem.
- És amikor hetven?
- Akkor sem.
- Hát mikor köhögjön, ha nem most?

Először egy nemzetközi kupa fináléjában!

Debreceni városi sportcsarnok, 11 óra:

DMVSC-SC Leipzig IHF-kupa-döntő

A debreceni kézilabdabarázdák óriási érdeklődéssel várják kedvenc csapatuk, a DMVSC női kézilabdaegyüttesének mai szereplését, az IHF-kupa döntőjében. A 11 órakor a debreceni városi sportcsarnokban kezdődő összecsapás sporttörténelmi eseménynek számít, hiszen a hajdú-bihari kézilabda-csapatok közül a DMVSC szerepel először nemzetközi kupa döntőjében. A DMVSC-SC Leipzig összecsapást a lengyel Jelzorny, Helemjko bírói kettős irányítja. Komaromi Akos, a hazaiak vezető edzője szeretné, ha együttese megnyugtató előnyre tenné szert a mai nap, és akkora gólkülönbségre, hogy azt a lipcsiek ne tudják behozni az egy hét múlva esedékes visszavágón.

A Lokomotiv Leipzig női kézilabdacsapata csütörtökön délután érkezett meg Debrecenbe, és mindennap edzésekkel kezdte a mai találkozóira. Wolter Lotzer, a lipcsői sportegyesület elnöke kerestünk slápján röviden bemutatja az Európaszerte jól ismert sportegyesületet.

A Lokomotiv Leipzig alapítási éve 1963. Nyolc sportágban több mint nyolcszáz versenyzőnek színeiben, és jó feladatunk a válogatott csapatok utánpótlásának biztosítása. A klub eddigi tagjai közül a tornász Erika Zuchold, a kézilabdázó Kretschmar és a hárkói Stottmeister voltak a leg híresebbek. Nem beszélve három olimpiai bajnokunkról. Döringről, Voigtól és Rostról, akik az 1980-as moszkvai olimpián voltak az aranyérmes NDK férfi kézilabdacsapat tagjai. Női kézilabda-együttesünk is a legsikeresebb közösségek közé tartozik, hiszen tizenegyszeres bajnoknak vallhatja magát. Sőt 1966-ban és 1974-ben lányaink a Bajnokságok Európa-kupáját is elnyerték. A női kézilabdázók nyolcadzor vannak valamelyik európai kupa döntőjében! Az IHF-kupa megnyerése erkölcsileg is nagy tétnek mondható, hiszen a végső győzelem esetén a női kézilabdázók is elnyerhetik a sport mesterei címet. A fiatal atlétaéletkorú együttestől nem várunk, hogy ilyen szép eredményt produkál. Egy esetleges siker feltétlenül öregbítene az egyesület nemzetközi hírnevét.

Franko Klaustól, az együttes edzőjétől csapata felől és az esélyekről érdeklődtünk. — Nemrég ért véget az NDK női kézilabda-bajnoksága. Nálunk őszintén tavaszi tendenciában folyik a pontvadászat, és most a negyedik helyen végzünk. Játékosaink közül a két kapus, Stollitz, Zschau, valamint Knüpfer és Hadlich válogatottak. Meg kell vallanom, hogy nagyon nehezen jutot-

tunk a döntőbe, ahol a DMVSC személynében egy rutinosabb csapatnak látszó és erősebb egyéniségekből álló ellenféllel kell felvállalnunk a küzdelmet. A debreceniekről nem sokat tudunk, mindössze a Bp. Spartacus elleni mérkőzés videofelvételét láttuk róluk. Ez alapján is jó benyomást tett ránk ez a gárda, amely ellen szeretnénk olyan eredményt elérni, amit Lipcsében végleg a magunk javára döntően el. Hazai mérkőzéseink általában négy-száz néző előtt játszunk, és parkettán! Tehát a debreceni sportcsarnok műanyagborítású talaja szokatlan a számunkra. Ez mindenképpen a hazai csapat előnyére szól.

A DMVSC-SC Leipzig női IHF-kupa kézilabdadöntő fontosságát bizonyítja, hogy a Magyar Televízió 2-es csatornája 10 óra 55 perckor egyenes adásban közvetíti a találkozót.

Csibák Zoltán

Sportrovat-ügyletes:
Kiráipolszky Tamás
Ügylet: 9-től 12-ig
Telefon: 17-152

Időben bedobni a szelvényeket

A május 3-4-re érvényes 18. heti totószelvényeket április 30-án kell postára adni. A szelvények biztonságos beérkezése érdekében célszerű a totószelvényeket jövő szerdán postára adni. A vidéki totózók kísérik figyelemmel az utolsó postajáratok indulását, és ennek figyelembevételével küldjék be típjüket. Budapest, Győr, Pécs, Szeged, Debrecen és Miskolcra a totó-lottó kirendeltségek május 3-án szombati munkarend szerint tartanak nyitva, így az említett városokban még szombaton is lehet totózni. (MT)

HÉT VÉGI SPORTMŰSOR

Április 26., szombat

Asztalitenisz
DMVSC nagyerdei sportcsarnok, 8.30: Tiszántúli felnőtt női férfi egyéni II. osztályú verseny.

Cselgáncs
D. Dózsa sportcsarnok (Mikes K. u.), 10: Utóérők körzeti rangversenye.

Kosárlabda
Nyomatóg utcai Általános Iskola tornaterme, 10: D. Universitas

— Bonyhádi MSC. Női rájátszásos mérkőzés az NB I-be jutásért.

Kézilabda
Városi sportcsarnok, 11: DMVSC-SC Leipzig (NDK-beli). Az IHF-kupa döntőjének első női mérkőzése (Helemjko, Jelzorny (lengyelek). — Kézúti pályá, 14: D. Közúti Építők—Postás SE (női, NB I., dr. Szekeres Zsolt).

Medicor-pálya, 13.30: D. Medicor—Bp. Husos (női, NB I. B. Górn, Horváth). — 15: D. Medicor—Nyírbátori Bátorfi (férfi, NB II., Nagy II., Szűcs). — Dienes Szakiskola pályája, 10.10: D. Egészségügy—Hadházteljes (női II. o., dr. Andoró).

Videókné, NB II., Nők: Hajdúböszörményi Boeska—Mátészalkai MTK (11. Atkari, Lada). — Ferfiak: Nádudvar—Salgótarján (15. Kardos, Kovács), Balmazújváros—Mátészalka (16. Nemcsik, Pisák). — Megyei bajnokság. Nők: Kaba—Nádudvar (10.10 Cs. Szabó, Zsuzsanna), Hajdúszoboszló Boeska—Földes (13.30, Kiss I., Simon), Berettyóújfalú—D Sportiskola (15.10, Fülöp, Szabó Gy.). — Ferfiak: Hajdúböszörményi Boeska—D. Kinizsi (DEKO) (17. Széchy, Talpai, Püspökládányi—D. Universitas (10.16 Komaromi, Sztój), Derecske—Földes (10.15, Adám, dr. Szolnoki), Bilharkeresztes—Polgár (10.45 Nafasdy, Pesti), Hajdúszoboszló Gázláng—Berettyóújfalú (17.10, Sebők, Tibor). — Letavértes—Hajdúdorog (16.15, Gaicsályi, Mezel), Nyíradony—Balmazújváros II. (16.16, Szűcs, Varga). — Női II. osztály: Hajdúböszörményi Boeska II—Egyek (12.15, Kiss A.).

Labdarúgás
Nagyerdei stadion, 17: Debreceni MVSC—Bp. Honvéd (Nagy L., Harmann, Eöry). — Női: DMVSC—Bp. Honvéd (Varga J., NB-s ifjúságiak). — Vághid utcai pályán II és 12.30: D. Kinizsi—Metripond (NB-s serdülő és ifjúsági, Nyilas, Vilmányi, Kovács I.).

Röplabda
Móricz Zsigmond körüti torna-

terem, 10: D. Universitas—Tiszavasvári MTK (női). — 12: D. Universitas—Kunhegyes (férfi). NB II-es mérkőzések.

Tennis
Berettyóújfalú pályán, 8: Serdülők, ifjúságiak, újoncok és gyermek megyei egyéni, páros és csapatbajnokság. Harmadik versenynap.

Torna
DMVSC nagyerdei tornacsarnok, 10: Serdülők II. osztályú csapatbajnoksága (észak-keleti terület). — 11: Serdülők I. osztályú csapatbajnokság, kötelező gyakorlatok.

Tömegsport
Apafai lóter, szmt-székház, DMVSC nagyerdei automatá pályán, 8: A munkahelyi olimpia megyei döntője. Ivozzetben, sádkben, illetve kezeben, női, férfi csapatok részvételével.

Újkeri Általános Művelődési Központ és Töcskert, 9: A KISZ Debreceni Városi Bizottságának tavaszi labtenisbajnoksága, kétfős csapatok részére.

Április 27., vasárnap

Asztalitenisz
DMVSC nagyerdei sportcsarnok, 8: Megyei olimpiai napok — nők és férfiak csapatversenye.

Autósport
Debrecen, Délibáb Aruház parkolója, 7: A 6. Róna-kupa országos meghívásos sportesemény tura-verseny (134 km) a D. Haladás, a DAG és az Autóklub rendezésében.

Kézilabda
Vendéglátópályán, 9.40: D. Vörös Meteor—Hajdúnánás (női, megyei dr. Andoró, Keeskes).

Tréning, Balmazújvárosi pályán, 15: D. Kinizsi II—Hajdu Vasas (női II. o., Mezőteletki).

Videókné, Megyei bajnokság. Ferfiak: Hajdúnánás—D. Spartacus (10.15, Katona, Simon). — Nők: Balmazújváros—Mátészalka (10.10, Szolnoki, Talpai). — II. osztály: Püspökládányi—D. Közúti Építők II. (10. Meleska, Ticz). Hajdúsamson—Sárrétudvari (10. Juhos).

Labdarúgás
Vághid utcai pályán, 17: D. Kinizsi—Ganz-MÁVAG (Puhl, Bubori, Szekeres, NB II-es mérkőzés).

Videókné, Területi bajnokság, Tízéscsoport (16): Hajdúböszörményi Boeska—Mátészalkai MTK (Zvolenszki, Mogyó, Kalas). Püspökládányi MAV Egyetértés—Hajdúszoboszló Boeska (Szakács). — Megyei bajnokság (16): Kaba—Berettyóújfalú (Hunyadi, Antal, Benke), Komádi—Biharnagybajom (Mészáros, Buglyó, Zsupos), Hajdúnánás—D. Volán (Németh V., Szabó T., Vincze), Hadházteljes, Boeska—Derecske (Veress, Nagy F., Németh J.), Letavértes—Nagytrébe (Erdős, Magyar, Nyéki), Körösszegapáti—Nádudvar (Szlávai, Kiss A., Nagy L.), Hajdu Vasas—Polgár (Virágh, Fodor E., Tatár), Mikerpes—Sárrétudvari (Balogh J., Szarka, Csató). — Körzeti bajnokságok: Debreceni körzet, Keleti csoport (16): Monostorpályi—Nyíradony, Nyíradony—Almosd, Nyírbárány—Nyírmartonfalva, Fülöp—Hosszaspályi. — Nyugati csoport: D. Haladás—D. Universitas II. (Debrecen—Jozsa, 10), Tiszacsécs—D. Kinizsi II. (11). Hajdúböszörmény—Ujszentmargita (13). Görbőháza—Egyek (13.30). Hajdúsamson—Sárrét (16). — Püspökládányi körzet (17): Bilharkeresztes—Báránd, Sáp—Hajdúszoboszló, Ebes—Szerep, Konyár—Tépe, Földes—Kunhegyes.

Sakk
Egyetem téri kémiai épület, 9: D. Universitas II.—Kaba, Megyei CSB.

Videókné, Megyei csapatbajnokság (9): Nagytrébe—D. Biogal, Nádudvar—D. Betű, Hajdúszoboszló Gázláng II.—D. Medicor, Földes—D. Honvéd Boeska, Hajdúböszörmény—Berettyóújfalú.

Torna
DMVSC nagyerdei tornacsarnok, 10: Serdülők északi-keleti területi I. osztályú csapatbajnoksága. Szabados választott gyakorlatok.

Labdarúgó NB I

4 pontszerzés reményében a bajnokcsapat ellen

A nagyerdei stadionban 17 órakor:

DMVSC—Bp. Honvéd

Sorsdöntő másfél óra vár Debrecen élvonalbeli labdarúgó-csapatára, a DMVSC-re. A Volán és a Haladás elleni győzelem után sorozatosan pontokat elhullató és a legutóbbi öt mérkőzésen gólképtelen együttes olyan helyzetbe került a bajnoki táblázaton, hogy esetleges mai vereségével még kieshet az NB I-ből. További sorsát természetesen a siófoki és a csepeli mérkőzés is döntően befolyásolja, de a mai Honvéd elleni teljesítmény lesz az alapvető. A szerencse forgandóságáról és a labda gömbölyűségéről szóló jól ismert szólások némi igazat szelvénybe véve is a mérkőzés esélyese mindenképpen a bajnokcsapat. Az együttes, amely a legtöbb gólt szerezte az idén, tagjainak többsége a világbajnokságra készül, és közülük Détári utchasszal vezető a góllövőlistát. A katonacsapat állítást különre-pülőgéppel érkezik Debrecenbe, és a mérkőzést követően ugyanazzal fog visszautazni a fővárosba.

Pénteken ismét meglátogattuk a hazai csapat edzőjét, és beszéltünk dr. Puszkás Lajos vezető edzővel. A szakember megemlítette, hogy a hét elején az ORFI-ban megoperálták Mohácsi gerincét, a műtét sikeres volt, és szerencsére fémcsavarokat nem kellett beépitni. A mai összecsapáson rajta kívül hiányozni fog a többi sérült, a jobb lábán gipszszímmal viselő Supka, a már lábadozófélben lévő Kiss, a nemrég műtött Mörtel és Magyar Balázs is. A hét folyamán Mező torokgyulladás miatt néhány edzést kihagyott, Szabó J. és Kurucz sem volt mindig

egészséges, és Magyar Zs. is jelezte, hogy be van adagva a térde. A vezető edző elmondta, hogy a DMVSC hátrányára szóló körülmények ellenére is bizik a lehetetlennek látszó feladat elérésében, az egy pont megszerzésében a bajnokcsapat ellen.

Az együttes összetétele várhatóan csak annyiban fog változni a Ferencváros ellen szerepelhez képest, hogy sárga lapjai miatt ezúttal Szabó László kimarad. Helyette Sándor vagy Cseke jut majd szőz. A kispadra a tartalékok közé leül két fiatal játékos is, az eddig még csak az utánpótlás csapatban szerepelt Vancsa és Erdői.

A várható összeállítás: Mező — Zsupos, Nagy, Till, Duró — Sándor vagy Cseke, Borsányi, Szűcs, Szabó J. — Kurucz, Bernyó.

A Budapesti Honvédban Garaba már a kezdő csapat tagja lesz, kérdés, hogy Cseh vagy Kerepeczky, Bodonyi vagy Fodor szerepeljen-e. Kellemes gondokkal küszködik tehát Komora Imre, a bajnokcsapat edzője, aki bizonyára a legerősebb összeállításban, a világbajnokságra készülő válogatott játékosaival teltüldelve küldi majd pályára a csapatát.

A nagyerdei stadionban délután 5 órakor kezdődő DMVSC—Bp. Honvéd találkozót a Nagy L. (Hartmann, Eöry) játékezői harmas irányítja.

Az NB I. záró fordulójának valamennyi találkozóján hasonló időben kezdődik, és a párosítás a következő: Tatabánya—Újpesti Dózsa, Csepel—Volán, Pécs—Békéscsaba, Siófok—MTK—VM, Zalaegerszeg—Vasas, Haladás—Rá-

ba ETO, Videoton—Ferencváros.

A labdarúgó NB II-ben vasárnap délután öt órakor a DMVSC Vághid utcai pályáján a D. Kinizsi a Ganz-MÁVAG együttesét fogadja. A kiesés elkerüléséért harcoló debreceniek legutóbb Mezőtúr bravourus győzelmet arattak a H. Szabó SE ellen. Vasárnap is szeretnének győzelmet szerezni, hiszen ellenfeleikkel csak így maradhatnak versenyben. A Ganz-MÁVAG elleni mérkőzésen — amelyre a Puhl (Bubori, Szekeres) játékezői harmas irányít, Barna három sárga lapja miatt nem szerepelhet, és valószínű, hogy Rajzinger sem jut szóhoz sérülése miatt. Makray Balázs vezető edző a következő csapatot fogja szerepeltetni: Vadon — Bezzegh, Garamvölgyi, Takács, Kalapos — Héjas, Magyar, Andirko — Pásztor, Kiss, Sebők.

A területi bajnokság Tiszacsopótján a bajnokjelölt Debreceni Universitas Kisvárdán szerepel. A Hajdúböszörmény a Mátészalkát, a Püspökládány pedig a Hajdúszoboszlót fogadja. A balmazújvárosiak Nyírtelekre utaznak a H. Asztalos SE-hez.

A megyei bajnokságban rangadóra kerül sor, a listavezető Kaba a harmadik helyezett Berettyóújfalut fogadja, míg a második helyen álló Hajdu Vasas a Polgár csapatát.

SZABADBAN, TEREMBEN, VÍZBEN...

Sportolnak az újkerti gyerekek

A minap az Újkerti Általános Művelődési Központba látogattam el. Kiváncsi voltam arra, hogy ez a komplex intézmény mennyire tudja megoldani e város nagyságú lakótelep diákjainak sportolását.

A folyosók kuszasága, a gyermekszívaj szinte megszédíti a belépőt. Miközben beszélgetőpartnerem után kutatok, betévedek a sportcsarnokba. A hatalmas terem három óriási börtöngyöny négy részre osztja, vagyis egy kis praktikával több terem is kialakítható. Az egyikben most labdák pattognak, a másikban tornaszereken erősítnek a gyerekek, a harmadikban a futás dívik, a negyedikben zenére végeznek gyakorlatokat a tanulók. A csarnok melletti gyönyörű, feszített víztükrű medencében a jövő „úszócsodái” ficákolnak. R. Fehér Csaba igazgatóhelyettes — miután szerencsésen összelátkozunk — a szobájába invitál.

— Kérem, beszéljen a sportolási lehetőségekről.

— A csarnokon és az uszodán kívül — kezdi az igazgatóhelyettes — van egy üszó-, cselgáncs-, atlétika-, fiú kézilabda- és női röplabdazakosztályok itt helyben tartják az edzéseiket.

— Adott egy csodálatos sportkombinát, szakmailag elismert testnevelők és háromezer gyerek. Felmerül a kérdés: ilyen feltételek mellett, hol maradnak az országos eredmények?

— Gondolom, mindezek ellenére sem egyszerű fel-

adat a sokszáz diáksereg sportolásának irányítása.

— Az óvodásokkal együtt a több mint háromezer gyerek mellett mindössze tizenegy testnevelőszakos dolgozik. A nem szakos kollégáink részére egy belső továbbképzési rendszer keretében módszertani segítséget nyújtunk. Munkánkat nehezíti a teljes váltásos tanítás, de a nagy létszám miatt egyelőre elképzelhetetlen más megoldás. Belátható időn belül lecsendesedik a demográfiai hullám, megszűnik majd a túlszűfoltosság, kicsit fellélegezhetünk.

— Hogyan kerülhetnek felszínre az ifjú tehetségek?

— Az intézményben a testnevelés, a tömegsport, illetve a szakosztályi munka egységes szakirányítás alatt működik. A különböző sportfoglalkozásokon kismélt ügyesen mozgó gyerekeket a sportiskolába irányítjuk, melynek a mi iskolánk a legnagyobb bázisa. A DSI egyes szakosztályainak edzői egyben itteni testnevelők. Ez azért szerencsés, mert így a tanítványokat jobban megismerhetik. Az üszó-, cselgáncs-, atlétika-, fiú kézilabda- és női röplabdazakosztályok itt helyben tartják az edzéseiket.

— Adott egy csodálatos sportkombinát, szakmailag elismert testnevelők és háromezer gyerek. Felmerül a kérdés: ilyen feltételek mellett, hol maradnak az országos eredmények?

— Bár az iskola hatodik éve üzemel, a sportlétesít-

ményeket csak negyedik éve vehetjük igénybe. Előtte az utcán, a mezőn tartottuk a tornaórákat. Ez a néhány esztendő pedig még nem hozhatott kiugró sikert. Ráadásul egy erősen heterogén közösségből nehéz a kiválasztás is. Biztos vagyok benne, hogy egy-két év múlva több sportágban is ott leszünk az élmezőnyben az országos versenyeken. Eddig sakkban, gyorskorcsolyázásban, úszásban és cselgáncsban értünk el figyelemre méltó eredményeket.

— Milyen a létesítmények kihasználtsága?

— Nem túlzok, ha azt mondom, hogy maximális. Kora reggeltől késő délutánig a testnevelési órák és az órárendileg betáblázott tömegsport-foglalkozások váltják egymást. Szinte állandó nagyüzem van a teremben, a szabadban, a vízben. Este a szakosztályok veszik birtokukba a terpet. Szombat délelőttként lehetőség van arra, hogy az osztályok tanári vagy szülői felügyelet mellett használják az uszodát. Hetente két alkalommal a lakótelepi lányok-asszonyok csinosítják magukat az aerobics-összejöveteleken. A fennmaradó szabad időben az intézet, illetve a város különböző vállalatának, szerveinek dolgozói hódolhatnak kedvenc sportjuknak. Hétfőregerkezéskor a városi sportcsarnok tehermentesítése érdekében nagyobb sportrendezvények lebonyolítását is vállaljuk.

Kiripolszky Tamás

HIRDESSZEN A DEBRECEN CÍMŰ HETILAPBAN

A lakosság részére új hirdetési szolgáltatás:
— HAZASTÁRSKERESŐ,
— ANYAKÖNYVI HÍREK,
— GYERMEKSZÜLETÉS.
Az apróhirdetéseket közötti — A hagyományoknak megfelelően minden olyan hirdetési közlünk, amelyet a tisztelt ügyfeleink kérnek, és amelyek közzölhetők.
SOROS KÖZLEMÉNYEK feladására, illetve megjelentetésére is lehetőség van, ha ilyen válgnyal jelentkezik.
Közületek, vállalatok részére a fenti hirdetési feladatokon kívül — kereset hirdetést is megjelentetünk.

A lakossági és közéleti hirdetéseknek jellegű ellátott hirdetések feladása is lehetséges a teljes diszkréció mellett. A hirdetések a feladás sorrendjében, rövid időn belül, illetve a kettő és váltalt időpontban megjelennek. Kérjük, próbálja ki új szolgáltatásainkat, örömet szerzhetsz vele, vagy sikerrel párosul faradozása. Szeretettel várja kedves ügyfeleit a
HAJDU MEGYEI LAPKIADÓ VÁLLALAT.
Hirdetések feladása:
DEBRECEN, TÓTFALUSI TÉR 10.
Reggel fel 8-tól délután 18 óráig.

A Magyar Népköztársaság 30. évfordulójának készületi munkájának 26. számvetés galmi munkájának...

Zászló és szombat... a küldöttek... a küldöttek... a küldöttek...

Koósné Török

Befejezték a kukorica vetését

Pénteken délután kaptuk a hírt: a Nagyhelyesi Vörös Október Termelőszövetkezetben befejezték a kukorica vetését. A brigádok azonban továbbra sem tétlenkednek...

A lottó nyerőszámai:

19, 22, 26, 28, 65

Lobogózás

Debrecen Megyei Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága felhívja a vállalatok, üzemek, intézmények vezetőit és háztulajdonosokat...

1986. ÁPRILIS 26., SZOMBAT ERVIN NAPJA A Nap két 5.37 - nyugszik 19.48 órákor

Piaci árak

Table with 5 columns: Debr., H.-bősz., H.-nán., B.-újt., H.-szob. and rows of various goods and their prices.

NIVÓ

A Csonka templom mellett a zöld bódén, melynek rendeltetését öles betűkkel így hirdetik: AUTOMAT WC, nemrég újabb felirat jelent meg: NIVÓ. Aprólekosabb szemlélődés után látszik csak, hogy ez utóbbi matrika egy dívatáru- és ajándékolt öreklámja...

LAKÁSTÁMOGATÁS

A Debreceni Dohánygyárban tíz éve minden évben jelentős összeggel segítik a lakást vásárló vagy lakást építő dolgozókat. Az idén tizenegyen kaptak kamatmentes kölcsönt...

LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT

Ejtel-nappal minden nap hívható Debrecenben a lelki segélyszolgálat a 12-165-ös telefonszámon.

BALESETI ÜGYELET

Április 26-án, szombaton a DOTE Sebészeti Klinikája, 27-én pedig a megyei kórház baleseti osztálya tart ügyeletet.

ALLATORVOSI ÜGYELET

Debrecen területén szombaton reggel 6 órától vasárnap reggel 6 óráig dr. Pál Márton (Sestakert u. 2., telefon: 26-768); vasárnap reggel 6 órától hétfőn reggel 6 óráig dr. Gulyás Ferenc (Landler J. u. 16., telefon: 22-592) lesz az ügyeletes állatorvos.

GYÓZTES REJTVÉNYFEJTŐK

A KISZ XI. kongresszusa alkalmából szombathelyen megrendezett országos rejtvényfejtő versenynek a Medior debreceni gyárának Bökönni László, Forgács Imre, Varga István összetételű csapata első helyezést ért el a haladók kategóriájában. Az egyéni versenyben Varga István harmadik lett.

MAMA NÉZD

A Csokonai Színház pódiumszínpadán április 28-án fél 8-tól (berletiszűnetben) utoljára adják elő Tihanyi Péter színészművész József Attila verseiből összeállított műsorát.

KIÁLLÍTÁS

Valkovits Zoltán debreceni festőművész kiállítását nyitották meg kedden a Tungsram Rt kaposvári gyárában.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV • RÁDIÓ

Large program section containing movie listings (MOZI), TV schedules (TELEVÍZIÓ), and radio programs (RÁDIÓ) for various stations like Debrecen, Budapest, and Pozsony.

Large program section containing radio programs (RÁDIÓ) for stations like Debrecen, Budapest, and Pozsony, including program names and times.